

Uz posjet slovenskog predsjednika Saboru

Svakodnevno je zvonio telefon u Kabinetu predsjednika Sabora nakon poziva iz Ljubljane. Predsjednik slovenskog parlamenta Franc Bučar mjesecima je zvao Žarka Domljana, predsjednika Sabora nakon političkog prevrata 1990, kad su se Hrvatska i Slovenija, s novim demokratskim porocima, našle nasuprot Beogradu koji nije želio demokratsko i političko rješenje krize SFRJ. Dogovarali su zajedničke korake i složno udruženim snagama ostvarivali zajedničku politiku. Izraz takvih nastojanja dogodio se 25. lipnja 1991. kad su se Hrvatska i Slovenija međusobno priznale u okviru postojećih granica.

Tog vremena velikih nada u bolju budućnost prisjećam se prilikom posjete predsjednika Republike Slovenije Milana Kučana Hrvatskom saboru. Nekadašnje čvrste veze dviju država nažalost je prekinuo rat. Slovenija je dobila mogućnost mirnog razvitka demokracije i postupnih tranzicijskih promjena i danas je bogata zemlja u samom predvorju EU i NATO-a. Hrvatska je krenula teškim putem, pogođena agresijom, ratnim žrtvama, razaranjima, opterećena teretom obrane, ratnim posljedicama, zastojem u demokratskom i gospodarskom razvoju.

Hrvatsku i Sloveniju već godinama dijeli više otvorenih pitanja, ono najvažnije: problem granice - čeka suglasnost parlamenata. Neophodno je naći rješenje kojim se niti jedna strana neće osjećati zakinućom. To je nedvojbeno primjena međunarodnog prava razgraničenja na moru. Otklanjanje svih nesporazuma nužno je zbog sadašnjih i budućih političkih i gospodarskih interesa, osobito radi održanja Osimskih sporazuma s Italijom.

Ž.S.

	strana
- Uvodnik urednika	2
- Oko dnevnog reda	3
- Govor predsjednika Republike Slovenije Milana Kučana u Hrvatskom saboru prigodom posjeta 28. studenoga 2001.	5
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Otvorenog parcijalnog sporazuma o prevenciji, zaštiti od i ustroju pomoći u slučaju velikih prirodnih i tehnoloških katastrofa	9
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Fondu za regionalni razvoj; Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje	10
- Konačni prijedlog zakona o slatkovodnom ribarstvu	19
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu	24
- Prijedlog zakona o Financijskoj agenciji	31
- Prijedlog zakona o elektroničkom potpisu	35
- Izvješće o reformi sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja	37
- Prijedlog za iskazivanje povjerenja mr. Andri Vlahušiću za obavljanje dužnosti ministra zdravstva	46
- Statut Hrvatske radiotelevizije	47
- Izvješća Mandatno-imunitetnog povjerenstva:	
a) Izvješće o zahtjevu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv Drage Krpine, zastupnika u Hrvatskom saboru;	
b) Izvješće o zahtjevu za odobrenje kaznenog postupka protiv Ivića Pašalića, zastupnika u Hrvatskom saboru;	
c) Izvješće o zahtjevu pokretanja istražnog postupka protiv Ivana Jarnjaka, zastupnika u Hrvatskom saboru	52
- Odgovor na zastupničko pitanje	59

PRIKAZ RADA :

- 18. SJEDNICE HRVATSKOG SABORA ODRŽANE 14, 15, 16, 21, 22, 23, 27, 28, 29. I 30. STUDENOGA TE 4, 5, 6, 7, 11, 12, 13. I 14. PROSINCA 2001.

Oko dnevnog reda

U nastavku 18. sjednice Hrvatskog sabora, u ime Kluba zastupnika HDZ-a **Vladimir Šeks (HDZ)** iznio je primjedbe da dva zakona, kojima je predsjednik Sabora nadopunio dnevni red, budu donesena hitnim postupkom. Smatra kako ne postoje opravdani razlozi da Zakon o izmjeni Zakona o javnim cestama i Zakon o potvrđivanju pisma suglasnosti o provedbi Zakona između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih američkih država ne budu doneseni redovnim postupkom. Mišljenja je da nužnost sprječavanja poremećaja u djelatnosti građenja autocesta nije poslovnički razlog koji zahtjeva hitni postupak, a apsurdno je, kaže, da se potvrđivanje pisma suglasnosti o provedbi Zakona tretira kao međunarodni ugovor. zaključio je da Vlada permanentno ignorira i zaobilazi poslovničke razloge zbog kojih je opravdano donošenje zakona hitnim postupkom.

Većinom glasova zastupnici su odlučili da svi zakonski prijedlozi budu uvršteni u dnevni red na način kako je to predložio predsjednik.

4. prosinca, u nastavku 18. sjednice Hrvatskog sabora predsjednik **Zlatko Tomčić** predložio je dopunu dnevnog reda sa 31 točkom.

Zastupnici su se potom glasovanjem trebali izjasniti slažu li se s prijedlogom da određeni zakoni budu doneseni hitnim postupkom.

Tada se za riječ javio **Vladimir Šeks (HDZ)** te zatražio u ime Kluba zastupnika HDZ-a stanku od 15 minuta. Smatra da je stanka nužna kako bi Klub zauzeo stav o ovoliko mnogo zakona koje su zastupnici dobili jučer, a trebali bi se donijeti hitnim postupkom.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** udovoljio je zahtjevu zastupnika.

Nakon stanke ponovno je u ime Kluba zastupnika HDZ-a uzeo riječ **Vladimir Šeks**. Niti su zastupnici stigli, niti su mogli upoznati se s ovim ogromnim setom zakona za koje Vlada predlaže da budu doneseni hitnim postupkom, konstatirao je zastupnik. Istantno je kako po Poslovniku Sabor

donosi zakone po hitnom postupku ako takvo donošenje zahtijevaju interesi obrane zemlje, osobito opravdani državni razlozi ili ako je to nužno zbog sprječavanja većih poremećaja u gospodarstvu. U prijedlozima zakona kojima Vlada "obasipa" Sabor nema razloga u skladu s Poslovnikom da budu doneseni hitnim postupkom, tvrdi gospodin Šeks. Naveo je potom mnoge zakone koji bi trebali biti doneseni hitnim postupkom rekavši kako ne oni tiče milijuna hrvatskih građana te ako Sabor prihvati ovakav rad u budućnosti će se pretvoriti u "simultanku brzopuznog šaha" u kojoj zastupnici neće imati vremena raspravljati o meritumu stvari. U ime Kluba zastupnika HDZ-a prosvjedovao je protiv ovakvog ponašanja Vlade te predložio da Sabor ne prihvati da toliko zakona bude doneseno hitnim postupkom jer, kaže, to stavlja naše najviše predstavničko i zakonodavno tijelo u vrlo nepovoljnu poziciju.

Zastupnici su potom prešli na glasovanje i većinom glasova prihvatili da svi zakoni za koje je to predloženo budu raspravljani po hitnom postupku.

Za i protiv objedinjavanja rasprave

U nastavku 18. sjednice predsjednik Hrvatskog sabora predložio je da se provede zajednička rasprava o Prijedlogu zakona o potvrđivanju privremenog sporazuma o trgovini i s njim povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice, s Konačnim prijedlogom zakona te Prijedlog zakona o provedbi sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i Europskih zajednica i njihovih država članica i privremenog sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice, s Konačnim prijedlogom zakona.

Tom prijedlogu usprotivio se **Drago Krpina (HDZ)** na što mu je predsjednik

Zlatko Tomčić odgovorio kako trenutno nema kvoruma da se provede glasovanje o iznesenom prijedlogu te da će se stoga provesti objedinjena rasprava.

Drago Krpina je bio mišljenja da se ovdje radi o povredi Poslovnika budući da je predsjednik nakon primjedbe na njegov prijedlog taj prijedlog trebao dati na glasovanje.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** nije se složio s ovom konstatacijom zatraživši stanku od pet minuta kako bi Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav dao tumačenje članka 228. stavka 2. Poslovnika koji govori o objedinjavanju rasprave o dvije ili više točaka utvrđenog dnevnog reda.

U nastavku je predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav **mr. Mato Arlović** iznio stav Odbora kako nije moguće provesti predloženu objedinjenu raspravu ako se o njoj ne glasa, budući da je bio podnesen prigovor. Predložio je predsjedniku da stoga povuče svoj prijedlog i da se o svakoj točki raspravlja odvojeno. Što se prigovora tiče, smatra da se tu očito radi o pokušaju opstrukcije glavne opozicijske stranke koja pokušava onemogućiti funkcioniranje parlamenta.

Netočno je da se radi o bilo kakvom pokušaju opstrukcije od strane najveće vladajuće stranke, odgovorio je **Vladimir Šeks**, dodavši kako HDZ samo želi da se poštuje Poslovnik.

HDZ još uvijek nije vladajuća stranka, a drugo je da se na upravo radi o opstrukciji jer je Klub zastupnika HDZ-a napustio sjednicu neposredno nakon prijedloga o objedinjavanju rasprave, ispravio je **mr. Mato Arlović**.

Uslijedilo je još nekoliko ispravaka netočnih navoda u kojima su gospoda Arlović i Šeks isticali i svoje stavove. Riječ je potom uzeo predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** rekavši kako, s obzirom na nepostojanje uvjeta za glasovanje o prigovoru gospodina Krpine i izvješća Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav povlači, prijedlog o objedinjavanju rasprave. Dodao je da će sigurno biti problema oko završavanja ove sjednice u ustavnom roku zbog dopuna dnevnog reda zamolivši zastupnike da se nastavi bez pokušaja usporavanja rada sabora.

M. S.

Dopuna dnevnog reda

- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i europskih zajednica i njihovih država članica;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju privremenog Sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Republike Hrvatske i europskih zajednica i njihovih država članica i privremenog Sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju pisma suglasnosti u provedbi Zakona između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Sjedinjenih Američkih Država;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o javnim cestama;
- Prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Poslovnika Zastupničkog doma Hrvatskog sabora (predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav)
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o posebnom porezu na luksuzne proizvode;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćanju doprinosa za osnovno zdravstveno osiguranje u 2002. godini;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o plaćanju doprinosa za mirovinsko osiguranje u 2002. godini;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o zapošljavanju;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Republike Hrvatske;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o nadležnosti organa uprave u poslovima unošenja, raspacavanja i širenja inozemnih sredstava masovnog komuniciranja;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o prestanku važenja Zakona o preuzimanju Zakona o unošenju i raspacavanju inozemnih sredstava masovnog komuniciranja i o inozemnoj informativnoj djelatnosti u Jugoslaviji koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje kao Republički zakon;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika;
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privatizacijskim investicijskim fondovima;
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o investicijskim fonovima;
- Konačni prijedlog zakona o platnom prometu u zemlji;
- Konačni prijedlog zakona o financijskoj agenciji;
- Konačni prijedlog zakona o javnoj nabavi;
- Konačni prijedlog zakona o dospjelim a nenaplaćenim porezima, carini, doprinosima i državnim jamstvima;
- Konačni prijedlog zakona o prikupljanju podataka po osiguranicima o obveznim doprinosima, porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o sprječavanju pranja novca;
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine;
- Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izvlaštenju;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama Zakona o zemljišnim knjigama;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o osnovnom školstvu;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o dopuni Zakona o srednjem školstvu;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o gradnji;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između država stranaka Sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir, o pravnom položaju njihovih snaga;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju dodatnog protokola sporazumu između država stranaka sjevernoatlantskog ugovora i ostalih država koje sudjeluju u Partnerstvu za mir, o pravnom položaju njihovih snaga;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Ugovora o slobodnoj trgovini između Republike Hrvatske i Republike Poljske;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o potvrđivanju Okvirnog ugovora o zajmu 1373 (2000) za obnovu franjevačkog samostana Male braće u Dubrovniku, između Razvojne banke Vijeća Europe i Republike Hrvatske;
- Prijedlog i Konačni prijedlog zakona o brdsko-planinskim područjima (predlagatelj: Klub zastupnika SDP-a);
- Prijedlog mjerila i kriterija kojima se uređuje postupak, sadržaj i količina privatizacije poljoprivrednog zemljišta;
- Prijedlog odluke o dodjeli pomoći gradovima i općinama za djelomično ublažavanje posljedica štete od elementarnih nepogoda nastalih od travnja do studenoga 2001. godine

GOVOR PREDsjedNIKA REPUBLIKE SLOVENIJE MILANA KUČANA U HRVATSKOM SABORU PRIGODOM POSJETA 28. STUDENOGA 2001.

Ponovno očitovanje volje i spremnosti za život u dobrosusjedskim odnosima

U okviru službenog posjeta Republici Hrvatskoj, predsjednik Republike Slovenije Milan Kučan, posjetio je i Hrvatski sabor i tom se prigodom obratio zastupnicima, iskazavši najbolje želje za daljnji uspješan razvoj Republike Hrvatske, potvrđujući ponovno čvrstu volju i spremnost Slovenije da zajedno s Hrvatskom živi kao dobar i odgovoran susjed, u uzajamnom pomaganju i suradnji na dobrobit obiju država.

"Štovani gospodine predsjedniče, štovane zastupnice i zastupnici, gospode i gospodo, zahvaljujem Vam na pruženoj časti i na mogućnosti da se mogu obratiti ovom visokom skupu. Dolazim k Vama s najboljim željama Republike Slovenije za daljnji uspješni razvoj Republike Hrvatske kao demokratske i sigurne države slobode i blagostanja za sve njezine državljane. Isto tako ponovo želim potvrditi čvrstu volju i spremnost Slovenije da živimo s vama kao dobri i odgovorni susjedi koji si uzajamno pomažu i surađuju na svim onim područjima koja su za dobrobit obiju država.

Gospode i gospodo, mnogo govori sama činjenica da u našoj dugoj, zajedničkoj povijesti nikada nismo jedni protiv drugih ratovali, iako smo

Ponovo želim potvrditi čvrstu volju i spremnost Slovenije da živimo s vama kao dobri i odgovorni susjedi koji si uzajamno pomažu i surađuju na svim onim područjima koja su za dobrobit obiju država.

stoljećima, bar od seljačkih buna nadalje, veliki dio povijesti stvarali i pisali zajedno. Živjeli smo u

zajedničkim državnim tvorevinama. Zajedno smo branili slobodu u Drugom svjetskom ratu i pobijedili u oslobodilačkoj borbi kao saveznici u antifašističkoj koaliciji. Zajedno smo polagali nade u miran i siguran život u Jugoslaviji, za koju smo se odlučili uvjereni da će ispunjavati načela socijalne pravde i nacionalne ravnopravnosti. Zajedno smo u njoj doživljavali razočaranja i tražili izlaze. Bili smo čvrsto zajedno kad se ta država konačno raspala i kad smo još uvijek vjerovali da će biti moguće izbjeći ratno požar. Zajedno smo izborili pravo naroda na suverenost i na samoodređenje. Pri tome smo svakom narodu priznavali ono što smo i samo za sebe željeli, a to je: pravo na vlastitu državu, ali uz poštivanje jednakog prava drugih naroda. Poštivali smo pravo na slobodu, demokraciju i budućnost po vlastitom izboru. Zahtijevali smo vladavinu ljudskih prava, pravnu državu i temeljne vrijednosti europske demokratske civilizacijske tradicije. Nudili smo mirno razdruživanje i tražili putove kako da izbjegnemo nasilje.

Danas možemo s mnogo samosvijesti reći: da, bili smo u pravu. Mislim da je ispravno prisjetiti se pri tome da smo tih dana i mjeseci vrlo tijesno surađivali.

Ova zajednička samosvijest u sebi nosi i spoznaju o zajedničkoj ostavštini, koja je mnogo puta i zajednička obveza. Obveza da sada - nakon završetka ratnih nasilja - pomognemo međunarodnoj zajednici u pronalaženju puta do dugoročnog mira, stabilnosti i suradnje u jugoistočnoj Europi; obveza da pravedno uredimo sve odnose između svih sljednika nekadašnje zajedničke države te da se kao njezini nasljednici

pobrinemo za ispunjavanje među-državnih i međunarodnih ugovora koje je ona sklopila, a koji su posebno važni za naše države i za naša dva naroda, napose mislim na Pariški mirovni ugovor, Austrijski državni ugovor i Ozimske sporazume; obveza da si osiguramo jednakopravno i aktivno mjesto u europskim i euroatlantskim integracijama gdje se odlučuje o budućnosti Europe, a time i našoj budućnosti. Samo na taj način će naše odluke i naši postupci od prije deset godina dobiti svoje pravo značenje.

Desetljeće nakon raspada Jugoslavije bilo je vrijeme odlučnih koraka u demokratsku budućnost naših država. Ti su koraci za vrijeme rata protiv Slovenije, neposredno nakon proglašenja nezavisnosti, počeli razilaziti Vodstva dviju država različito su ocjenjivala put kojim žele nastaviti. Suočena su bila s različitim uvjetima i različito su vrednovala svoje mogućnosti i važnost tješnjeg savezništva. Našli smo se u različitim prilikama. U velikoj mjeri te je prilike svatko za sebe stvarao sam. One su u Hrvatskoj bile nedvojbeno teže i zamršenije, a njezini odnosi sa Srbijom i pogledi na budućnost Bosne i Hercegovine veoma opterećeni poviješću.

Slovenija je prije stvorila mogućnost za miran rad i za osiguravanje budućnosti. tu je prigodu odgovorno iskoristila za svoju transformaciju i za učvršćivanje sebi primjerenog položaja i uloge u svijetu. Danas je po kvaliteti života prema ocjeni i mjerilima Organizacije Ujedinjenih naroda među prvih trideset država na svijetu, a nakon dugih i vrlo zahtjevnih priprema nalazi se pred posljednjim vratima koja vode u EU i u NATO.

Uvjeren sam da bi i Hrvatska bila u sličnom položaju, da su joj nakon raspada jugoslavenske federacije prilike bile više naklonjene. Ali nisu joj bile! Upravo obrnuto - vaša je država prije deset godina doživljavala strahote zbog kojih je teško bilo razmišljati o uzrocima i o posljedicama. U tragediji Vukovara i Dubrovnika, ali i na drugim materijalnim i duhovnim zgarištima mi Slovenci smo vidjeli što bi slijepa mržnja, mrzla na nacionalnoj netrpeljivosti, mogla učiniti i nama. Vukovar i Dubrovnik su u srcima Slovenaca poseban simbol patnje i junaštva u borbi za pravo na slobodu. Ujedno su bili i nagovještaj zločinačkog čina kakvim je deset godina kasnije međunarodni terorizam pogodio Sjedinjene Američke Države i čitav svijet.

Štovane gospode i gospodo, našli ste se u nametnutom obrambenom ratu, Uz velike žrtve obranili svoje pravo na vlastiti izbor budućnosti. Slovenija je pri pravednim ciljevima te borbe bila uz vas. Učinila je sve da svijet spozna tko je u tom ratu bio žrtva i da svijet čuje i hrvatsku istinu.

Štovane gospode i gospodo, danas je ta budućnost naša, a u mnogim je stvarima i zajednička. To je dobro za Sloveniju, a vjerujem da je dobro i za Hrvatsku. To potvrđuje i deset godina suradnje između naših država sa svim usponima i povremenim zastojeima. Vremena političkih zastoja u odnosima nisu prekinula gospodarsku suradnju. Hrvatski proizvodi su kod kuće i u Sloveniji, a Slovenski u Hrvatskoj. Više od polovice slovenskih investicija u inozemstvu su investicije u Hrvatskoj. Slovenija je Hrvatskoj četvrti partner u gospodarskoj razmjeni, a Hrvatska Sloveniji isto tako. Europske prometnice na jugoistok kontinenta vode preko naših teritorija. Sklopili smo brojne sporazume zbog uklanjanja zapreka koje nastaju između nacionalnih država kad se samodostatno i nesamosvjesno zatvaraju u sebe pune nepovjerenja u druge narode i države, pa čak i u svoje državljanke. Uvjeren sam da imamo povjerenje jedni u druge i da želimo živjeti u ozračju slobodne konkurencije, ali i suradnje i partnerstva, koje može mnogo toga dobroga donijeti i Sloveniji i Hrvatskoj.

Naše su granice otvorene. No, obje države žive na granici koja dijeli siguran i stabilan dio od nestabilnog dijela Europe na njezinom jugoistoku.

Ako već prilike traže postojanje te granice, u velikoj mjeri od nas ovisi kuda će ona ići - od nas i od naše sposobnosti, spremnosti i zrelosti da svoje odnose uredimo u skladu s europskim načelima. Slovenija želi da se ta granica nikada više ne vrati i ne uvrsti između naših država, jer miran i stabilan jugoistok Europe nadvojbeno je od našeg zajedničkog interesa. Mir nije samo ne postojanje sukoba, već je prisutnost sporazumnog uređivanja života.

Želio bih danas ovdje pred Vama izraziti svoje čvrsto uvjerenje da su Slovenija i Hrvatska dovoljno zrele i odgovorne države koje su u stanju

Želio bih danas ovdje pred Vama izraziti svoje čvrsto uvjerenje da su Slovenija i Hrvatska dovoljno zrele i odgovorne države koje su u stanju same urediti svoje odnose. Nisu im potrebni posrednici i nema nikakvih razloga da svojim poteškoćama opterećuje međunarodnu zajednicu. Ne žele ugrožavati europski mir i sigurnost i ne žele se vratiti u razdoblje sukoba, nestabilnosti i nasilja.

same urediti svoje odnose. Nisu im potrebni posrednici i nema nikakvih razloga da svojim poteškoćama opterećuje međunarodnu zajednicu. Ne žele ugrožavati europski mir i sigurnost i ne žele se vratiti u razdoblje sukoba, nestabilnosti i nasilja. Čak i više - žele uređenim međusobnim odnosima pridonijeti sigurnost u srednjoj i jugoistočnoj Europi.

Zbog takvog zajedničkog iskustva neka mi bude dozvoljeno da pred ovim visokim skupom izrazim nadu i vjeru da ćemo znati i uspjeti urediti još i ono što sa sobom nosimo kao neuređenu ostavštinu iz zajedničkog života u nekadašnjoj jugoslavenskoj federaciji. To nasljeđe nije ni tako veliko ni tako zamršeno da ga ne bismo mogli u obostranu korist promišljeno utvrditi i razdijeliti.

Sadašnji odgovorni političari obiju država s mnogo su truda i spremnosti na kompromis uspostavili čvrste veze za naše zajedničko dobro. Vjerujem da

pri tome imaju potporu većine državljana kako Slovenije tako i Hrvatske. Vaša i slovenska vlada, a napose njihovi predsjednici, u posljednjoj su godini učinili gotovo sve što je bilo u njihovoj nadležnosti kako bi naše države mogle i međusobno uspješno okončati povijesno poglavlje o raspadu nekadašnje zajedničke države.

Pregovori su obavljani i iako još nije završen postupak za konačno uređenje svih pitanja oko zajedničke granice, danas naše vlade strpljivo i ustrajno razvijaju uzajamne odnose koji omogućuju lakši život ljudima na granici između dviju država. Brižljivo se pripremaju uvjeti kako buduća šengenska granica ne bi nemilosrdno dijelila živote i ljude u dvjema državama. Traže se najprimjereniji načini kako u općem okviru sukcesijskih rješenja ispuniti obveze nekadašnje Ljubljanske banke vašim deviznim štedišama. Također je pripremljen i usklađeni sporazum za uređenje odnosa oko Nuklearne elektrane Krško. Sve je to poznato, baš kao što je poznato i to da bi neriješeno pitanje granice na moru i nepotpisivanje dogovorenoga sporazuma mogli biti ozbiljna zapreka budućim odnosima između država, koja bi se mogla politički iskoristavati.

Bez ikakvih zadržki čitavo vrijeme sam podupirao nastojanja da se odnosi između naših država uredi uz poštovanje obostranih interesa te bi se stoga teško mogao pomiriti s time da

Brižljivo se pripremaju uvjeti kako buduća šengenska granica ne bi nemilosrdno dijelila živote i ljude u dvjema državama. Traže se najprimjereniji načini kako u općem okviru sukcesijskih rješenja ispuniti obveze nekadašnje Ljubljanske banke vašim deviznim štedišama. Također je pripremljen i usklađeni sporazum za uređenje odnosa oko Nuklearne elektrane Krško.

nam sada na samom kraju puta stane korak. Čak se usuđujem posumnjati da bi državljani obiju država to pozdravili kao dobro. Većina na

osnovi vlastitih životnih iskustava zna da takav postupak ne bi bio mudar i dalekosežan. Nisam sklon onim razmišljanjima u Sloveniji i u Hrvatskoj koja sve sužavaju na pitanje što smo mi dobili, a što smo dali ili uzeli njima. Zalažem se za razmišljanje što smo svi dobili. Dobili smo bolje mogućnosti i šanse za drugačiju budućnost, za mir, sigurnost, blagostanje, zajednički razvoj, partnerstvo i suradnju u europskim i euroatlantskim integracijama. Tako smo razmišljali kad smo 25. lipnja 1991. godine izjavili da se Slovenija i Hrvatska međusobno priznaju u okviru postojećih granica. Isto tako po mom uvjerenju sve to nam donose već ostvareni i pripremljeni sporazumi koji slijede takvo razmišljanje.

Gospode i gospodo zastupnici, još otvorena pitanja među nama neće se moći urediti bez volje vrhovnog zakonodavca u obje države. Također neće biti moguće definitivno označiti kopnenu granicu između država i odrediti razgraničenje na moru, ukoliko oba parlamenta ne daju svoju suglasnost. Vlade su oko tih pitanja stigle kompromis i završile pregovore. Njihov zajednički prijedlog sada dobiva potporu i istodobno doživljava oštre i čak neodvagnute optužbe kako u Sloveniji tako i u Hrvatskoj. Ipak, u Sloveniji prevladava stajalište da je moguće i uz povijesne, etničke i druge argumente odreći se nekih očekivanja kod granice na kopnu. Pripremljeni sporazum, naime, poštuje staro i prirodno pravo Slovenije na vlastiti izlaz na otvoreno more. U nekadašnjoj zajedničkoj državi imali smo zajedničko i nikad ranije podijeljeno more. Bilo je i slovensko i hrvatsko. Sada obje države dijele to zajedničko pravo. Nijedna sada po novom ne može imati manje od onih odlučujućih prava koja joj određuju status pomorske zemlje s vlastitim izlazom na otvoreno more nego što je to nekada imala. Dobra mogu biti samo ona rješenja koja će poštivati temeljne stalne interese na obje strane i koja neće biti žrtva trenutnih političkih prilika u jednoj ili u drugoj državi, koja nisu u stanju razmišljati o trajnom interesu i uvjetima za dobar, siguran i stvaralački zajednički život.

Države ne izabiru svoje susjede, ali mogu izabrati način kako urediti zajednički život. To je njihova zadaća i pred tom odgovornošću za zajednički život ne mogu uzmaknuti i pobjeći.

Gospode i gospodo, duboko sam svjestan da su takva rješenja vrlo zahtjevna. Za njih je potrebna politička mudrost. No isto tako duboko sam uvjeren da se isplati sada i u ovom trenutku potruditi se i dokazati da smo sami sposobni dovesti do kraja sporazume pripremljene s tako mnogo državničke odgovornosti, da smo sposobni shvatiti znakove vremena kada svijet na prijelomu stoljeća vapi za trajno uređenim odnosima između pojedinih država, kako bismo bez nepotrebnih opterećenja i s punom odgovornošću svake države i za odnose u čitavom svijetu uspješno upravljali s budućnošću.

Ekonomski, a sve više i politički globalni svijet postavlja pred vas nova i vrlo zahtjevna pitanja o kojima se razmišlja i kod vas. U trenutku kad se svijet sve više dijeli na one koji posjeduju znanja i informacijske tehnologije na jednoj strani i na kontinente, države i milijarde ljudi bez prava na budućnost na drugoj, na svijet bogatih i siromašnih, stvaraju se nove podjele i nova krizna žarišta s neslućenim posljedicama za čitavo čovječanstvo. Nezadrživa snaga globalnoga kapitala već po svojoj autonomnoj logici uveliko prelazi granice nacionalnih država. Pri tome ne nosi gotovo nikakvu odgovornost za socijalnu sigurnost i perspektivu ljudi, za razvitak u skladu s prirodom, za slobodu i demokraciju ili za budućnost, iako na nju odlučujuće utječe. Ta je briga prepuštena nacionalnim državama. Svijet je otvoreno lovište za kapital, za kriminal i za terorizam, ali nacionalne države nisu lovci u tom svijetu. Zatvorene su u svoju unutarnju odgovornost, dok globalni razvitak poziva na zajedničku odgovornost za budućnost svijeta.

Za globalnošću svijeta, tržišta, informacija i ekologije osjetno zaostaje globalna odgovornost. Ona počinje pri odgovornosti svake države da svojim postupcima ne ugrožava sigurnost, mir i razvitak drugih i da se odazove na slične postupke drugih država. Globalna odgovornost također znači da države u ime svoje suverenosti, kao temeljnog, povijesno stečenog i međunarodno zaštićenog načela, ne mogu više samovoljno unutar svojih granica raditi stvari koje su u suprotnosti s vrijednostima demokratskog svijeta i koje mogu ugroziti sigurnost drugih država i svjetski mir. Ne mogu očevitim

nasiljem ili čak državnim terorom sustavno kršiti ljudska prava, kao što se to događalo npr. za vrijeme nedavne diktature na Kosovu. Pozivanje na unutarnje stvari države i na nemiješanje međunarodne zajednice postaje prošlost. Prije ili kasnije svijet će morati prevladati tradicionalno poimanje nacionalne države i njezine suverenosti. Humanitarna intervencija, sud za ratne zločine na području nekadašnje Jugoslavije i novi međunarodni kazneni sud važan su korak prema globalnoj odgovornosti.

Sve smo demokratske države dužne zajedno postaviti ciljeve i pravila po kojima ćemo postupati, kako bi svijet bio pravedniji prema svima, jer on i jeste vlasništvo čitavog čovječanstva. Vlasništvo čitavog čovječanstva morala bi biti i pozitivna dostignuća globalnoga svijeta.

Valja popraviti propušteno. Promaklo nam je, naime, da se suvremeni svijet pretvorio u jedno veliko, međusobno sudbonosno ovisno i povezano društvo puno suprotnosti, koje gotovo i ne poznaje zajednička i obvezujuća pravila postupanja. Ali nijedno društvo, a najmanje globalno ne može postojati ukoliko se ne podvrgne normama koje će uređivati njegove unutarnje odnose. Inače će u svojoj potencijalnoj kaotičnosti biti podvrgnuto vladavini jačeg u kojoj pravo uzimaju u svoje ruke oni moćniji. Stoga globalni svijet treba nov način upravljanja. Možda će on biti moguć unutar sukobom izmijenjene Organizacije ujedinjenih naroda, kojoj bi nacionalne države na temelju svoje globalne odgovornosti i svijesti o suovisnosti suvremenoga svijeta dale puni autoritet. Nakon toga bi zajednički poduzimale djelotvorne mjere za dinamičan razvitak svijeta, za ravnotežu u razvoju silnica i učinaka globalne ekonomije, ekologije i globaliziranoga svijeta u cjelini te zaustavljale međunarodni zločin i kriminal i uklanjanje duge negativne učinke globalizacije.

Globalnost ime prednosti i ujedno je šansa za jedan bolji svijet. Državama, međutim, pripada odgovornost za unošenje pozitivnih ciljeva i vrijednosti u taj svijet te da na čelu konkurencije kao pokretaču razvitka dodaju i načelo suradnje i partnerstva kako se ne bi pretvorilo u svoju suprotnost, da otvaraju put globalnoj demokraciji u kojoj će svatko nositi svoj dio zajedničke odgovornosti za svijet, ali će unatoč tome ostati ono što

jeste po svojim korijenima, tradiciji i kulturi. Samo svijet koji priznaje različitosti, načela tolerancije i dijaloga i temelji se na zajedničkoj bit će miran i siguran i u njemu će biti sve manje prostora za nasilje nad drugačijima i nad prirodom te za međunarodni kriminal i terorizam.

Istina je da i svijet bez granica može dovesti do gubitka identiteta i gubitka čovjekove kulturne i socijalne sigurnosti, jer svi smo mi negdje kod kuće, ukorijenjeni u nekoj duhovnoj i

Samo svijet koji priznaje različitosti, načela tolerancije i dijaloga i temelji se na zajedničkoj bit će miran i siguran i u njemu će biti sve manje prostora za nasilje nad drugačijima i nad prirodom te za međunarodni kriminal i terorizam.

socijalnoj tradiciji kojoj pripadamo. Nasilno iskorjenjivanje rada netoleranciju, otpor, pobunu, sukob i nasilje. Stoga ponavljam: globalni svijet traži i globalnu odgovornost i globalno upravljanje. Zahtijeva globalizaciju i globalnost demokracije s jakom senzibilnošću za pravo na različitost, koje više ne može biti djelomična demokracija samo u jednoj državi ili samo u jednom dijelu svijeta.

Europa i nakon prestanka eurocentrizma nosi veliku odgovornost za takvu budućnost i za dijalog među civilizacijama iz kojeg će proizaći svijet zajedničkih vrijednosti za sve. Inače se zaista može dogoditi da zapadnemo u sukob civilizacija u kome će jedne oduzimati pravo na život drugima. Nedvojbeno je da bi to ugrozilo opstanak ljudske civilizacije uopće, pa čak i opstanak života na našem planetu. Tako se dramatično može vidjeti suvremeni svijet. Ukoliko Europa želi uspješno ispuniti tu svoju zadaću, onda mora biti sposobna prvo

pokrenuti dijalog u vlastitoj kući s različitostima koje sama ima, mora učvrstiti svoj svijet vrijednosti na temelju univerzalne duhovne predaje kršćansko-židovske civilizacije i uklanjati posljedice starih podjela te sprječavati nove, kako bi mogla u tom dijalogu nastupati sa zajedničkim europskim stajalištem. Za sada kod svih sudbonosnijih pitanja koja se tiču svijeta i njegove budućnosti, pa čak u savezništvu protiv međunarodnog terorizma, mi Europljani u pravilu nastupamo kao Englezi, Francuzi, Nijemci, Talijani ili Hrvati i Slovenci, a ne kao Europljani. Zbog toga glas i utjecaj Europe nije u skladu s njezinom potencijalnom snagom. Unutarnji europski dijalog i sposobnost postizanja zajednička stajališta čitavog kontinenta svim će Europljanima, europskim narodima i državama stvoriti temelje za utjecaj u svijetu i za zajedničku budućnost, koja se već danas određuje u Europskoj uniji. Stoga je tako važno za sve države u Europi da dobiju svoje jednakopravno mjesto u njoj. I zbog toga želimo da u Europskoj uniji postoji mjesto i za Sloveniju i Hrvatsku te se za to zalažemo i uzajamno si pomažemo.

Sve su države odgovorne za ovakav svijet, pa tako i Slovenija i Hrvatska.

Svijet nas surovo postavlja pred mogućnost izbora: hoćemo li biti na putu u novu, čovjeku naklonjenu budućnost ili ne. Bit ćemo u stanju nositi svoju odgovornost budemo li oslobođeni pitanja, koja su doduše važna za život u ovom našem malom, čarobnom dijelu svijeta, ali koja su rješiva ako postoji čvrsta volja i ako ćemo postupati u obostranu dugoročnu korist.

Taj nas svijet surovo postavlja pred mogućnost izbora: hoćemo li biti na putu u novu, čovjeku naklonjenu budućnost ili ne. Bit ćemo u stanju nositi svoju odgovornost budemo li oslobođeni pitanja, koja su doduše važna za život u ovom našem malom, čarobnom dijelu svijeta, ali koja su rješiva ako postoji čvrsta volja i ako ćemo postupati u obostranu dugoročnu korist. Svoju navodnu sudbonosnost i povijesnost ona će izgubiti sučelimo li ih s izazovima koje je razvitak globalnoga svijeta pred čitavo čovječanstvo, pa tako i pred Hrvate i Slovence. Stoga ih riješimo sada i sami. Vjerujem da to možemo, jer nas povezuje povijest, sadašnjost i budućnost.

Štovani gospodine predsjedniče, štovane zastupnice i zastupnici, gospode i gospodo, ono što smo dužni učiniti radimo za svoje dobro, ali i za vremena koja više neće pripadati nama. Pripadat će novim pokoljenjima, kojima smo dužni ostaviti mir, suglasnost i blagostanje, a time i bolju budućnost, suradnju i razumijevanje jednih za druge. Otvorena pitanja među nama morat ćemo jednom riješiti. Bilo bi pošteno prema naraštajima koji dolaze iza nas da odgovornost za ta rješenja mi preuzmemo, jer smo u mnogo čemu i bili i jesmo sudionici procesa koji su uz dobro za oba naroda sa sobom nosili i poteškoće. Kakva će biti naša odluka u velikoj mjeri ovisi i od naših ambicija, od toga želimo li mir i blagostanje za naše građane i želimo li imati u Europi i u svijetu aktivnu i stvaralačku ulogu. Svijet nas ocjenjuje prema našim djelima. Naše odluke ovise o tome shvaćamo li izazove našeg vremena i jesmo li sposobni pogledati u budućnost i doći do odgovora. Prije deset godina, 1991. godine, svi mi, i Hrvati i Slovenci, odlučili smo se za budućnost. I za zajedničku budućnost."

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU OTVORENOG PARCIJALNOG SPORAZUMA O PREVENCIJI, ZAŠTITI OD I USTROJU POMOĆI U SLUČAJU VELIKIH PRIRODNIH I TEHNOLOŠKIH KATASTROFA

Hrvatski je sabor jednoglasno i hitnim postupkom donio ovaj Zakon kojim se potvrđuje Otvoreni Sporazum, koji je prihvaćen na Odboru ministara Vijeća Europe 1987, a RH je kao članica Vijeća postala stranka mnogih međunarodnih ugovora i neprijeporan je njen interes pristupanju ovom Sporazumu, navodi predlagatelj zakona, Vlada RH.

O SPORAZUMU

Sporazum omogućava, dalje se navodi, organizirano djelovanje na zaštiti i spašavanju stanovništva te otklanjanju posljedica u slučaju velikih prirodnih i civilizacijskih katastrofa, a pretpostavlja i umrežavanje specijaliziranih europskih i nacionalnih službi civilne zaštite i drugih centara koji se bave pojedinim vidovima prevencije i pomoći te sustavu brzog uzajamnog obavješćivanja na europskoj razini.

Za njegovo izvršavanje potrebna su dodatna sredstva u državnom proračunu jer je RH obvezan plaćati godišnju članarinu u iznosu od 56.000 FRF.

RADNA TIJELA

Odbor za zakonodavstvo podupire donošenje ovog zakona i ne protivi se hitnom postupku.

RASPRAVA

Izraditi jedinstven plan intervencije

Na sjednici Hrvatskoga sabora riječ je zatražio dr. **Zdenko Franić (SDP)** i u ime Kluba zastupnika SDP-a rekao da nema sumnje da predloženi zakon treba podržati. Našem MUP-u odnosno civilnoj zaštiti treba pod svaku cijenu omogućiti bolje koordiniranje aktivnosti u regiji, osobito sredozemnoj a prihvaćanje ovog zakona pretpostavlja umrežavanje specijaliziranih europskih u nacionalnih službi civilne zaštite i drugih centara koji se bave pojedinim vidovima prevencije prirodnih i tehnoloških

katastrofa i uspostave sustava za obavješćivanje.

U Republici Hrvatskoj vlada veliko šarenilo glede planova za postupanje u pojedinim slučajevima prirodnih i tehnoloških nesreća s težim posljedicama. Najčešća je situacija da se uz sve postojeće planove intervencija gotovo u pravilu ipak reagira stihijski i to putem policije i civilne zaštite iako nije jasno što je danas od nje preostalo kao organizirane strukture koja se dokazala još u ratnim danima (zastupnik je, kaže, bio njen član i voditelj pokretne ekipe za slučaj nuklearnog udesa). Dodao je da je nejasna i pozicija plana intervencije o zaštiti okoliša te da je sve to još aktualnije nakon 11. rujana 2001. jer je postalo očito da smo suočeni s novom fazom međunarodnog terorizma. Poseban je problem osmišljavanje pripravnosti za slučaj nuklearne nesreće (o tome je ovih dana bilo posebno zasjedanje Međunarodne agencije za atomsku energiju u Beču) jer se stvaraju i paralelne inicijative (Ministarstvo okoliša, Ministarstvo zdravstva). Očito je da sustav treba integrirati na profesionalnoj razini i imenovati voditelja, a logično je da to bude civilna zaštita (ili drugi) kao vodeća organizacija za sva krizna stanja s posebnim stručnim potpornim centrima (pojedina ministarstva).

Neizostavno i bez odlaganja trebalo bi preispitati sadašnju organiziranost i način djelovanja u različitim kriznim stanjima, povezati i koordinirati sve planove i programe u zemlji te izraditi jedinstven plan intervencije, zaštite i spašavanja, rekao je, među ostalim zastupnik.

Stjepan Dehin (HSS) govorio je u ime Kluba zastupnika HSS-a, koji smatra da predloženi zakon treba u potpunosti podržati jer u današnjem svijetu za velike prirodne i tehnološke katastrofe nema granica (Černobil). Kao država suočeni smo i s velikim požarima na području Dalmacije, u čijem nam je gašenju, primjerice 1998. godine, pomoć pružena iz Italije, Francuske, Austrije i BiH, prošle je godine Hrvatska pružila pomoć Mađarskoj, a ove godine Poljskoj za vrijeme katastrofalnih poplava. Ovim Zakonom bit će olakšano primanje i pružanje međunarodne pomoći prvenstveno u zaštiti i spašavanju stanov-

ništva i materijalnih dobara i kvalitetnije provođenje prevencija, naglasio je zastupnik.

Zatim se prešlo na pojedinačnu raspravu u kojoj je dr. **Ante Simonić (HSS)** naglasio da je interes RH pristupanje ovom Sporazumu, ali i napomenuo da, nažalost, naslov predloženoga zakona nije primjeren sadržaju koji govori samo o potresima a ni duhu našeg jezika. U vezi s navodom predlagatelja o tome što sve ovaj Sporazum omogućava zastupnik je istaknuo određene dileme. Hrvatska nema cjelovit sustav zaštite i spašavanja pa na tome treba poraditi kako bi bila partner na međunarodnom planu, a organiziranost zemlje za obranu i zaštitu njenih stanovnika, dobara i okoliša primarno je sigurnosno i gospodarsko pitanje svake zemlje (u Hrvatskoj godišnje šteta od tuča, poplava, suše, požara iznosi oko 300 milijuna dolara).

Organizirati visoko kvalitetnu i profesionalnu službu

Stoga Hrvatska tu aktivnost mora organizirati u skladu s prioritetima i uz što manje troškove, naglasio je zastupnik pozdravljajući odluku Vlade o formiranju Kriznog stožera. Međutim, prijeko je potrebno, kaže, osim te političke volje, organizirati visoko kvalitetnu i za to profesionalnu službu na razini cijele države koja će štiti interese pojedinca i društva u cjelini. U tom sustavu zaštite i spašavanja obveze i prava moraju imati brojne organizacije (zdravstvo, vatrogastvo, energetika, šumsko gospodarstvo itd.).

U provedbi ovog zakona trebaju sudjelovati i ministarstva znanosti, zdravstva i druga, a ne samo, kako je predlagatelj naveo, da je provedba Zakona u djelokrugu Ministarstva unutarnjih poslova. Donošenje ovog zakona neprijeporno treba iskoristiti kao još jedan novi poticaj za osnivanje ekspertne skupine koja mora omogućiti formiranje profesionalnog tijela uprave za izvanredna stanja, rekao je, među ostalim.

Rasprava je zatim bila zaključena. Hrvatski je sabor jednoglasno (99 "za") donio ovaj Zakon.

Đ.K.

PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FONDU ZA REGIONALNI RAZVOJ;
 PRIJEDLOG I KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O FONDU ZA RAZVOJ I ZAPOSŁJAVANJE

Sredstva od privatizacije za investicije i zapošljavanje

Na sjednici krajem studenoga Hrvatski sabor je, hitnim postupkom, donio zakone o osnivanju dvaju novih fondova - za regionalni razvoj te za razvoj i zapošljavanje preko kojih će se transferima iz državnog proračuna, sredstvima od privatizacije i dr. financirati razvojni i projekti zapošljavanja.

Sudionici u raspravi pozdravili su namjeru Vlade da se sredstva od privatizacije troše za investicije i zapošljavanje, ali mnogi od njih smatraju neracionalnim osnivanje novih fondova i agencija budući da se aktivnosti koje bi trebali obavljati mogu odvijati i kroz postojeća ministarstva i Hrvatsku banku za obnovu i razvoj. Bili su skeptični i u pogledu predviđenih prihoda budućih fondova (od privatizacije i od prodaje državne imovine) koji su, kako je rečeno, prilično nesigurni, a nisu ni nepresušni izvor. Oporbeni zastupnici čak sumnjaju da Vlada namjerno pretače rashodovnu stranu Proračuna na paradržavne fondove, da bi prikazala smanjenje javne potrošnje i prikrla dio proračunskog deficita. Međutim, vodeći računa o tome da je poticanje poduzetništva i zapošljavanja te razvoja nedovoljno razvijenih regija imperativ, a uvažavajući činjenicu da će financijske planove tih institucija donositi Hrvatski sabor, većina zastupnika dala je "zeleno svjetlo" ovim zakonskim prijedlozima, uz određene amandmanske korekcije.

O PRIJEDLOZIMA

Uvodno obrazlažući predložene zakone **Damir Kuštrak**, zamjenik ministra financija, naglasio je da se njima osnivaju novi fondovi - za regionalni razvoj Republike Hrvatske te za razvoj i zapošljavanje, uređuje njihovo ustrojstvo, nadležnosti, prava i obveze te izvori sredstava. To je početak jednog novog koncepta

prema kojem bi se transferima iz Državnog proračuna (trećina sredstava), prihodima od privatizacije, donacijama i dr. namjenski financirali određeni projekti razvoja i zapošljavanja. Navedeni fondovi imali bi svojstvo pravne osobe a osnivačka prava i dužnosti bi u ime osnivača - Republike Hrvatske - obavljala Vlada RH.

Po riječima doministra osnovna svrha osnivanja Fonda za regionalni razvoj je poticanje ujednačenog regionalnog razvoja Republike Hrvatske. To znači da bi se taj Fond trebao posebno angažirati na poticanju razvoja područja posebne državne skrbi, otoka, graničnih i pograničnih područja, krajeva sa strukturnim problemima, područja koja ostvaruju niži bruto domaći proizvod od 65 posto prosjeka u Republici Hrvatskoj i dr. Prema predloženom, Fond za razvoj i zapošljavanje trebao bi poticati razvoj malih i srednjih poduzeća, pružati pomoć i podršku pri zapošljavanju, osobito mladih i školovanih ljudi, poticati i sudjelovati u ostvarivanju razvojnih projekata, investicijskih programa, novih tehnologija te osobito izvoznih programa, pružati podršku županijama koje ulažu i vlastita sredstva u realizaciji programa zapošljavanja, razvoja poduzetništva i izgradnje infrastrukturnih objekata. Računa se i na njihovu pomoć i podršku pri otvaranju poslovnih i razvojnih centara, slobodnih zona, industrijskih zona, te u obnovi u ratu razrušenih objekata i stvaranju uvjeta za povratak izbjeglog stanovništva, itd.

Predloženim zakonima je regulirano da će se prihodi od privatizacije te od prodaje državne imovine, sredstva iz državnog proračuna, donacija, zajmova i ostalih izvora voditi na posebnim računima fondova. Predviđena je i mogućnost da se u slučaju neostvarivanja navedenih prihoda oni mogu kratkoročno zadužiti, najviše do četvrtine godišnjeg

financijskog plana, uz suglasnost ministra financija. Temeljem odluke Vlade RH mogu i prijeći taj limit, ako se radi o premoštavanju neostvarenih prihoda od privatizacije.

Propisano je, nadalje, da fondovi ne smiju stvarati obveze za naredna razdoblje (ili samo iznimno, uz prethodnu suglasnost Vlade RH). Njihova ukupna godišnja obveza za naredno razdoblje u tom slučaju može iznositi najviše do 20 posto ostvarenih prihoda u prethodnoj godini.

Predviđeno je, također, da te institucije moraju imati godišnje financijske planove koji će sadržavati razvojne programe i projekte. Donosio bi ih Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade RH, dok bi se uvjeti i način realizacije navedenih programa i projekata detaljno uredili Pravilnikom. Prema predloženom, poslovanje fondova vodila bi Uprava a nadzirao Upravni odbor. Oba tijela imenovala bi i razrješavala Vlada RH s tim što bi ministar financija, po položaju, bio predsjednik Upravnog odbora.

Predloženim zakonima je, među ostalim, propisano da fondovi odgovaraju za svoj rad Vladi RH, da su dužni voditi proračunsko računovodstvo te da njihove godišnje obračune potvrđuje Hrvatski sabor. Utvrđena je i obveza osnivača u pogledu osiguranja sredstava za osnivanje i rad tih institucija i njihovih stručnih tijela te regulirano da se nad fondovima ne provodi stečajni postupak. Predviđeno je, također, da ovi zakoni stupaju na snagu objavom u "Narodnim novinama" te da se primjenjuju od 1. siječnja 2002. godine.

RADNA TIJELA

Članovi matičnog **Odbora za financije i Državni proračun** ocijenili su pozitivnom činjenicu da se prihodi od privatizacije usmjeravaju u Fond

za regionalni razvoj RH jer se na taj način sredstva prikupljena iz gospodarstva opet vraćaju u privredu. Međutim, zbunilo ih je to što se predloženim planom prihoda i rashoda tog Fonda planiraju financirati neke već postojeće proračunske obveze (npr. izgradnja autoceste Zagreb - Rijeka, obnova kuća i dr.). Spomenimo i njihovu sugestiju da se preispita odluka o osnivanju dvaju novih fondova koji bi bili vrlo bliski po djelokrugu a financirali bi se iz istih prihoda. Iako smatraju da se ne bi ništa izgubilo na kvaliteti kada bi se oni objedinili u jedan fond, Odbor je većinom glasova zauzeo stajalište da se ostane pri prijedlogu Vlade RH o osnivanju dvaju fondova. Razlozi - Fond za regionalni razvoj bi ubuduće trebao dobiti znatno veću ulogu u rješavanju niza problema vezanih uz otoke, pogranična i područja od posebne državne skrbi, itd.

Na sjednici tog radnog tijela upozoreno je i na to da prijedlog osnivanja Fonda za regionalni razvoj nije usklađen s trenutnim regionalnim ustrojstvom u Republici Hrvatskoj. Članovi Odbora smatraju neprihvatljivim da se ovaj Zakon predlaže kao ultimativno rješenje, izravno vezano uz donošenje Državnog proračuna, bez određenih analiza i simulacija na osnovi kojih bi se utvrdila opravdanost njegova donošenja.

Po njihovu mišljenju upitan je i način financiranja tog Fonda glede očekivanih prihoda od Hrvatskog fonda za privatizaciju, čija je bilanca znatno opterećena s 820 mln. kuna više prenesenih dionica prema mirovinskom osiguranju. Osim toga, prošlogodišnji prihodi HFP-a smanjeni su za 14 posto u odnosu na prethodnu godinu, a ima i 310 mln. vrlo rizičnih potraživanja po kreditima.

Nakon provedene rasprave Odbor je sugerirao Hrvatskom saboru da donese predloženi Zakon, uz određene amandmanske korekcije. Prema njegovom prijedlogu dopunom članka 6. Konačnog prijedloga zakona obvezalo bi se Fond da podnosi Hrvatskom saboru Izvješće o izvršavanju financijskog plana, a dopunom članka 9. osiguralo bi se da se u Upravni odbor te institucije imenuje jedan član iz reda zastupnika. To bi trebalo omogućiti da Hrvatski sabor ima bolji uvid u poslovanje Fonda.

Većinom glasova svojih članova Odbor je podržao i prijedlog

predlagatelja da se ovaj Zakon donese hitnim postupkom. Isto stajalište zauzeo je i glede načina donošenja Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje, na čiji je tekst imao iste primjedbe te uložio identične amandmane kao i na prethodni zakonski prijedlog.

Odbor za zakonodavstvo podnio je brojne amandmane pravno-tehničke naravi na oba zakonska prijedloga (članci 1.-5. te čl. 12.). Predložio je, također, da se člancima 9. i 10. precizira da upravni odbori fondova imaju pet a uprave tri člana. Pored toga, sugerirao je predlagatelju da preispita pojedine odredbe ponuđenih zakonskih tekstova i dopuni iz svojim amandmanima. Spomenimo, među ostalim, najprije njegov prijedlog da se regulira odnos između Povjerenstva odnosno komisija za regionalni razvoj i Fonda. Po mišljenju Odbora iz formulacije stavka 1. članka 7. nije razvidno jesu li navedeni razvojni programi i projekti dijelovi Programa regionalnog razvoja Republike Hrvatske za određenu godinu ili je riječ o određenim godišnjim programima i projektima. Članovi tog radnog tijela su izrazili mišljenje i da bi trebalo preispitati odredbu članka 15. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za regionalni razvoj, imajući u vidu odredbu članka 59. Zakona o ustanovama prema kojoj osnivač ustanove solidarno i neograničeno odgovara za njezine obveze. Napominju da se osnivačkim aktom, odnosno njegovom izmjenom i dopunom, može provesti restrukturiranje obavljanja djelatnosti, pa i ukinuti ustanovu, bez da se ovim Zakonom utvrđuje nemogućnost provedbe stečaja nad Fondom. Slične sugestije Odbor je uputio predlagatelju i glede pojedinih odredbi Konačnog prijedloga zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje. Izdvajamo primjedbu da bi trebalo doraditi odredbu stavka 2. članka 1, tako da djelatnost Fonda bude razvidna, zatim upozorenje da se u točki 1. tog stavka rabi pojam "poduzeće", za razliku od točke 4. gdje se koristi pojam poduzetništvo (i u ostalim točkama te odredbe se za iste pojmove rabe različiti termini). Po mišljenju članova Odbora upitan je sadržaj točke 7, kako glede obnove u ratu razrušenih objekata, tako i glede povratka izbjeglog stanovništva, a u točki 5. nije razvidan pojam poslovnih centara, industrijskih zona, inkubatora i tehnoloških parkova.

U raspravi o Konačnom prijedlogu zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje na sjednici **Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu** sudjelovali su i predstavnici ministarstava prosvjete i športa, znanosti i tehnologije te kulture, kao i zainteresiranih institucija. Tom prilikom ukazano je na pozitivne aspekte osnivanja tog Fonda poticanje razvoja cijele zemlje, od poduzetništva, pružanja pomoći pri zapošljavanju, izgradnji infrastrukturnih objekata, od rasta proizvodnje i izvoza te obnove u ratu razrušenih objekata. Sudionici u raspravi zahtijevali su da se preciznije definiraju izvori sredstava Fonda (primjerice, iznos koji se očekuje od prodaje državne imovine tijekom 2002. godine, u visini od 1,4 mlrd. kuna) prioriteta korištenja tih sredstava te kriteriji i rokovi. Članovi Odbora smatraju da bi Ministarstvo znanosti i tehnologije te Ministarstvo prosvjete i športa, kao okosnice razvoja zemlje, trebali imati prioritet u sufinanciranju iz spomenutog Fonda. Neprihvatljivo je, kažu, da u Prijedlogu zakona Ministarstvo prosvjete i športa uopće nije predviđeno kao korisnik tih poticaja, dok Ministarstvo znanosti i tehnologije dobiva manje od 10 posto sredstava.

Unatoč navedenim zamjerkama Odbor je većinom glasova predložio zastupnicima da donesu predloženi Zakon o Fondu za razvoj i zapošljavanje.

Nije racionalno osnivati nove fondove

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić** je izrazio mišljenje da bi navedeni fondovi trebali biti sastavni dio Državnog proračuna a ne da se njihovim izdvajanjem stvara privid manje javne potrošnje. Da se sve to zbiva prije 90.

Nije racionalno osnivati nove fondove i agencije kad se aktivnosti koje bi trebali obavljati mogu odvijati kroz postojeća ministarstva i Hrvatsku banku za obnovu i razvoj.

ti bi se fondovi zasigurno zvali SIZ-ovi budući da nije jasan način njihova financiranja, trošenja, kontrole pa i

namjene prikupljenih sredstava. Po riječima zastupnika ulogu koju bi trebali imati ti fondovi mogu posve dobro obavljati postojeće državne ustanove, primjerice Hrvatska banka za obnovu i razvoj koja ne djeluje temeljem Zakona o bankama nego je, zapravo, razvojna ustanova.

Kako reče, hvalevrijedno je nastojanje Vlade da se sredstva od privatizacije troše za investicije i razvoj. Međutim, ne treba zaboraviti da taj izvor sredstava nije nepresušan i da se na tome ne može temeljiti dugoročiji razvoj. U nastavku je podsjetio na to da u Hrvatskoj već djeluje 18 ministarstava te da nije racionalno osnivati nove fondove i agencije, uz postojeće državne ustanove koje mogu savršeno odraditi taj posao. U tom kontekstu upozorio je i na činjenicu da se nadležnosti budućih fondova preklapaju s onima Ministarstava gospodarstva te Ministarstva obrta, malog i srednjeg poduzetništva, a i s radom Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Netransparentnosti i nesigurnosti njihova financiranja pridonosi i činjenica da je među izvorima financiranja predviđen dio prihoda Hrvatskog fonda za privatizaciju te proračunskih sredstava.

Besmisleno je, kaže zastupnik, da najprije formiramo Fond za regionalni razvoj i planiramo način njegova financiranja a tek potom predviđamo utvrđivanje dugoročne strategije regionalnog razvoja Hrvatske. Naime, u obrazloženju zakonskog prijedloga se navodi da je za njenu realizaciju potrebno novo regionalno administrativno ustrojstvo te da treba smanjiti neopravdano veliki broj općina i županija. Tvrdi se, također, da bi okrupnjene županije mogle biti jedinice za europsku politiku regionalnog razvoja, iako se lokalne jedinice i zakoni o lokalnoj samoupravi razlikuju od zemlje do zemlje unutar EU, a u svima njima djeluje isti kohezijski fond. Sredstva iz tih fondova nemaju nikakve veze s brojem općina, veličinom županija i njihovim rasporedom, ali zato imaju s generalnim stavom pojedine države ili EU prema regionalnom razvoju, naglašava zastupnik. S tim u svezi spomenuo je da Hrvatska još uvijek nema ni svoj zakon o razvoju nerazvijenih područja (Zakon o područjima od posebne državne skrbi nastao je iz nužde, radi sanacije šteta od ratnih razaranja). Za razliku od nas Europska unija je najprije

utvrdila zajedničku agrarnu politiku koja definira odnos prema ruralnim i nerazvijenim područjima, na što se onda nadovezuje taj kohezijski fond čija je svrha umanjiti razlike u razvoju među pojedinim dijelovima EU, odnosno unutar neke zemlje. Nema sumnje, kaže zastupnik, da u Hrvatskoj možda ima previše županija i da bi ih trebalo bolje uskladiti s prometnim, zemljopisnim i gospodarskim značajkama, ali dugoročno rekonstruiranje lokalne i područne samouprave ni u kom slučaju ne može biti razlog za donošenje ovog zakona i osnivanje Fonda za regionalni razvoj.

Na kraju je ponovio mišljenje Kluba zastupnika HSP-HKDU-a da su navedeni fondovi posve nepotrebni i da se aktivnost koju bi trebali obavljati može savršeno dobro odvijati kroz postojeća ministarstva i Hrvatsku banku za obnovu i razvoj.

Zaokret u gospodarskoj politici

Po riječima **Marijana Maršića** u Hrvatskoj seljačkoj stranci prepoznali su namjeru Vlade da kroz ova dva fonda napravi pozitivan zaokret u gospodarskoj politici i njezinu usklađivanju s europskom praksom. Zahvaljujući fondovima koji će biti pod kontrolom Sabora, Vlada će moći znatno više učiniti na području razvitka i zapošljavanja u novim projektima i programima. Na taj se

Zahvaljujući fondovima koji će biti pod kontrolom Sabora, Vlada će moći znatno više učiniti na području razvitka i zapošljavanja.

način želi postići oživljavanje gospodarstva, posebno malog i srednjeg poduzetništva, a Proračunu pomoći da se stabilizira, budući da se privatizacijski prihodi ubuduće neće trošiti u užoj državnoj potrošnji nego isključivo namjenski. Precizni financijski planovi obaju fondova, napominje zastupnik, usvajati će se zajedno s Proračunom, a najveći potrošači proračunskih sredstava kroz fondove trebali bi biti Ministarstvo pomorstva, prometa i veza (s približno 903 mln. kuna) Ministarstvo javnih radova, obnove i

graditeljstva (oko 860 mln. kuna) te Ministarstvo rada i socijalne skrbi (673 mln. kn.). Budući da su te dvije institucije vrlo slične (iz istih prihoda financirale bi se slične namjene) postavlja se pitanje, kaže, zašto se ne bi osnovao samo jedan fond. Dakako, Hrvatski sabor mora odlučiti o tome u kojoj mjeri će se ulagati u tzv. politički popularne projekte (ceste, pruge, stanovi, itd.) ili, pak, više izdvajati za poticanje razvitka industrijskih grana gdje je više radnih mjesta a i uloženi novac se brže vraća. S tim u svezi napominje da i jedinicama lokalne samouprave treba dati mogućnost da osmisle dobre projekte kojima bi se mogle natjecati za novac iz fondova.

Smanjuje se transparentnost javnih financija

I Klub zastupnika HSS-a stoji na stajalištu da se osnivanjem fondova smanjuje transparentnost javnih financija zbog čega je otežana ocjena karaktera fiskalne politike u 2002. godini. Naime, potpuno je arbitrarno izvršena preraspodjela raznih subvencija i kapitalnih izdataka između proračuna i fondova, tako da je zamagljen iskaz tekućeg primarnog i ukupnog deficita, kao i primici, odnosno izdaci pojedinih proračunskih korisnika.

Haesesovci, inače, dijele nedoumice ostalih sudionika u raspravi oko (ne)sigurnosti prihoda od privatizacije i prodaje državne imovine, a podsjećaju i na to da je i Proračun prilično napregnut. Pitanje je, stoga, hoće li se u Fond za razvoj i zapošljavanje sliti planiranih 500 mln. kuna prihoda od privatizacije i još 1,5 mlrd. od prodaje državne imovine, a u Fond za regionalni razvoj 480 mln. kn od privatizacije. Zahtijevaju da Vlada što prije dostavi Saboru na usvajanje financijske planove fondova s precizno razrađenim pozicijama po ministarstvima, te Pravilnik o uvjetima i načinu korištenja sredstava. Daljnja je zamjerka zastupnika HSS-a da nisu predviđeni, a kamoli utvrđeni kriteriji po kojima Vlada imenuje ili razrješuje članove uprava fondova. Sugeriraju i da se precizira što se uređuje statutima tih institucija.

Neobično je, kaže Maršić, da u prijedlogu plana prihoda i rashoda Fonda za razvoj i zapošljavanje uopće nije spomenuto Ministarstvo obrta, malog i srednjeg poduzetništva, iako je jedan od osnovnih zadataka tog Fonda poticanje poduzetništva. Doduše, u Prijedlogu zakona o Fondu za regionalni razvoj postoji stavka pod nazivom kapitalne donacije, koje se plasiraju preko tog Ministarstva kao kapitalne potpore korisnicima, u iznosu od 40 mln. kuna (to je 20 mln. kn manje od ovogodišnjeg plana). Začuduje činjenica da smanjujemo sredstva upravo za tu namjenu, a želimo poticati razvoj poduzetništva, primijetio je. Neprihvatljivo je, također, da Ministarstvo prosvjete i športa uopće nije predviđeno kao korisnik sredstava fondova. No, bez obzira na osigurana sredstva bez dobrih planova i programa te osposobljavanja stručnih kadrova poduzetničko-menadžerskog i ekonomsko-analitičkog profila, te većeg uključivanja znanosti, napori Vlade neće uroditi zadovoljavajućim rezultatima, upozorava zastupnik.

Poticajna sredstva moraju biti usmjerena u točno određene projekte, tako da se ne dogodi da se koriste za pokrivanje proračunskih rashoda.

Zbog toga sve projekte koji će se realizirati preko fondova moraju potvrditi odgovarajuće znanstvene institucije i stručnjaci. Dakako, sredstva fondova moraju biti usmjerena u točno određene projekte, tako da se ne dogodi da se koriste za pokrivanje proračunskih rashoda. Po mišljenju njegovih stranačkih kolega valja ustanoviti određene mehanizme usmjeravanja i kontrole, kako bi se spriječilo birokratizaciju i politizaciju fondova i postigla osnovna svrha njihova osnivanja - poticanje poduzetništva i zapošljavanja, te razvoja nedovoljno razvijenih regija. To znači da fondovi moraju biti pod kontrolom Hrvatskog sabora kojem trebaju podnositi izvješća o svom radu. Maršić je najavio da će Klub zastupnika HSS-a podržati ove zakonske prijedloge, u nadi da će Vlada uvažiti njihove primjedbe i prijedloge.

Osigurati policentrični razvoj

Osnivanje Fonda za regionalni razvoj svjedoči o tome da smo ne samo poštovali norme MMF-a, koji traži da se sredstva od privatizacije ne iskazuju u državnom proračunu, nego i prepoznali jedan od ključnih problema u Hrvatskoj - neravnomjerni regionalni razvoj, kaže **Damir Jurić**, glasnogovornik Kluba zastupnika HNS-PGS-SBHS-a. Naime, zbog posljedica rata ali i zbog čitavog niza drugih okolnosti došlo je do osjetnog nerazmjera u stupnju razvijenosti određenih krajeva. Primjerice, pojedini gradovi u Istri imaju veće proračune od nekih slavonskih županija. Dakako, zapadni krajevi zemlje su nesumnjivo daleko atraktivniji stranim investitorima nego li istočni, pogotovo glavni grad koji nudi potencijalnim ulagačima niz prednosti. Zbog toga treba osigurati policentrični razvoj cijele zemlje, čemu može bitno pridonijeti i formiranje Fonda za regionalni razvoj. Danas se, doduše, ne mogu osnivati tzv. političke tvornice što se prakticiralo pred 20-ak godina, budući da živimo u tržišnim uvjetima, ali tu logiku treba korigirati s logikom društva. To znači da država mora intervenirati u onim regijama čije se osnovne djelatnosti nisu pokazale osobito profitabilnim, poput Slavonije (poljoprivreda je u velikim teškoćama), smatra zastupnik. Dakle, Fond za regionalni razvoj imao bi zadatak da kompenzira neke od nedostataka geopolitičkog položaja ili povijesnog razvoja određenih hrvatskih krajeva u posljednjih 10-ak godina. Slični problemi, kaže, muče i neke druge tranzicijske zemlje (primjerice, zapadni dijelovi Poljske i Mađarske su daleko prosperitetniji od istočnih dijelova tih zemalja). Jedna od prednosti spomenutog Fonda je i to što će domaća sredstva vezati s eventualno dobivenim sredstvima iz kohezijskih fondova EU. Naime, Hrvatska će se definitivno kandidirati za članstvo u EU i po toj osnovi možemo očekivati neka sredstva koja bi multiplicirala prvotno uloženi iznos u Fond za regionalni razvoj. Po mišljenju zastupnika u regijama trenutno nema dovoljno kvalitetnih

projekata koji bi se realizirali putem te institucije. Zbog toga bi trebalo apelirati na županije ili više njih da osnuju agencije za regionalni razvoj.

Fond ne smije postati novo paraministarstvo

Darko Šantić informirao je zastupnike da **Klub zastupnika HNS-PGS-SBHS-a** podupire i donošenje Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje. Nema uspješnog gospodarskog razvoja bez aktivne i dobro osmišljene politike zapošljavanja i obrnuto, napominje zastupnik. Zabrinjavajući podaci Zavoda za zapošljavanje o prosječnoj mjesečnoj nezaposlenosti u Hrvatskoj tijekom 2000. godine (357872 osobe) dovoljan su razlog za osnivanje ovog Fonda čiji su osnovni ciljevi poticanje razvoja poduzetništva, posebno onog malog i srednjeg, zatim podrška zapošljavanju radnika za nove tehnologije i izvozne programe te pomoć pri zapošljavanju i obnova u ratu razrušenih objekata, posebno infrastrukturnih, što je jedan od osnovnih preduvjeta za povratak izbjeglog stanovništva. U Klubu zastupnika drže da su za uspostavu i uspješno funkcioniranje ovog Fonda u prvom redu bitni stabilni i kvalitetni prihodi. Pored već navedenih, predviđaju se i ostali izvori prihoda za čije će ostvarivanje trebati uložiti dosta napora i povezati se sa srodnim fondovima u radu na zajedničkim programima i projektima. Ne bi smjela biti zanemariva ni sredstva od donacija. U svakom slučaju, rad Fonda mora biti jeftin a ne da on postane neko novo paraministarstvo.

Po ocjeni Kluba zastupnika jedan od osnovnih propusta predlagatelja ovog zakona je da nije predvidio određena ograničenja kako bi se već u začetku spriječilo nepotrebno administriranje. Najavio je da će zastupnici HNS-a, PGS-a i SBHS-a u tu svrhu uložiti amandmane koji bi ograničili novo upošljavanje u tim fondovima i uveli institut volonterstva (potrebna infrastruktura se ionako nalazi u ministarstvima). Da bi programi i projekti koji će se realizirati putem Fonda bili što kvalitetniji (dolazit će iz županija i pojedinih ministarstava)

u njihovu izradu treba uključiti mlade stručne kadrove, napominje zastupnik. U tu svrhu Fond bi se trebao povezati i s raznim nevladinim udrugama koje u svom djelovanju imaju upravo razvojne programe.

Osnivanjem fondova prikriva se dio proračunskog deficita

Prenoseći stajališta Kluba zastupnika HDZ-a **Dario Vukić** je primijetio da predlaganjem ovih dvaju zakona Vlada želi ostaviti dojam da će u sljedeće dvije godine svog mandata posebno brinuti o ravnomjernom razvoju Hrvatske i zapošljavanju. Zastupnici HDZ-a, međutim, smatraju da ne bi trebalo osnivati izvanproračunske fondove, budući da je potpisan stand by aranžman s MMF-om prema kojem su prihodi od privatizacije sastavni dio Proračuna. Po njihovu mišljenju osnivanjem ovih fondova želi se prikazati da se javna potrošnja smanjuje ispod 50 posto društvenog proizvoda. Ustvari, ovdje se skriva dio proračunskog deficita koji će se stvoriti ako se ne realiziraju prihodi od privatizacije, a praksa potvrđuje da su oni uvijek nerealno planirani i da se ne ostvaruju prema planu. Zbog toga se predloženim zakonima fondovima omogućava da

Osnivanjem fondova želi se prikazati da se javna potrošnja smanjuje ispod 50 posto društvenog proizvoda a ustvari, ovdje se skriva dio proračunskog deficita.

se zadužuju do četvrtine iznosa godišnjeg financijskog plana, a prema odluci Vlade i više od toga, ako je to vezano za premoštavanje prihoda od privatizacije. Budući da se oba zakona vežu uz prihode od privatizacije očito se želi stvoriti dojam da je brza privatizacija, odnosno rasprodaja opravdana.

U nastavku je upozorio i na preklapanje uloga Fonda za razvoj i zapošljavanje i Fonda za privatizaciju (predviđa se da će jedan prodavati imovinu a drugi raspolagati s tim novcem). Osim toga, iz priloga Proračunu vidljivo je da je došlo do vrlo zanimljivih poremećaja u financijskom planu poslovanja

Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Unatoč zahtjevima zastupnika HDZ-a da se povećaju izdvajanja iz Proračuna za provođenje aktivne politike zapošljavanja, mjere koje su se provodile do 3. siječnja su jednostavno prekinute a rezultat je dodatnih 50 tisuća nezaposlenih osoba u godinu i pol dana. Po mišljenju hadezeovaca politički je neodgovorno ovakve zakone slati u hitnu proceduru, budući da materija o kojoj je riječ zahtijeva ozbiljniju pripremu i javnu raspravu. Budući da predlagatelj nije priložio dokumente predviđene člankom 7. (financijski plan koji bi trebao sadržavati razvojne programe i projekte) ove zakone ne bi trebalo prihvatiti, posebice ne hitnim postupkom, kaže Vukić. Njegovi stranački kolege prigovaraju i da nije predviđena dinamika priliva planiranih sredstava od privatizacije (2,5 mlrd. kn). Moglo bi se dogoditi, primjerice, da ništa ne bude prodano do jeseni i da se fondovi već u siječnju zaduže da bi realizirali neke projekte. Međutim, u tom slučaju treba predvidjeti stotine milijuna kuna za kamate (na rashodovnoj strani ovogodišnjeg proračuna iskazani su troškovi za kamate od 4 mlrd. kuna).

Po ocjeni zastupnika 30 posto sredstava Fonda za razvoj i zapošljavanje trošilo bi se na njegovu osnovnu djelatnost, a ostalo za namjene za koje su dosad bila predviđena sredstva na raznim pozicijama rashodovne strane Proračuna. Riječ je, dakle, o pretakanju rashodovne strane Proračuna na paradržavni fond, da bi se prikazalo smanjivanje javne potrošnje i smanjio planirani deficit državnog proračuna (za godinu dana uvjerit ćemo se u to da će taj deficit biti puno veći od predviđene 3 milijarde kuna). Zbog navedenih razloga zastupnici HDZ-a će biti protiv donošenja ovih zakona, zaključio je.

Fondovi će biti pod kontrolom Sabora

Jadranko Mijalić (HSL) opovrgnuo je tvrdnju zastupnika Vukića da se osnivanjem ovih fondova prikriva javna potrošnja i deficit u odnosu na BDP. Po riječima zastupnika državni deficit je u planiranom Proračunu korektno izračunat po metodologiji

MMF-a (iznosi 4,25 posto). Smatra da je i javna potrošnja u Prijedlogu proračuna prikazana transparentno. Napomenuo je, uz to, da se amandanima podnesenim na konačne prijedloge zakona o fondovima, koje će Vlada zasigurno prihvatiti, predlaže da u uprave tih institucija uđu i predstavnici Sabora te da se njihovi financijski planovi donose u Hrvatskom saboru. **Dario Vukić** je izrazio žaljenje što se zastupnik Mijalić nije javio za riječ prilikom njegova izlaganja o toj problematici u okviru rasprave o Proračunu. Ustvrdio je da ministar Crkvenac javno iznosi potpuno krive podatke o veličini proračunskog deficita u odnosu na BDP te da u godišnjem Izvješću Ministarstva financija stoje posve drugi podaci. Budući da Vlada već ima negativno iskustvo s pokrivanjem tog deficita planiranim prihodima od privatizacije, dio rashoda prebacila je na fondove kako bi izgledalo da je država manje zadužena. Pritom računa na to da će fondovi uzeti kredite radi premoštavanja neostvarenih prihoda od privatizacije.

Jadranko Mijalić je ustrajao na tvrdnji da to nije dovoljan argument da bi se govorilo o prikrivanju javne potrošnje, budući da su svi ovi fondovi i sve ove pretumbacije pod kontrolom i spadaju u javnu potrošnju. A što se tiče prihoda od privatizacije, oni po metodologiji MMF-a ionako ne ulaze u proračunska sredstva, odnosno u javnu potrošnju.

Postoje razni napuci MMF-a glede tih prihoda koji se mogu dvojako tumačiti, primijetio je **Dario Vukić**. Međutim, prema našim zakonodavstvu prihodi od privatizacije su prihodi državnog proračuna. Sugerirao je zastupniku Mijaliću, koji je drugačijeg mišljenja, da njegovi stranački kolege predlože izmjene i dopune tih zakona, kako bi se naše zakonodavstvo prilagodilo zahtjevima MMF-a.

Najbitniji su kvalitetni programi

Klub zastupnika HSL-a podržava svako financiranje razvoja i zapošljavanja, naglasio je **Jadranko Mijalić**. Najbitnije je, kaže, da postoje kvalitetni, ekonomski opravdani

programi te da se vodi računa o tome da se ta sredstva koriste što racionalnije. Kako reče, njegovi stranački kolege pozdravljaju namjeru predlagatelja da se sredstva od privatizacije koriste za razvoj i za zapošljavanje te da se osnuje povjerenstvo za regionalni razvoj. Smatraju primjerenijim, međutim, da se osnuje jedan fond koji bi se zvao Fond za razvoj i zapošljavanje. Obrazloženje - izvori sredstava za oba fonda su ionako isti, a srodni su i programi kojima bi se trebali baviti. Osim toga, jedan fond imao bi dvostruko manje materijalne i troškove za plaće, a spriječilo bi se i preklapanje aktivnosti. Otežavajuća je okolnost za provođenje predloženih zakona što trenutno nema odgovarajućih razvojnih programa koji bi se financirali putem spomenutih fondova, kaže zastupnik. Osim toga, treba predvidjeti veća izdvajanja za znanost bez koje nema pravog tehnološkog razvoja, a ni konkurentne proizvodnje naše privrede za svjetsko tržište i stabilne stope zaposlenosti. Haeselesovci se slažu s tim da su izvori prihoda budućih

Primjerenije bi bilo osnovati jedan fond za razvoj i zapošljavanje.

fondova upitni, osim transfera iz Proračuna. Naime, prihodi od privatizacije su prilično fleksibilna kategorija i dosad su se nerealno planirali, a nisu ni stalni. To znači da će se za dvije-tri godine morati tražiti drugi prihodi za financiranje razvoja i zapošljavanja. Problematici su, kaže, i prihodi iz Hrvatskog fonda za privatizaciju koji bi također s vremenom trebao odumrijeti. Prethodno bi morao raščistiti svoju bilancu što neće biti lako jer je veoma kontaminirana. Primjerice, ove godine je imao 310 mln. kuna visoko rizičnih potraživanja po kreditima od poduzeća koja su bila u teškoćama (većina tih kredita će vjerojatno završiti na sumnjivim i spornim potraživanjima i na kraju biti otpisana). Osim toga, prihodi tog Fonda su lani bili 14 posto manji nego preklani.

U nastavku se osvrnuo na članak 1. predloženog Zakona o Fondu za regionalni razvoj u kojem stoji da se

djelatnost te institucije, među ostalim, odnosi na poticanje razvoja područja koja ostvaruju BDP niži od 65 posto prosjeka u Republici Hrvatskoj. To ga, kaže, asocira na nekadašnje fondove za razvoj za vrijeme bivše Jugoslavije, ali se ipak nada da ovaj put neće biti primijenjeni onako loši politički kriteriji raspodjele tog novca. Predložio je dopunu članka 6. (propisuje da financijske planove fondova donosi Hrvatski sabor) odredbom kojom bi se fondove obvezalo da podnose Saboru i izvješća o realizaciji tih planova. Spomenuo je i sugestiju svojih stranačkih kolega da se u članku 9. predvidi da se jedan član upravnog odbora fonda bira iz redova saborskih zastupnika.

Donijeti strategiju regionalnog razvoja

Josip Leko izvijestio je da Klub zastupnika SDP-a podržava donošenje ovih dvaju zakona, ali istodobno zahtijeva izradu i donošenje strategije regionalnog razvoja Republike Hrvatske. Njegovi stranački kolege drže da se osnivanjem spomenutih fondova postiže pregledniji državni proračun. Osim toga, neravnomjerni razvoj županija i gradova uvijek prati i visoka nezaposlenost a to je, inače, najakutniji problem u gospodarstvu Hrvatske. Zalažu se za to da se precizno definira pravni položaj fondova što bi trebalo povećati njihovu efikasnost kad je riječ o ulaganjima u razvoj. Prijeko je potrebno, kažu, da postoji jedno neovisno tijelo koje bi objektivno procjenjivalo ekonomičnost, perspektivnost i uspješnost programa i projekata koji će se financirati iz tih fondova.

Spomenimo i njihovu sugestiju da se u članku 1. precizira na koja se područja misli kad se govori o ispodprosječnom ostvarivanju BDP-a (na gradove, županije ili regije). Zalažu se i za preispitivanje odredbe u članku 4. budući da nisu sigurni je li oportuno, pa i zakonito, da se Fond može zaduživati uz suglasnost ministra financija (dosad je to bilo u nadležnosti Vlade).

Stimulirati ulaganja na područjima stradalim u ratu

Po mišljenju **Branislava Tuška** (SDP) osnivanjem Fonda za regionalni

razvoj morat će se otvoriti pitanje regionalizacije Hrvatske. Naime, trebat će kritički preispitati postojeći koncept hrvatskih županija te utvrditi regionalne razlike koje nisu samo posljedica prošlosti, nego i pitanje interesa i stanja razvoja, te posljedica ratnih razaranja. Samo na području Slavonije i Baranje je tijekom rata uništeno oko 30 posto gospodarskih kapaciteta te više od 100 tisuća stambenih jedinica, napominje zastupnik. Najveća ratna razaranja je pretrpjela Vukovarsko-srijemska županija gdje je uništeno ili oštećeno oko 70 posto gospodarskih kapaciteta te više od 30 tisuća stambenih jedinica. Verificirana ratna šteta na tom području iznosi oko 8,5 mlrd. DEM, od čega na samo gospodarstvo otpada gotovo 3 mlrd. DEM. Mnoga poduzeća su propala tijekom pretvorbe i privatizacije i uslijed sloma bankarstva, tako da se danas neizmirene obveze u toj županiji procjenjuju na oko 2 mlrd. kuna. Zastupnik, stoga, pozdravlja donošenje zakona o nenaplaćenim doprinosima. Napomenuo je još da Vukovarsko-srijemska županija ima najveću stopu nezaposlenosti u Hrvatskoj (23 tisuće nezaposlenih osoba ili 40 posto) dok je u cijeloj Slavoniji i Baranji evidentirano oko 110 tisuća nezaposlenih ili oko 28 posto (u strukturi nezaposlenih povećava se broj osoba s VŠS i VSS). Stoga je prijeko potrebno definirati regionalni sustav, odnosno napraviti svojevrsnu kategorizaciju hrvatskih regija (vodeći računa o gospodarskim potencijalima, ljudskim resursima, itd.) a potom i program njihova razvoja. To, među ostalim, podrazumijeva uvođenje stimulativnih mjera koje bi potakle mlade stručnjake da se zaposle u krajevima koji stagniraju ili zaostaju u gospodarskom razvitku. Fond za regionalni razvoj bi, kaže zastupnik, trebao stremiti ka jednoj modernoj agenciji za poticanje i stimuliranje ulaganja koja neće biti birokratizirana, već fleksibilna i efikasna, i prije svega u funkciji promicanja izravnih stranih ulaganja. U tom kontekstu spomenuo je primjer Irske koja je, zahvaljujući djelovanju slične agencije, u proteklih 9 godina povećala BDP za 300 posto. I naš bi Fond trebao biti mjesto okupljanja gospodarstveno-menadžerskih autoriteta koji bi se angažirali na poticanju razvoja hrvatskog gospodarstva, posebno u krajevima koji su

u kriznoj situaciji, poput Vukovarsko-srijemske županije. Ta bi institucija, znači, trebala nastojati da se smanje regionalne razlike u gospodarskom razvitku odnosno omogućiti ravnopravniji razvitak i život u krajevima koji su posebno pogođeni posljedicama rata. Jednom riječju, što prije treba definirati cjelovitu regionalnu politiku koja će snažno otvoriti vrata i financijskoj podršci iz fondova EU.

Voditi računa i o brdsko-planinskim krajevima

Činjenica da unutar Hrvatske postoje vrlo velike regionalne razlike koje utječu na ukupni ekonomski razvoj dovoljan je i opravdan razlog za osnivanje Fonda za regionalni razvoj RH, kaže **Dragutin Vrus (SDP)**. Smatra, međutim, da predlagatelj nije vodio računa o problemima brdsko-planinskih područja (npr. u Lici, Gorskom kotaru, zapadnoj Slavoniji, Banovini, dalmatinskom zaleđu i dr.) koja bi trebalo tretirati slično kao i područja od posebne državne skrbi, otoke, pogranična područja i sl. Ti krajevi spadaju među najljepša i najsačuvanija područja Lijepe naše, ali ih karakterizira teško gospodarsko stanje te skućene mogućnosti rješavanja teških socijalnih prilika stanovništva, stalan pad broja stanovništva, zapuštena poljoprivreda i stočarstva, itd. Uvjeti života su se dodatno pogoršali ratnim razaranja tijekom Domovinskog rata, pa treba poduzeti stimulativne mjere

Iz predloženih zakona nisu razvidni kriteriji ni prioriteta na temelju kojih će se koristiti sredstva odnosno odabirati projekti.

demografske politike i dr. kako bi se spriječilo raseljavanje postojećeg stanovništva i potaklo naseljavanje tih područja. U tu svrhu je, kaže, zajedno sa svojim stranačkim kolegama Štajduharom i Šapčićem, podnio amandman na članak 1. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za regionalni razvoj kojim bi se preciziralo da Fond, među ostalim, potiče i razvoj brdsko-planinskih područja.

Nisu razvidni kriteriji i prioriteta

Po mišljenje **Ljerke Mintas-Hodak (HDZ)** Vlada je imala dvije godine vremena da pripremi i kroz javnu raspravu utvrdi odgovarajući pristup rješavanju gorućeg pitanja nezaposlenosti u Hrvatskoj, pa i osnivanjem posebnog izvanproračunskog fonda iz kojeg bi se financiralo zapošljavanje i razvoj. Umjesto toga, zastupnicima je hitnim postupkom dostavljen šturi zakonski prijedlog od 15-ak lapidarno sročeni članaka koji ne dopušta ozbiljniju i širu raspravu (o tome svjedoče i brojne primjedbe Odbora za zakonodavstvo te klubova zastupnika).

Načelna je primjedba zastupnice da ne bi trebalo osnivati poseban fond za poticanje razvoja i zapošljavanja. TO više što su i u proračun za sljedeću godinu uključena dva velika izvanproračunska fonda (za zdravstveno i mirovinsko osiguranje) zbog toga što su stvarala velike gubitke i radi toga da prihodi i rashodi države budu objedinjeni na jednom mjestu. Iz opisa djelatnosti Fonda za razvoj i zapošljavanje - kaže - vidljivo je da se radi o projektima koji su se dosad financirali kroz Proračun, odnosno kroz razna ministarstva i putem HBOR-a. Po njenom mišljenju opravdane su dvojbe sudionika u raspravi o tome trebaju li nam dva nova fonda kad nema gotovo nikakve razlike u njihovom financiranju, osim ako oni zaista ne koriste samo za to da se prikrije dio javne potrošnje. Nema sumnje, kaže zastupnica, da su dobrodošla dodatna sredstva za povećano zapošljavanje, a pozitivno je i to da se sredstva od privatizacije više neće koristiti za pokrivanje tekućih izdataka i troškova. Međutim, iz predloženih zakona uopće nisu razvidni kriteriji ni prioriteta na temelju kojih će se koristiti sredstva fondova odnosno odabirati projekti (stječe se dojam da zastupnici vladajuće koalicije imaju popis već odabranih projekata). Ako se fondovi ne budu financirali iz stabilnih i kvalitetnih izvora financiranja, ni od razvoja ni od zapošljavanja na dulji rok neće biti ništa, upozorava zastupnica. Naime, presija da se kroz

ovaj fond financijski pokriju projekti razvoja i zapošljavanja mogla bi dovesti do ubrzane privatizacije odnosno rasprodaje. U tom kontekstu spomenula je primjer Lošinjske plovidbe koja je bila procijenjena na 64 mln. DEM a prodana za svega 3,7 mln. DEM. Na kraju je ukazala na raskorak između podataka iz obrazloženja predloženog zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje (predviđeno je da će se u taj fond izdvojiti milijardu i 425 mln. kuna iz Proračuna i 500 mln. kuna od privatizacije) i iz Proračuna (za tu namjenu planirano je ukupno 3 mlrd. i 90 mln. kuna).

Fondovi bi mogli potrajati koliko i mandat Vlade

Budući da se već petu godinu zaredom hrvatsko gospodarstvo razvija sporo (prosječna stopa rasta od samo 3 posto) nije sporno da Hrvatskoj treba razvojna politika, konstatira **dr. Đuro Njavro (nezavisni)**. Nema, međutim, nikakvog posebnog razloga da se osnuju dva fonda kad regionalni razvoj ionako nije ništa drugo doli razmještanje razvoja u prostor Republike Hrvatske. Poučen proteklom iskustvima zastupnik sumnja u to da bi fondovi mogli polučiti bolji rezultat od onoga koji bi se postigao da se novac za tu namjenu i dalje izdvaja kroz Državni proračun ili kroz već uhodanu instituciju kao što je HBOR. U prilog tome spomenuo je da je Fond za subvencioniranje stambenih kredita za mlade obitelji već tri godine prazan, iako su njegovo osnivanje podržali svi zastupnici, pa i današnji premijer i većina ministara. Izrazivši bojazan da bi i vijek trajanja ova dva fonda mogao isteći kad i mandat ove Vlade, napomenuo je da ipak treba podržati njihovo osnivanje, pod pretpostavkom da će barem malo pridonijeti razvoju u Hrvatskoj. Točno je da oni ne pridonose preglednosti sustava javnih financija, ali ako se prihvate amandmanski zahtjevi zastupnika taj prigovor više ne bi stajao, kaže zastupnik. I on upozorava da su planirani prihodi tih institucija krajnje nesigurni jer prilike u svijetu su takve da će potražnja za našom imovinom biti sve slabija. Posebno je

pitanje, kaže, kako će se tim jednokratnim prihodima financirati poslovi koji se iz godine u godinu ponavljaju. Smatra da bi u predloženim zakonima trebalo preciznije definirati knjigovodstvo fondova, po modelu proračunskog, te redovitost izvješćivanja. Predlaže i da se u okviru Fonda za razvoj rezervira makar 200 mln. kuna koje bi se prosljedile Fondu za subvencioniranje stambenih kredita za mlade obitelji, te da se 400 mln. kuna usmjeri za uređenje gruntovnice i zemljišnih knjiga u Republici Hrvatskoj. Kad je riječ o izvorima prihoda, smatra da bi hrvatska Vlada, u svjetlu beneficija koje je međunarodna zajednica dala susjednoj državi (otpisala joj je dvije trećine dugova) trebala zahtijevati da se redefiniraju naše obveze po osnovi starog jugoslavenskog duga. Naime, Hrvatska je po preporuci MMF-a 1995. godine prihvatila 28 posto neraspoređenog starog jugoslavenskog duga, a 15 lipnja ove godine samo 23 posto jugoslavenske imovine. Umjesto da vraćamo te stare dugove

Presija da se na predloženi način financijski pokriju projekti razvoja i zapošljavanja mogla bi dovesti do ubrzane privatizacije odnosno rasprodaje.

trebali bismo se izboriti za to da se taj novac, u dogovoru s međunarodnim kreditorima, usmjeri u ovaj razvojni fond, ili u izgradnju infrastrukture u Hrvatskoj (ti bi objekti mogli biti povjereni kreditorima ili kroz koncesiju ili kroz udjele). Jer, Hrvatska ne može ići u europske integracije, ako je evidentno da smo diskriminirani, zaključio je Njavro.

Nazivi zakona ne odgovaraju svrsi

Po riječima **Drage Krpine (HDZ)** donošenje ovih zakona, budu li prihvaćeni u predloženom tekstu, ući će u povijest država i prava. Naime, riječ je o gotovo identičnim zakonskim tekstovima (od ukupno 16 članaka 13 su potpuno isti). A što je

najgore, na temelju njih Vlada će, mimo kontrole Sabora, raspolagati s oko 3,5 mlrd. kuna. U nastavku je podsjetio na to da smo prije osnivanja HBOR-a imali Agenciju za obnovu i razvoj, a još ranije Fond za nerazvijene općine koji smo naslijedili iz bivšeg komunističkog režima (taj je zakon uglavnom služio za promjenu demografskog sastava u različitim dijelovima Hrvatske i nestao je 91. godine). Uostalom, ciljevi i zadaće pobrojani u ova dva zakona navedeni su i u Zakonu o HBOR-u a, pored

Planirani prihodi od privatizacije i prodaje državne imovine su krajnje nesigurni.

toga, zapošljavanjem se bavi i Zavod za zapošljavanje pri Ministarstvu rada i socijalne skrbi, koji također ima svoju stavku u proračunu. Sve to ne pridonosi transparentnosti raspolaganja državnim, odnosno novcem poreznih obveznika. Zanimljivo je, kaže, da će s oba fonda upravljati Vlada, odnosno na čelu njihovih upravnih odbora bit će isti čovjek, ministar financija (koji je već član 20-ak raznih upravnih odbora i komisija).

Po ocjeni zastupnika nazivi predloženih zakona su vrlo primamljivi, ali ne odgovaraju svrsi. Očito je, naime, da se donose zato da bi se Vladi, odnosno ministru financija, omogućilo da mimo Sabora može raspolagati sa 3,5 mlrd. kuna te odlučivati koji projekti će se financirati tim sredstvima. Naime, zastupnici uopće nemaju mogućnost utjecati na tu raspodjelu, čak ni putem amandmana koje mogu podnositi samo na proračunske stavke. Osim toga, iz predloženog nije jasno ni u kojoj će mjeri navedena sredstva država, kao investitor, koristiti neposredno u izgradnji infrastrukturnih objekata (ceste, vodoopskrbni objekti, itd.) a u kojoj će kreditima poticati malo poduzetništvo. Uostalom, HBOR već ima uhodani sustav, davanja kredita obrtnicima, te malim i srednjim poduzetnicima, raspolaže potrebnom infrastrukturom, stručnjacima, itd. Zbog navedenih razloga zastupnik smatra da bi ova dva zakona blizanca trebalo odbiti, a

spomenuta sredstva vratiti u okrilje Državnog proračuna.

Državni proračun se samo formalno rasterećuje

Vesna Škare-Ožbolt (DC) također stoji na stajalištu da se osnivanjem ovih dvaju fondova, kao i osnivanjem "Hrvatskih autocesta" d.d., samo formalno, ali ne i stvarno državni proračun rasterećuje pojedinih izdataka i prikazuje manja državna potrošnja. To je, zapravo, definitivno priznanje da se projekti razvojnog karaktera ne mogu financirati kroz postojeće proračunske institucije, dakle kroz nadležna ministarstva i agencije. Nije joj jasno ni zašto je Vlada u ovom slučaju napravila iznimku, budući da je preporuka MMF-a da se svi dosadašnji izvanproračunski fondovi trebaju uključiti u proračun. Po riječima zastupnice osnivanje novih fondova potkopava transparentnost proračuna koji ne omogućava da se jasno utvrde transferi između državne blagajne i brojnih državnih institucija te izvanproračunskih fondova. To u prvom redu znači da ni do sada nije bilo moguće precizno utvrditi kolika je razlika tekućih transfera, a posebno kapitalnih izdataka. Dodatni argument za to je činjenica da uopće ne postoji cjelovit popis kapitalnih projekata razvojnog karaktera, financiranih u razdoblju od 1999. do 2001. godine, po sektorima i korisnicima te instrumentima financiranja.

Po njenom mišljenju kreiranje ovih dvaju izvanproračunskih fondova vjerojatno je i posljedica želje da se taj model isproba na dva ministarstva - gospodarstva te javnih radova i obnove. Prema predloženom, glavni izvor prihoda Fonda za regionalni razvoj trebali bi biti prihodi od privatizacije koje bi, prema metodologiji MMF-a, valjalo koristiti za otplate duga (prikazuju se u računu financiranja). Brzina kojom su rađeni ovi zakonski prijedlozi vjerojatno je razlogom što niti namjene niti iznosi iz njihovih obrazloženja nisu usklađeni s planovima prihoda i rashoda ovih fondova, koonstatira zastupnica. Primijetila je, među ostalim, da su u planu Fonda za regionalni razvoj neopravdano smanjeni rashodi za

obrt, malo i srednje poduzetništvo (za 20 mln. kuna). Založila se i za veća ulaganja u znanost i obrazovanje, posebice u projekte za znanstveno istraživačku djelatnost.

Neuvjerljivi razlozi za hitni postupak

Jadranka Kosor (HDZ) podsjetila je na obrazloženje predlagatelja u kojem Vlada kao osnovni razlog hitnog donošenja ovih zakona navodi nastojanje da se što prije počnu ostvarivati razvojni programi i projekti utvrđeni njenim programom rada i Strategijom razvoja. Smatra da to nije dostatan razlog jer ni dosad ništa nije sprječavalo ostvarivanje tih programa i projekata (Vladin program star je gotovo dvije godine). Pitanje je, kaže, i koliko se možemo osloniti na neke od predviđenih izvora financiranja tih fondova, primjerice, na donacije koje se spominju u Zakonu o Fondu za regionalni razvoj (na primjeru financiranja programa razminiranja osvjedočili smo se da nema puno koristi od toga). Ne samo da nije jasno reguliran način financiranja budućih fondova nego je teško prihvatiti da će se aktivnosti iz njihova djelokruga moći odvijati izvan kontrole Hrvat-

Temeljem ovih zakona Vlada će, mimo kontrole Sabora, raspolagati sa oko 3,5 mlrd. kuna.

skog sabora, zaključila je. Upozorivši na preklapanje djelokruga budućeg Fonda za razvoj i zapošljavanje upitala je nije li to možda najava ukidanja nekih ministarstava, ili, pak, mogućeg bujanja administracije.

Na kraju je napomenula da će uložiti amandman na članak 1. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje. Razlog - u točki 7. koja propisuje da je u djelatnosti tog Fonda i obnova u ratu razrušenih objekata i povratak izbjeglog stanovništva, nigdje se ne spominje prognoano stanovništvo.

U zaključnom dijelu izlaganja izjavila je da ne sumnja u dobre namjere predlagatelja ovih zakona da se uz pomoć fondova riješi gorući problem nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj. Naime, podatak da je ta

brojka već dostigla gotovo 400 tisuća nezaposlenih (samo u listopadu bez posla je ostalo oko 24 tisuća ljudi) je, sasvim sigurno, zvono za uzbunu.

Riječ predlagatelja

Mr. Damir Kuštrak je u zaključnoj riječi napomenuo da predloženi zakoni odnosno spomenuti fondovi predstavljaju jedinstvenu cjelinu s Proračunom. Obećao je da će Vlada pokušati popraviti zakonske tekstove tako da budu što jasniji, ali nema razloga da budu dugački. Naime, financijski planovi budućih fondova iskazani su gotovo na identičan način na koji su ti isti rashodi dosad bili iskazani u Proračunu, a usvajati će ih i potvrdivati Hrvatski sabor. Spomenuo je i to da su ministarstva dostavila Vladi i točne nazive projekata koji bi se trebali financirati putem fondova, pa postoji mogućnost da će prije konačnog glasovanja s time biti upoznati i zastupnici. Budući da se navedeni fondovi osnivaju isključivo s namjerom financiranja određenih projekata, nema govora ni o kakvoj administraciji, napominje mr. Kuštrak. S obzirom na činjenicu da planirani proračunski deficit, uključujući i te fondove, ne može biti veći od 4,25 posto?? onda se niti ti fondovi ne mogu povećavati, barem kad je riječ o prihodima od privatizacije i rashodima koji će iz toga proisteci, napominje doministar (mogu se povećati jedino zahvaljujući donacijama iz fondova EU). Pojasnio je, također, da su sredstva koja će se trošiti iz ovih dvaju fondova nepovratna i da se ne mogu uspoređivati s kreditima HBOR-a. Na kraju je izrazio uvjerenje da će se takav koncept u narednom razdoblju pokazati kvalitetnim pristupom poticanju razvoja koliko je to god u Hrvatskoj moguće.

Izjašnjavanje o amandmanima

Nakon ove rasprave prešlo se na izjašnjavanje o amandmanima. Stajališta predlagatelja zastupnicima je prenio **Damir Kuštrak**. Pojasnio je, najprije, da Vlada ne prihvaća zahtjev Odbora za zakonodavstvo da se fondovi o kojima je riječ uređuju kao javne ustanove. Budući da se predloženim zakonima osnivaju kao svojevrsne pravne osobe nema nikakve potrebe za to. Uostalom, oni

neće imati nikakvu administraciju već će sve tehničke poslove za njih obavljati Hrvatska banka za obnovu i razvoj. Uvaživši to obrazloženje predstavnik Odbora **Josip Leko** povukao je spomenuti amandman (na oba zakona). Isto je učinio i s amandmanom na članak 12. predloženih zakona koje je predlagatelj odbio uz obrazloženje da su pitanja o kojima je riječ bolje razrađena amandmanima **Darinke Orel**. Zastupnica je, naime, predložila da se u tom članku precizira da se statutima fondova pobliže utvrđuju i uređuju unutarnji ustroj i djelokrug tih institucija. Sugerirala je i dodavanje novog članka 12a. kojim bi se upravne odbore fondova obvezalo da u roku od 30 dana od stupanja na snagu ovih zakona donesu statute pravilnike o uvjetima i načinu korištenja sredstava fondova. Ostale amandmane Odbora za zakonodavstvo predlagatelj je prihvatio, tako da su automatski postali sastavnim dijelovima konačnih zakonskih prijedloga.

Spomenimo, nadalje, da je uvažio i oba amandmana **Odbora za financije i Državni proračun**, te još nekoliko pojedinačnih amandmana zastupnika. Na sugestiju **Dragutina Vrusa, Vladimira Šepčića i Ivana Štajduhara (SDP)** u članku 1. stavak 3. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za regionalni razvoj precizirano je da će se taj Fond angažirati i na poticanju razvoja brdsko-planinskih područja. Tek nakon dodatnog obrazloženja **Branimira Tušeka** zastupnici su se glasovanjem založili za usvajanje njegova amandmanskog zahtjeva da na brizi tog Fonda budu i područja pogođena posljedicama rata te ona koja su slabo naseljena.

Na inicijativu **Jadranske Kosor** dopunjena je točka 7. u članku 1. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje (riječima "prognoanog i"). Prihvaćen je i zahtjev mr. **Zorka Vidičeka (SDP)** da se u stavku 2. članka 1. Konačnog prijedloga zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje dodaju riječi "i velikih poduzeća". Na taj će način i poduzeća s više od 250 zaposlenih biti u ravnopravnom položaju s malim i srednjim poduzećima glede mogućnosti korištenja poticajnih sredstava ovog Fonda.

Ishod rasprave - većinom glasova nazočnih zastupnika Hrvatski sabor je donio zakone o Fondu za regionalni razvoj Republike Hrvatske te o Fondu za razvoj i zapošljavanje, u predloženim tekstovima, korigiranim

prihvaćenim amandmanima. Spomenimo i to da zastupnici nisu prihvatili prijedlog Kluba zastupnika HNS-PGS-SBHS-a o donošenju posebnog zaključka kojim bi obvezali Vladu RH da prilikom ustrojavanja navedenih

fondova koristi isključivo raspoloživo stručno i administrativno osoblje iz ministarstava uključenih u rad tih institucija.

M. Ko.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O SLATKOVODNOM RIBARSTVU

Zaštita i racionalno gospodarenje ribama

Zastupnici Hrvatskog sabora jednoglasno su, sa 103 glasa "za" prihvatili predloženi zakonski tekst kojim predlagatelj Vlada RH uređuje pitanja u području slatkovodnog ribarstva, te prihvaćene amandmane kojima je tekst doraden.

O PRIJEDLOGU

Dosadašnji Zakon o slatkovodnom ribarstvu regulirao je pitanje rekreacijsko-športskog i gospodarskog ribolova, a nije djelatnost uzgoja ribe (akvakultura).

Predlagatelj ovog Zakona predlaže upravo to, te još - regulira zaštitu i racionalno gospodarenje ribama u slatkim vodama, uzgoj slatkovodnih riba; uvodi nove pojmove kao što su akvakultura, ribolovno pravo i slično, a radi zaštite ribolovnih voda uvode se posebni ribički i ribočuvarski ispiti te ispiti za gospodarski ribolov.

Naime, polazi od činjenice da uzgoj slatkovodne ribe-akvakultura, kao i ostale grane poljoprivrede i prehrambene industrije, bilježi pad proizvodnje u odnosu na predratno razdoblje. Uzrok nalazi u tranzicijskim događajima povećanim ratnim razaranjima koja imaju dugotrajne štetne posljedice i gubitke u gospodarstvu. Premda uzgoj slatkovodne ribe ima stoljetnu tradiciju velik je, ali nažalost, neiskorišten proizvodni potencijal, a istovremeno jedna od rijetkih djelatnosti u prehrambenom kompleksu koja ima pozitivnu vanjskotrgovinsku bilancu.

Unatoč tome ostvarena razmjena slatkovodnih riba, zastupljenost u ukupnom uvozu i izvozu riba, te preradevina od riba, slaba je i u trendu opadanja za razliku od proizvodva morskog ribarstva.

Tijekom 2000. godine uvedene su i nove mjere za poticanje uzgoja riba, pa se trenutno šaran, amur i tolstolobik potiču sa 4,00 kn/kg te som, smud, linjak i pastrva sa 6,00 kn/kg ribe proizvedene i isporučene tržištu.

Primjer mnogih europskih zemalja pokazuje da je gospodarski ribolov preživio kao tradicija, etnološka i kulturološka specifičnost.

Zakon uređuje i pitanje rekreacijsko - športskog ribolova koji je osim samog ribolova vrlo važan oblik zaštite riba, stoga gospodarenje ribolovnim vodama mora biti utemeljeno na znanstvenim postavkama. Naime, zbog neučinkovitog nadzora nad ribolovnim područjima o čemu govori i izvješće inspekcije Državnog inspektorata - tj. alarmirajućoj indiferentnosti i neučinkovitošću gospodarskih inspektora u nadzoru primjere Zakona o slatkovodnom ribarstvu, došlo je do osiromašenja vodotokova, narušavanja biološke ravnoteže i raznolikosti.

No, budući da je Republika Hrvatska službena članica EIFAC-a (European Inland Fisheries Advisory Commission)- Europske savjetodavne udruge za slatkovodno ribarstvo,

obvezatna je uskladiti svoju zakonsku regulativu s ostalim članicama, po mogućnosti prije svoga ulaska u EU, u smislu da su racionalni ribolov i plansko gospodarenje osnovne odrednice modernog europskog zakonodavstva, a rekreacijsko-športski ribolov, kao oblik vrhunske rekreacije u prirodi, usko povezan s uzgojem riba - akvakulturom, zaštitom prirode i zaštitom okoliša.

Kao što smo naveli, gospodarski ribolov zanemarena je grana ribarstva. Temeljem važećih podzakonskih propisa može se obavljati samo na ribolovnim područjima rijeke Save od Siska nizvodno u granicama Republike Hrvatske, na dijelu rijeke Dunav koji se nalazi u granicama Republike Hrvatske, na rijeci Dravi od 104 do 180 kilometara u granicama Republike Hrvatske na jezerima Čambina kod Đurđevca te na dijelu Bačinskih jezera zvanom Črniševo.

Primjer mnogih europskih zemalja pokazuje da je gospodarski ribolov preživio kao tradicija, etnološka i kulturološka specifičnost. Već spomenuta EIFAC ima odrednicu prema kojoj je potreban opstanak gospodarskog ribolova u područjima gdje to prirodni uvjeti (biološki kapacitet i prirodna produkcija) dopuštaju, tj. u tokovima velikih nizinskih rijeka. Gospodarenje ribolovnim vodama u smislu gospodarskog ribolova i rekreacijsko-športskog ribolova moguće je isključivo na temelju znanstvenih spoznaja, monitoringa i učinkovite zakonske regulative.

Donošenjem predloženog Zakona regulirat će se preduvjeti za obavljanje ribolova, pitanje akvakulture i zaštite riba, regulirat će se javne ovlasti Hrvatskog športsko-ribolovnog saveza u svezi s polaganjem ribičkih ispita, raspodjele dozvola, izdavanja odobrenja za natjecanje u rekreacijsko-športskom ribolovu, urediti prikupljanje podataka od ovlaštenika ribolovnog prava o količini i sastavu ulova u rekreacijsko-športskom ribolovu; regulirat će se sustav prikupljanja podataka i praćenja stanja u slatkovodnom ribarstvu potrebnih radi poboljšanja gospodarenja ribolovnim vodama. Vrednovanjem svakog pojedinog dijela ribolovnog područja ili zone pogodnog za ribolov, rekreacijsko-športski ribolov ili akvakulturu, stvorit će se povoljniji uvjeti za ulaganje u te djelatnosti. Osiguranjem znatno većih financijskih sredstava iz naknada za ribolov, omogućava se ribolovnim udrugama bolje gospodarenje ribolovnim područjima ili ribolovnim zonama; osigurat će se djelotvorna zaštita riba; djelotvornije obavljanje upravnog i inspekcijaskog nadzora; omogućit će se brže i djelotvornije donošenje potrebnih mjera za zaštitu riba i djelotvornije obavljanje gospodarskog ribolova, akvakulture te rekreacijskog ribolova.

Predloženim Zakonom moći će se, na temelju znanstvenih spoznaja i prikupljenih podataka o ribolovu i akvakulturi, stvoriti realne pretpostavke za unapređivanje slatkovodnog ribarstva, poboljšati gospodarenje ribljim fondom i zaštititi riblji fond.

RADNA TIJELA

Zakonski prijedlog razmotrila su saborska radna tijela. **Odbor za zakonodavstvo** je podupro donošenje zakona i podnio 30 amandmana, većinom da se uređuje izričaj, te poboljšavaju nazivni pojmovi, nadalje amandmanima uređuje da štetu nastalu za vrijeme natjecanja, ovlašteniku ribolovnog prava nadoknađuje organizator natjecanja; uređuje u kojem slučaju je moguće obavljati poslove akvakulture; uređuje se uvjeti i postupak za stjecanje prava obavljanja djelatnosti akvakulture; propisuje se obveza za pravne osobe i "Hrvatske vode" koje obavljaju

vodoprivrednu djelatnost da moraju prije početka bilo kakvih radova na ribolovnom području ili ribolovnoj zoni s time upoznati ovlaštenika ribolovnog prava na tom području ili zoni, kako bi se spriječio nastanak štete; na razvidan se način propisuju ponašanja i uvjeti ribolova radi znanstvenog ili stručnog istraživanja; dopunjuju se kaznene odredbe u skladu s prethodnim amandmanima, te traži da se zakon primjenjuje od 1. siječnja 2002. godine.

Prijedlog zakona dosta uspješno premošćuje antagonizam između gospodarskoga i športsko-rekreativnog ribolova i miri njihove interese, u korist okoliša i društva, čineći ih odgovornima za zakonito lovljenje, brigu o ribljem fondu, ribolovnim vodama, te o ekologiji.

Odbor za poljoprivredu i šumarstvo je u opširnoj i sveobuhvatnoj raspravi u kojoj su sudjelovali i predstavnici Hrvatskog športsko-ribolovnog saveza, dao potporu donošenju predloženog zakona. U raspravi je ukazano na to da, iako ribiči i njihove udruge imaju značajnu ulogu u očuvanju i zaštiti slatkih voda, treba više poticati razvoj gospodarskog ribolova kao gospodarske djelatnosti. Izneseno je i mišljenje da visine kazni za određene prekršaje nisu u dovoljnoj mjeri transparentne u odnosu na počinitelje. Odbor drži da bi zakonom trebalo, pod određenim uvjetima, omogućiti da vode u akumulacijama, jezerima ili tekućim vodama rezervirane za javnu vodoopskrbu, postanu ribolovne vode, i s tim u vezi je podnio amandman. Članovi Odbora nisu bili skloni rješenju da se iznimno omogućiti stavljanje u promet ugostiteljskog domaćinstva riba ulovljena u rekreacijsko-športskom ribolovu, uz obrazloženje da se onemogućuje zloporabe. Naime, smatra da nije moguće u potpunosti kontrolirati količinu ribe koju u rekreacijsko-športskom ribolovu ulovi osoba koja ima dozvolu za pružanje ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, te time uslužuje goste.

AMANDMANI

Klub zastupnika SDP-a uputio je amandman kojim traži da strani državljani zakonskim rješenjem ne budu u povoljnijem položaju od ribiča hrvatskih državljana. Nadalje, amandmanom je ponuđeno rješenje da - ribiči, ribari i osobe koje obavljaju nadzor nad provođenjem propisa iz slatkovodnog ribarstva imaju pravo pristupa na ribolovne vode prilazima preko zemljišta koje se nalazi uz to područje, ali da se to pravo ne odnosi na zemljište koje je u privatnom vlasništvu, (to zakonsko rješenje ne precizira), što je u suprotnosti s člankom 3. Ustava Republike Hrvatske.

Đuro Dečak (HDZ) je amandmanom zatražio da ovlaštenici ribolovnog prava, uz invalide budu i hrvatski branitelji, kojih ima oko 300 tisuća.

Mr. **Marin Jurjević (SDP)** je zatražio da se novim stavkom uredi da su Hrvatske vode i vodoprivredna poduzeća dužna, prije bilo kakvih radova na ribolovnom području ili zoni (isušivanje korita kanala, pregrađivanje ili prenamjena vodotokova i sl.) s time upoznati ovlaštenika ribolovnog prava na tom području.

Također da se smanji članarina sa 10 posto (opterećuje ribičke udruge) na iznos od 5 posto.

Jadranka Kosor (HDZ) amandmanom je zatražila da zakon propiše mogućnost da se riba lovi rukom jer takav način ribolova nije učestao.

Miroslav Korenika (SDP) je podnio više amandmana. Pojedinicima je zatražio da se poboljša izričaj teksta, a zbog mogućnosti zloporabe zatražio da se ribe ulovljene u rekreacijsko-športskom ribolovu ne mogu posluživati u ugostiteljskoj radnji seljačkog domaćinstva; amandmanom traži da se propiše da samo ovlaštenik ribolovnog prava ima obvezu u roku godine dana nakon sklapanja ugovora o dodjeli tog prava izraditi gospodarsku osnovu a ne zajedno s ostalim korisnicima jer bi moglo doći do kašnjenja; trebalo bi predvidjeti da u slučaju nastanka štete prilikom natjecanja u rekreacijsko-športskom ribolovu, štetu nadoknađuje Savez; valja predvidjeti da se uz propisano zabrani loviti ribu svim vrstama mreže.

Dragutin Vrus (SDP) je podnio nekoliko amandmana na predloženi zakonski tekst. Prvo da se domaći rekreativni ribolovci izjednače u pravu na ribolov sa strancima.

Nadalje, da ministar s ovlaštenikom koji je dobio ribolovno pravo sklapa ugovor na 20 godina, jer se time omogućuje veća sigurnost u gospodarenju ribolovnim područjima, a ukoliko se zadrži rok revizije gospodarske osnove od 6 godina predlaže da se ugovor s ovlaštenikom ribolovnog prava sklapa na vrijeme od 18 godina (tri revizijska roka gospodarske osnove). Predložio je rješenje da godišnji plan potvrđuje Povjerenstvo i o tome je obvezan izvijestiti Savez; da je ovlaštenik ribolovnog prava dužan dostaviti godišnji plan najkasnije do 31. prosinca za slijedeću kalendarsku godinu. Naime, traži duži rok jer je prije izrade godišnjeg plana potrebno prikupiti iskaznice (evidencija ulova) da bi se utvrdila količina ulovljene ribe.

Zastupnik predlaže da - radi provođenja zaštite ribe ministar ovlašteniku ribolovnog prava, na njegov zahtjev, odobri propisivanje najmanje veličine pojedine vrste ribe ispod koje se ne smije loviti, prerađivati niti stavljati u promet kao i vrijeme lovostaja u ribolovnom području ili zoni kojom gospodari. Valja uvažavati specifičnosti pojedinih ribolovnih područja s obzirom na vrste riba, smatra zastupnik. Time bi se, smatra, omogućilo ovlašteniku ribolovnog područja da posebnom odlukom uz prethodno odobrenje ministra odredi pojačane mjere zaštite za pojedine vrste riba.

Omogućavanjem da se u seljačkom domaćinstvu ponudi riba iz vlastitog športsko-rekreacijskog ulova narušava se temeljni princip športskog ribolova i otvara mogućnost da se na mala vrata uvuče zarada iz nezakonitog ribolova.

Petar Žitnik (HSS) na ovaj je zakonski tekst uputio 21 amandman. Prvim je zatražio da se uredi da se već prvim člankom zakona propiše poribljavanje, i uredi da se istim člankom obuhvati i ekologija obale voda na koju se primjenjuju ekološke mjere; u definiciji mamca da se dopiše da se njime riba osim što se mami i lovi; definiciji voda stajačica treba predvidjeti da tu spadaju i bare; treba brisati mogućnost da ministar

iznimno od zakonskog rješenja dozvoli, na umjetnim jezerima nastalim iskorištavanjem mineralnih sirovina dopustiti obavljanje ribolova, te stajačicu; da se kod rješenja kojim se izdaje ili uskraćuje povlastica za gospodarski ribolov predvidi da pokretanje upravnog spora zadržava izvršenje rješenja; da dio troškova polaganja ribarskog ispita snosi Ministarstvo; nadalje, da je neprihvatljivo da se stranim ribičima iznimno omogućava ribolov iako se ne zna jesu li uopće športski ribiči; da se omogućiti ribiču koji je kupio dozvolu za određeno ribolovno područje ili zonu da ima pravo kupiti i dodatnu dozvolu za vode na cijelom području Republike Hrvatske; zakon ne bi trebao dozvoljavati, zbog mogućih zloporaba, da riba ulovljena u rekreacijsko-športskom ribolovu bude poslužena u seljačkoj ugostiteljskoj ponudi; propisati da ribočuvar u obavljanju svoje djelatnosti uz naplatu kazne, može ribiča koji se ne pridržava propisa odstrani s voda; nadalje, uz propisanu zakonsku obvezu da su ribiči dužni ribočuvarima uz omogućavanje obavljanja nadzora, pomoći u njihovu radu; nije prihvatljivo da se u otvorenim vodama pogotovo u rijekama tekućicama ovlaštenicima povlastica za akvakulturu dopusti posebno ograđivanje kaveza; neprihvatljivo je i neetički ribu loviti električnom strujom pa makar to trebalo za znanstvena istraživanja; nepotrebno je ograničiti ribiče da 100 m od ograde love ribu; brisati predloženi propis da se vodi evidencija ulova; neprihvatljivo je da se dosadašnjim korisnicima daje prednost kod dodjele ribolovnog prava jer je to suprotno i ustavnim odredbama.

RASPRAVA

Pohvale Prijedlogu

Zastupnicima se obratio u ime predlagatelja zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva, **Tomislav Ledić** i govorio o značajkama zakonskog prijedloga.

Uslijedila je rasprava po klubovima zastupnika. Prvi je izlagao **Stjepan Živković**, u ime Kluba zastupnika HSS-a, i pohvalio prijedlog koji prvi put obuhvaća i područje akvakulture, pogotovo što uzgoj slatkovodne ribe bilježi drastičan pad u odnosu na

predratno razdoblje. Rješenje je utoliko važnije što u Hrvatskoj postoje veliki neiskorišteni proizvodni kapaciteti, te što ta grana ima pozitivnu vanjskotrgovinsku bilancu.

Za pohvalu je što zakon stvara regulativu za gospodarski i rekreacijsko-športski ribolov, a to znači da je moguće na osnovi znanstvenih spoznaja i monitoringa, istovremeno i gospodariti ribolovnim vodama.

Što se tiče gospodarskog ribolova, a budući da je u pitanju zanemarljiv iznos naknade - do 5 tisuća kuna godišnje, a s obzirom na mali broj gospodarskih ribara (oko 30), Klub smatra da bi bilo dobro razmotriti rješenje u stavcima 1, 2. i 3. u članku 62. i regulirati plaćanje naknade za gospodarski ribolov. Stajalište je Kluba da bi ta sredstva trebalo uplaćivati na poseban račun Ministarstva poljoprivrede i šumarstva u svrhu financiranja monitoringa ribljeg fonda, a način raspodjele tih sredstava propisao bi ministar.

Budući da je predlagatelj, u prvom čitanju, prihvatio veći dio rješenja koje je dao Klub i time znatno poboljšao tekst, podržat će zakon, rekao je.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, **Ivo Fabijanić** je rekao da Klub nema bitnih primjedbi na predložena rješenja, no budući da njima nisu obuhvaćene bočate vode predlaže da se to zakonom regulira.

Također predlaže da se u članku 11. (povlastice za gospodarski ribolov) ili posebnim člankom reguliraju kaznene odredbe u slučaju da netko pokuša obmanuti povjerenstvo.

Postavlja pitanje i nudi rješenje - zbog čega strance stavljati u povoljniji položaj u odnosu na državljane Republike Hrvatske kada se radi o sportsko-rekreacijskom ribolovu. Naime, treba brisati stavak 2. u članku 17. i ne izuzimati ribiče - strane državljane, od posjedovanja ribičkog ispita i dozvole za rekreacijsko-športski ribolov u našim vodama. Smatra da svi ribiči moraju poštivati ista pravila, te isti princip primijeniti na članak 22. odnosno njegovu točku 3. u stavku 4.

Rješenje u članku 67. suprotno je članku 3. Ustava Republike Hrvatske, mišljenja je Klub, pa predlaže da se za svako korištenje privatnog zemljišta tražiti suglasnost vlasnika jer je privatno vlasništvo nepovredivo.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Josip Sesar** je rekao da će Klub

podržati prijedlog ako se uvaži stav Odbora za poljoprivredu i šumarstvo. Naime, bilo je za očekivati da će gospodarski dio biti sastavni dio ovog zakona, budući da ovaj zakon podliježe i drugim zakonima, primjerice, o vodama, slivnim vodama, zaštiti voda. Mišljenja je da u ovom zakonu ima dosta neusklađenosti, posebice, glede aktivnog vodnog područja gdje postoji sukob interesa, te u tom smislu podržava amandmane spomenutog Odbora.

Za pohvalu je što se usklauđuje zakonska regulativa s principima članica EU, ali drži da će se zakonom morati urediti i pitanje gospodarskog dijela ribolova kako se poslije ne bi naišlo na kočnice.

Istovremeno sa stavljanjem naglasaka na to kako imamo najbolju vodu, najbolju slatkovodnu ribu, smatra da nam propada sustav proizvodnje, pa drži da je potrebno tražiti rješenje imovinskopravnih odnosa - davanja u zakup, koncesiju ili omogućavanje prodaje. Kod potonjeg cijenu treba prilagoditi propisanim uvjetima Zakona o poljoprivrednom zemljištu, odnosno pravilniku po kojem se određuje bonitet zemljišta, odnosno katastarska kultura, među kojima su i ribnjaci.

U tome bi pomogla provedba ostalih mjera u dijelu gospodarstva, odnosno osiguralo se više kreditnih sredstava za razvoj akvakulture, povećanja poticajnih sredstava za ribničarsku proizvodnju, ukidanje ili smanjenje koncesijskih naknada iz koje se financira vodno gospodarstvo, nadalje sanacija štete od barskih ptica, a poglavito komorana. U to bi se trebala uključiti ministarstva - od matičnog do ministarstva gospodarstva, financija, zaštite okoliša i prostornog uređenja, do državnih uprava za vodu, Hrvatske banke za obnovu i razvoj, rekao je predstavnik Kluba, obećavši podržati predloženi zakonski tekst.

Nakon izjašnjavanja u ime klubova zastupnika prešlo se na pojedinačnu raspravu. Prvi sudionik rasprave bio je zastupnik **Dragutin Vrus**, koji je obrazložio amandmanska traženja koja je podnio u ime Sportskog ribolovnog saveza Primorsko-goranske županije.

Uspješno premoščivanje

Mr. **Marin Jurjević** je pojasnio svoja amandmanska traženja - da se propiše obveza za Hrvatske vode i vodoprivredna poduzeća, odnosno da prije

radova na ribolovnom području ili zoni, o tome obavijeste ovlaštenika ribolovnog prava na tom području. Zatražio je da se smanji predviđena članarina sa 10 na 5 posto, jer uvelike opterećuje ribičke udruge.

Petar Žitnik je pohvalio donošenje zakona koji "fali" već nekoliko godina i koji predstavlja stvarno nastojanje da se poboljša stanje u slatkovodnom ribarstvu, jednako u športsko-rekreativnom kao i u uzgoju ribe.

Ocjenuje da prijedlog zakona dosta uspješno premoščuje antagonizam između gospodarskoga i športsko-rekreativnog ribolova i miri njihove interese, u korist okoliša i društva, čineći ih odgovornima za zakonito lovljenje, brigu o ribljem fondu, ribolovnim vodama, te o ekologiji.

Međutim, zabrinjava preveliko ograničavanje na pojedinim lokalitetima - valja platiti, ako se lovi primjerice smud na Cestici jer njihovo društvo poribljava taj dio Drave, premda športski ribolovac ima dozvolu da lovi na svim otvorenim vodama.

Ima slučajeva da u Varaždinu članovi nekih društava imaju pravo loviti samo na lijevoj, a drugih na desnoj obali rijeke Drave, dok u Karlovcu za loviti na rijekama treba ishoditi 26 dozvola, a isto se radi o otvorenim tekućim vodama. Sve uspostavljene mjere vode ka ograničavanju elementarnih ljudskih prava - stav je zastupnika.

Jedino je opravdanje za takve mjere, činjenica da se poribljava u što pak zastupnik sumnja, jer je ulovljena riba vrlo mala. Nameće se zaključak da zapravo svi gospodare vodama, a ribe je sve manje (ne protivi se uvođenju reda).

Upozorio je na sve veću pojavu krivolova koji je sve teže suzbijati, te na svoj amandman kojim traži da se ribičima omogući kupnja dozvole s kojom bi mogli loviti na svim otvorenim vodama u državi. Tako prikupljeni novac ravnomjerno bi se raspodijelio na sva ribolovna društva, a uvođenjem posebnih mjera, izdavanjem iskaznice sa slikom, onemogućilo da jednu dozvolu koriste trojica. Međutim, posebno zabrinjava rješenje kojem se protivi da akvakultura, osim u iznimnim slučajevima, bude dozvoljena na otvorenim vodama.

Smatra da zabrane neće dati dobre rezultate, i pri tome valja imati na umu, da je pravi športski ribolovac ljubitelj prirode i njezin najbolji zaštitnik, rekao je gospodin Žitnik.

Ministru - prevelike ovlasti

Mr. **Ivan Štajduhar (SDP)** je sugerirao da se usvoji pojam profesionalni umjesto gospodarski ribolov. Definirati treba da se radi o fizičkoj ili pravnoj osobi koja lovi ribu zakonom određenim alatima i opremom i bavi se time kao zanimanjem, a rekreacijsko-športski (ribolovac) fizička je osoba koja lovi udicom, radi rekreacije ili športa.

Predložio je da se dozvola za rekreacijsko-športski ribolov naziva udičarskom dozvolom jer naglašava sredstvo obavljanja. U skladu s time je potrebno upotrebljavati termin ribolov, odnosno ribolovac.

Zastupnik je predložio definiciju za "mamac", a potom prigovorio predloženim ograničenjima glede domaćih ribiča u odnosu na strane (slučaj kada će rješenjem Ministarstva biti oduzeta povlastica za gospodarski ribolov). Opetovao je stav da je temelj športsko-rekreativnog ribolova njegov amaterizam i nenaplativost tj. lov riba iz športsko-rekreativnih pobuda a ne radi ostvarivanja zarade.

Omogućavanjem da se u seljačkom domaćinstvu ponudi riba iz vlastitog športsko-rekreativnog ulova narušava se temeljni princip športskog ribolova, rekao je i otvara mogućnost da se na mala vrata uvuče zarada iz nezakonitog ribolova. Smatra naime, da s obzirom na količinu dnevnog ulova to nije moguće. Iz toga razloga predlaže brisanje toga članka.

Protiveći se rješenju u stavku 2. članka 61. prema kojem pravila za utvrđivanje visine naknade štete propisuje ministar, navodi da su opća pravila za naknadu štete predviđena propisima obveznog materijalnog prava i po njemu postupaju pravosudna tijela. No, i inače smatra da su ministru dana prevelike ovlasti. Rješenja bi trebala proizlaziti iz podzakonskih propisa i uredbi koje zakon predviđa.

I na kraju - procjenjuje da je rješenje o količini dozvoljenog lova u gospodarskom ribolovu koje ne smije biti veće od 50 posto ukupnog godišnjeg prirasta ribe, previsoko. Smatra neprimjerenom takvu procjenu da desetak korisnika povlastice za gospodarski ribolov prepolovi godišnji prirast ribe, tj. da bi primjerice preostalih 40 000 ribiča u športsko-rekreativskom ribolovu mogu uloviti preostalih 50 posto. To nije logično ni zbog ulaganja športsko-rekreativnih ribiča kroz članske karte, rekao je.

Joško Kontić (HSLŠ) je raspravu usmjerio na probleme športsko-rekreacijskog ribolova. Napomenuo je da su naše rijeke vrlo atraktivne u tom smislu te upozorio da je riblji fond iz različitih razloga osiromašen. Jednim od najvećih drži krivolovu, za čije suzbijanje postoje dva rješenja - edukacija tj. polaganje ribičkih ispita i sankcije. Prvo je suvišno za osobe koje imaju korektan odnos prema ribolovu, a oni koji u tome vide zaradu, ionako neće promijeniti ponašanje. Odnosno, time se onemogućava one koji se lovom žele rekreirati.

U smislu suzbijanja krivolova, predlagatelj bi trebao informirati o tome kakva je suradnja između ribočuvara, policijskih inspektora, izvijestiti o broju prijava i realizaciji, pogotovo što ima spoznaja o tome da nema nekih rezultata.

Drži da bi se strožim sankcijama i uspješnom koordinacijom između više institucija sustava moglo postići više nego edukacijom.

Uslijedila je 5 minutna rasprava, u kojoj je u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić** pohvalio inicijativu da se nastoji regulirati ova materija, ali je primijetio da će se već naredne godine trebati prilagoditi standardima EU.

Predložio je osnivanje državnog povjerenstva koje bi obavljalo nadzor nad slatkim vodama i slatkovodnim ribarstvom.

Uz izricanje ocjene da je zakon rađen studiozno, smatra kako nije jasno definirano u koje ribolovne vode potpadaju boćate vode. Također je mišljenja da je bolje da tijelo državne uprave zaduženo za zaštitu okoliša dade suglasnost ministru poljoprivrede za utvrđivanje zaštićenih prirodnih mrjestilišta, a ne tijelo zaduženo za vode. Ono je naime, zaduženo samo za iskorištavanje voda.

Prema propisima EU, rekao je, monitoring na teške metale i organoklorirane tvari u ribnjacima treba obavljati veterinarska služba (članak 7.). Nadalje, za seoski turizam i ugostiteljstvo uvjete treba propisati Ministarstvo turizma, a takvi ribnjaci moraju biti pod nadzorom veterinarske inspekcije sukladno članku 18. Zakona o veterinarstvu.

U članku 31. treba dodati novi stavak 3. da u područjima gdje je nastao pomor ribe, a ono je na akumulacijskom jezeru ili tekućoj vodi iz kojeg se zahvaća voda za piće za javnu vodoopskrbu te na akumu-

lacijskom jezeru ili tekućoj vodi koje su rezervirane za javnu vodoopskrbu, treba obavijestiti Ministarstvo zdravstva i sanitarnu inspekciju zbog mogućeg ugrožavanja zdravlja ljudi. Odnosno, ako je došlo do pomora ribe, mora postojati povezanost s Ministarstvom zaštite okoliša.

Predloženo rješenje u članku 56. zaslužuje, po mišljenju gospodina Tadića, pohvalu jer regulira zabranu lova za vrijeme lovostaja, u vrijeme nedorasle ribe, ribe ubijene eksplozivom ili kemijskim sredstvima itd.

Ustvrdivši da zakon ima dobru intenciju, ponovio je stav da će uslijediti promjene radi usklađivanja s europskim kriterijima.

Na kraju ove rasprave zastupnicima se obratio zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva **Tomislav Ledić**, zahvalivši na pohvalama i podršci, uz napomenu da su argumenti uz amandmane takvi da ih je moguće prihvatiti.

Što se tiče prijedloga zastupnika da se dozvole mogu koristiti za cijelo područje Republike Hrvatske, on nije prihvatljiv jer se ono rješava proširivanjem zona.

Oko pitanja krivolova, rekao je, postignuta je određena suglasnost s Hrvatskim športskim ribolovnim savezom, udrugama te županijskim savezima.

Na postavljeno pitanje Cestice, rekao je da je upućeno 7 prijava na koje treba odgovoriti odgovarajuće državno tijelo.

Što se nadzora tiče bilo bi efikasnije da se vrši u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva, a ne u državnom inspektoratu, ali o tome se tek treba odlučiti.

Primjedba da je ministru dano previše ovlasti, zadire u pitanje koliko zapravo opteretiti zakon, ili pak težiti da se brže pristupi rješavanju pitanja tako da ih rješava ministar.

Prigovor da se u obiteljskim restoranima koristi riba ulovljena u športskom ribolovu, za predlagatelja vjerojatno neće biti prihvatljiv, rekao je zamjenik ministra, a kod propisanog ulova ustrajati će na rješenju da ono bude do 50 posto, s time da se povede računa o ribarskom fondu.

Tomislav Ledić je prije nego se izjasnio o podnijetim amandmanima rekao da će se prihvaćenim amandmanima i usvojenim primjedbama poboljšati zakonski tekst koji je podloga za razvoj obje vrste ribolova.

Uslijedilo je izjašnjavanje o amandmanima. Predlagatelj je bio suglasan sa svim amandmanima Odbora za zakonodavstvo, amandmanom Odbora za poljoprivredu i šumarstvo (brisanje odredbe da se ribe ulovljene u športsko-rekreacijskom ribolovu koriste u ugostiteljskim seljačkim domaćinstvima), amandmanom Kluba zastupnika SDP-a da se propisi o ribičkom ispitu i dozvoli ne odnose na ribičke strane državljanke; amandmanima zastupnika Petra Žitnika - o ekologiji obala uz vodu; da su ribolovne vode i bare; da pokretanje upravnog spora zadržava izvršenje rješenja; isto kao Odbora za poljoprivredu i šumarstvo što se tiče športskog ribolova i ugostitelja (isto traženje Miroslava Korenike); da ribiči ribočuvarima pružaju pomoć u njihovu radu; da nakon neslaganja sa stavom Vlade glede traženja da ministar može radi pojačane zaštite ribe ovlašteniku ribolovnog prava na njegov zahtjev odobriti propisivanje posebne najmanje veličine pojedinih vrsta riba ispod kojih se ne smije loviti, prerađivati niti stavljati u promet kao i vrijeme lovostaja u ribolovnom području ili zoni, Dragutin Vrus nezadovoljan time rekao je da ribi treba omogućiti još jednu reprodukciju, i nakon što je predlagatelj ostao kod svoga stava zatražio glasovanje. Zastupnici su većinom glasova smatrali da ovo rješenje treba prihvatiti.

Predstavnik predlagatelja naveo je razloge zbog kojih Vlada nije suglasna s traženjima zastupnika. Primjerice, Đuri Dečaku je pojasnio da amandman (za invalide) nije prihvatljiv jer bi moglo doći do povećanja broja povlaštenih, te radi zaštite ribljeg fonda i racionalnog gospodarenja. Zastupniku Miroslavu Koreniki na traženje da se u slučaju nepostizanja dogovora kasni s izradom gospodarske osnove. Predstavnik predlagatelja je u tom slučaju kazao da ribolovno područje predstavlja biološku, hidrološku i gospodarsku cjelinu pa je nužno izraditi gospodarsku osnovu za čitavo područje. Zastupnik Korenika je nakon toga povukao svoj amandman uz napomenu da će se zbog načina na koji je dolazilo do sukoba među ribolovcima ukazati potreba za predloženim amandmanskim rješenjem. U vezi s traženjem zastupnice Jadranke Kosor (lov rukama) predstavnik predlagatelja je rekao da je postupak štetan po život ribe jer se

zamućuje voda i nestaje kisik nakon čega se ribu dokrajčuje svim drugim sredstvima. Zastupnica je branila svoj amandman riječima da je to stari način lova i zatražila da se o njemu glasuje, ali su ga zastupnici ipak odbili. Predstavnik predlagatelja je zastupniku Koreniki pojasnio da ministar propisuje dopuštene ribo-

lovne alate i mamce za rekreaciju i športski ribolov i da nije moguće zabraniti upotrebu mreže.

Marinu Jurjeviću je upućeno objašnjenje u vezi s njegovim traženjem da se Savezu raspoređuje 5 a ne 10 posto sredstava, argumentom da se i time teško financiraju natjecanja.

Nakon neiskazivanja suglasnosti s amandmanom Petra Žitnika da se ne vodi evidencija o ulovu ribe, zastupnik je rekao da evidencija ionako neće ničemu služiti.

Uslijedilo je glasovanje nakon kojeg je utvrđeno da je Zakon o slatkovodnom ribarstvu donijet jednoglasno sa 103 glasa "za".

M.P.

KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VETERINARSTVU

Liberalizacija hrvatskog veterinarstva

Hrvatski sabor je jednoglasno donio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu. Izmjene postojećeg Zakona o veterinarstvu rezultat su potrebe žurne prilagodbe u odnosu na novonastale političke i gospodarske prilike u Republici Hrvatskoj te žurne prilagodbe propisima Europske unije, posebno glede uključivanja naše zemlje u međunarodni promet životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla.

O PRIJEDLOGU

O Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu pisali smo u IHS-u, broj 300 od 22. svibnja 2001. godine pod naslovom "Približavanje EU". U nastavku donosimo samo promjene koje je predloženi Zakon doživio u odnosu na prvo čitanje.

Uvažavajući neke od iznesenih primjedbi, prijedloga i mišljenja tijekom provedene rasprave, kao i mišljenja Odbora za poljoprivredu i šumarstvo i Odbora za zakonodavstvo iznesena na sjednicama ovih tijela te mišljenja Odbora za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave te Hrvatske veterinarske komore u Konačni prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu unesene su određene izmjene u odnosu na tekst Prijedloga

zakona. U članku 8. u stavku 1. propisano je da su jedinice lokalne samouprave dužne osigurati higijeničarsku službu te snositi troškove uklanjanja lešina, konfiskata i životinjskih proizvoda namijenjenih

U Konačni prijedlog ugrađena su neka mišljenja Odbora za poljoprivredu i šumarstvo i Odbora za zakonodavstvo, Vlade Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa, uprave i lokalne samouprave te Hrvatske veterinarske komore.

utilizaciji i neškodljivom uklanjanju, osim iz objekata iz članka 18. i 19. Zakona o veterinarstvu. U članku 12. ponovno je uvedena kategorija obavljanja obveznih veterinarsko-zdravstvenih pregleda pri pretovaru pošiljaka koje podliježu nadzoru veterinarske inspekcije, tako da je u stavku 2. navedenog članka propisano da istovar i pretovar pošiljaka podliježu obveznom veterinarsko-zdravstvenom pregledu u slučajevima koje posebnim propisom odredi ministar. U članku 20. u stavku 3. pobliže je određena mogućnost posjednika životinja na izbor veterinarske organizacije za obavljanje poslova na temelju javnih ovlasti na epizo-

otiološkim jedinicama na kojima je ovlašteno dvije ili više veterinarskih organizacija, tako da je određeno da će uvjete pod kojima će oni ostvarivati navedeno pravo propisati ministar. Člankom 22. je dana ovlast Upravi za veterinarstvo da u slučaju kada se ugovor o povjeravanju poslova iz članka 85. stavka 3. Zakona o veterinarstvu s pojedinom veterinarskom organizacijom raskine iz razloga što ona ne obavlja, odnosno nepotpuno obavlja povjerene poslove, ili ih obavlja protivno ugovorenom, odredi veterinarsku organizaciju koja će navedene poslove obavljati do donošenja odluke u novom javnom natječaju za dodjelu javnih ovlasti koji se mora provesti u roku 90 dana. Navedeno je značajno iz razloga što je na ovaj način osigurano kontinuirano obavljanje navedenih poslova, značajno radi zaštite životinja i ljudi. Promijenjen je i članak 43. te se u stavku prvom iza točke 8. dodaje nova točka 9. kojom se sankcionira pravna ili fizička osoba - posjednik klaonice, ako nadležnom tijelu ne prijavi klanje životinja radi obavljanja veterinarsko-zdravstvenog pregleda propisanog člankom 73. Zakona o veterinarstvu.

Zbog opisanih izmjena unesenih u predloženi tekst usklađeni su i ostali članci te izmijenjeni njihovi redni brojevi.

Većina primjedbi iznesena na raspravi u prvom čitanju nije unesena u zakonski tekst iz razloga što su

izneseni prijedlozi za uređenje pojedinih pitanja već ugrađeni ili ih treba ugraditi u pojedine podzakonske propise koji pobliže uređuju određena područja (npr. označavanje životinja, obvezni veterinarsko-zdravstveni pregledi kod pretovara i istovara pošiljaka, kontrola i monitoring rezidua). Nisu prihvaćene primjedbe Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske na članak 32. koji predlaže da se u uvodnoj rečenici izmijenjenog važećeg članka 139. iza riječi "veterinarski inspektor" dodaju riječi "veterinarskog ureda" da bi se pojasnilo na kojeg se veterinarskog inspektora navedena odredba odnosi. Nisu uvažene ni primjedbe Hrvatske veterinarske komore koja predlaže organizaciju veterinarske službe u Republici Hrvatskoj urediti na način da sama određuje najniže cijene rada veterinarima; da donosi mrežu veterinarskih organizacija, privatne prakse i veterinarskih službi uz suglasnost Ministarstva poljoprivrede i šumarstva na temelju određenih kriterija, sukladno potrebama korisnika usluga; da u upravnom postupku utvrđivanja uvjeta propisanih za početak rada veterinarske organizacije, privatne prakse i službe koji provodi Ministarstvo na temelju članka 83. Zakona o veterinarstvu Komora daje pozitivno mišljenje ili suglasnost bez kojeg isti ne bi mogli započeti s obavljanjem djelatnosti te da korisnici usluga imaju pravo izbora veterinar za obavljanje cjelokupne veterinarske djelatnosti, što uključuje i poslove koje veterinarske organizacije obavljaju na temelju dodijeljenih javnih ovlasti. Komora je također predložila da se obavezan veterinarsko-zdravstveni pregled pošiljaka obavlja kod svakog istovara i pretovara.

RADNA TIJELA

Odbori Hrvatskog sabora za zakonodavstvo, za rad, socijalnu politiku i zdravstvo te za poljoprivredu i šumarstvo predložili su da Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu bude donesen.

AMANDMANI

Tri amandmana podnio je **Odbor za zakonodavstvo**. Njima se u člancima

9, 13, 17. i 38. nomotehnički uređuje izričaj, dok se u članku 39. odredba dopunjava na način da bude razvidno da veterinarske organizacije mogu nastaviti obavljati preglede na temelju prenesenih ovlasti samo ako su te ovlasti dobile do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Isti broj amandmana podnio je i **Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo**. Prvim bi se odredilo sudjelovanje Hrvatske veterinarske komore prilikom izrade podzakonskih akata. Drugi amandman utvrdio bi područnu nadležnost u obavljanju veterinarske djelatnosti pri osnivanju veterinarskih organizacija, a trećim bi se uvelo pravo izbora posjednika životinje glede korisnika usluge za obavljanje cjelokupne veterinarske djelatnosti na određenom području jedanput godišnje.

Klub zastupnika HSP-HKDU-a podnio je 18 amandmana. Prvim se u članku 2. odnosno u članku 17. Zakona dodaje stavak 4. koji glasi: "Središnji upisnik pasa za svako pojedino epizootiološko područje vodi nadležni ured". Isti članak dobio bi i stavak 9: "Uvjete i način držanja pasa, način postupanja s neupisanim psima te s napuštenim i izgubljenim

Trebalo bi pristupiti izradi novog cjelovitog zakona jer se predloženim izmjenama neće otkloniti do sada uočeni nedostaci i neće se uspjeti uspostaviti potpuni sklad funkcioniranja sustava provedbe veterinarske djelatnosti.

životinjama propisuje predstavničko tijelo općine ili grada u skladu s odredbama Zakona o dobrobiti životinja". Novi stavak dobio bi i članak 3. te bi članak 18. Zakona, glasio: "Gradnja odnosno rekonstrukcija objekata iz stavka 1. ovog članka dopuštena je samo na temelju glavnog projekta za koji je izdano rješenje ravnatelja Uprave o usklađenosti s propisanim veterinarsko-zdravstvenim uvjetima". Idućim amandmanom produžio bi se rok valjanosti rješenja o udovoljavanju veterinarsko-zdravstvenim uvjetima s dvije na četiri godine. Predloženo je potom da se brišu riječi stavka 2. članka 32: "a u određenim slučajevima neškodljivo ukloniti uni-

štenjem, zakapanjem ili spaljivanjem u objektima za neškodljivo uklanjanje" kako bi se na učinkovitiji način reguliralo područje obavljanja utilizacije i neškodljivog uklanjanja lešina konfiskata i određenih životinjskih proizvoda. Podnositelj smatra da treba promijeniti i članak 33. kako bi se odredilo da Ravnatelj Uprave za veterinarstvo na prijedlog povjerenstva kojeg osniva donosi rješenje o udovoljavanju veterinarsko-zdravstvenim uvjetima, dok bi ministar propisao način postupanja s lešinama, konfiskatima i životinjskim proizvodima namijenjenim utilizaciji. Za navedene radnje plaćala bi se naknada, a određivao bi je također ministar. Šestim amandmanom obvezalo bi se korisnike farmi životinja i objekata za preradu mesa da osiguraju sabirališta te prijave i predaju lešine pravnim i fizičkim osobama koje obavljaju poslove utilizacije, a te fizičke i pravne osobe imale bi obvezu osigurati redovito preuzimanje i prijevoz lešina. Slijedeći amandman odnosio se na utvrđivanje obveze da jedinice lokalne uprave i samouprave osiguraju higijeničarsku službu te snose troškove za uklanjanje lešina, a što se tiče fizičkih i pravnih osoba, one utilizaciju obavljaju temeljem koncesije. Daljnje stavke amandmana odnose se na definiranje detalja oko raspisivanja natječaja i davanja koncesije. Osmi amandman smanjio bi administrativne zapreke čim hitnijem uklanjanju lešina i drugih stvari namijenjenih utilizaciji. Daljnja promjena koju je predložio Klub zastupnika HSP-HKDU-a odnosila se na članak 63. postojećeg Zakona o veterinarstvu. U članku 6. iza stavka 5. dodaje se novi stavak koji glasi: "Granična veterinarska stanica iz stavka 2. ovog članka određuje Vlada Republike Hrvatske". Potom je predloženo da se mijenja stavak 2. članka 73. te bi posrednik klaonice bio obavezan prijaviti klanje životinja nadležnom veterinarskom inspektor, odnosno ovlaštenom veterinaru iz nadležne veterinarske organizacije. Istim amandmanom odredilo bi se da veterinarsko-zdravstvene preglede obavljaju nadležni veterinarski inspektori osim u objektima u kojima je ovlast za obavljanje veterinarsko-zdravstvenih pregleda prenesena na pojedine veterinarske organizacije. Klub zastupnika HSP-HKDU-a smatra da bi trebalo i u članku 75. stavku 4. iza riječi "način" dodati riječi "i

normative", budući da je zbog boljeg definiranja veterinarskog pregleda i rada odrediti normative koji će detaljno urediti to područje. Interveniralo se i u članku 85. te je amandmanom predloženo definiranje da veterinarske poslove na zahtjev posrednika životinja obavljaju veterinarske stanice i veterinarske ambulante. Trinaestim amandmanom nakon stavka 2. članka 88. dodao se novi članak u kojem su određene ovlasti Uprave u slučaju otkaza ili raskida ugovora o povjeravanju poslova što omogućuje njihovo kontinuirano obavljanje od posebnog značenja za zaštitu zdravlja životinja i ljudi. Slijedeći amandman određuje da za dobivanje ovlasti određena veterinarska organizacija ne plaća nikakvu naknadu. Naknada za veterinarsko-zdravstvene preglede koje obavljaju nadležni veterinarski inspektori definirana je idućim amandmanom. Nju bi propisala Vlada i bila bi prihod Državnog proračuna. Klub zastupnika HSP-HKDU-a amandmanom je jasnije odredio prava i dužnosti županijskog veterinarskog inspektora, posebno u odnosu na novi model obavljanja veterinarsko-zdravstvenih pregleda u objektima, što olakšava postupanje u obavljanju nadzora. Slijedeći amandman odnosi se na iznos kazne od 10 tisuća kuna, koliko će trebati platiti doktor veterinarske medicine koji obavlja poslove bez važeće licence izdane od Hrvatske veterinarske komore. Posljednjim amandmanom odredilo bi se da veterinarske organizacije koje obavljaju poslove na temelju prenesenih ovlasti nastavljaju ih obavljati dok njihovo obavljanje ne preuzme nadležni veterinarski inspektor.

Amandmane je podnio i **Miroslav Korenika (SDP)**. Smatra kako je potrebno definirati da je veterinarsko-zdravstveni pregled nužan i prilikom pretovara i istovara, a ne samo kod utovara kako je u Zakonu navedeno. Drugi amandman odnosi se na brisanje stavka 2. članka 15. budući da on uvodi dvoznačnost veterinarsko-inspekcijskih pregleda, čime se Državni proračun opterećuje novim državnim službenicima. Trećim amandmanom predložio je dopuniti stavak 2. članka 18. čime bi se propisala područna nadležnost u obavljanju veterinarske djelatnosti već pri osnivanju veterinarskih organizacija u skladu s prihvaćenom mrežom veterinarskih organizacija. Predložio je i promjenu u članku 19.

koji govori o prethodnom mišljenju Hrvatske veterinarske komore pri osnivanju veterinarskih organizacija. Mišljenja je da bi riječ prethodno trebalo zamijeniti riječju "pozitivno" kako ono ne bi bilo ignorirano.

Valja djelovati u korist razvoja veterinarstva kako bismo dobili razvijenu veterinarsku mrežu veterinarskih stanica i na područjima gdje neće biti tržišnog interesa.

Slijedeći amandman odnosio se na promjenu u članku 20. stavku 3. gdje bi se brisale riječi "za obavljanje poslova iz stavka", a dodale riječi "2 i". Time bi se osigurala zaštita zdravlja životinja i zdravstvena ispravnost namirnica i proizvoda, pravo izbora korisnika usluge te konačno jednakost svih organizacija koje udovoljavaju propisanim uvjetima na određenom području u obavljanju zdravstvene zaštite životinja, naređenih mjera i javnih ovlasti. Potom je zastupnik predložio da se u članku 24. stavku 2. brišu riječi "u visini 15% Državnog proračuna, a u visini 85%". Obrazložio je to time što bi se u protivnom PDV plaćao i na dio od predloženog izdvajanja od 15 posto naknada za veterinarski pregled koje nisu prihod ovlaštene organizacije, a što je ujedno suprotno propisima o zabrani dvostrukog oporezivanja. Drži kako je potrebno napraviti i određenu izmjenu postojećeg Zakona o veterinarstvu. Odnosila bi se na članak 106. U sklopu promjena tog članka, smatra da bi trebalo utvrditi mrežu veterinarskih organizacija koje se donose po određenim kriterijima uz suglasnost nadležnog ministarstva, što predstavlja osnovu za jednako i sveobuhvatno obavljanje djelatnosti na području RH. Također bi se istim amandmanom odredile najniže cijene rada veterinarima i veterinarskih usluga što bi trebala biti zadaća Veterinarske komore u cilju ujednačavanja cijena i suzbijanja neloyalne konkurencije. Kao zadnju promjenu navedenog članka istaknuo je da davanje mišljenja za osnivanje i prestanak veterinarskih organizacija privatne prakse i veterinarskih službi treba uvrstiti u poslove javnih ovlasti Komore.

Katica Sedmak (SDP) i Ivo Fabijanić (SDP) podnijeli su amandman na

članak 13. Njime bi se u članku 63. postojećeg Zakona dodao stavak 3. gdje bi se odredilo da je Granična veterinarska stanica dužna osigurati 24-satno dežurstvo - stalnu pripravnost jednog veterinarskog inspektora.

Dva amandmana podnio je i **Klub zastupnika SDP-a**. Shodno prvom amandmanu posjednik Klaonice bio bi obavezan prijaviti klanje životinja nadležnom veterinarskom inspektoratoru, odnosno ovlaštenom veterinaru iz nadležne ovlaštene veterinarske organizacije. Drugi amandman odnosio se na utvrđivanje roka u kojem će veterinarske stanice obavljati veterinarske poslove na temelju preuzetih ovlasti, a iznosio bi godinu dana.

Podnositelj tri amandmana bio je **Klub zastupnika HSS-a**. Prvi se odnosio na članak 3. i njime će se omogućiti da ministar poljoprivrede i šumarstva u pravilniku propiše veterinarsko-zdravstvene uvjete za objekte u kojima se drže životinje navedene u stavku 1. ovog članka, na način da se nakon odobrenog glavnog projekta, dobivene suglasnosti nadležnog veterinarskog ureda i rješenja Uprave za veterinarstvo upišu u Upisnik objekata. Klub je predložio i promjenu članka 35. te je nadopunio kaznenu odredbu na način da se osim protupravnog utovara, pretovara ili istovara pošiljaka životinja i proizvoda životinjskog podrijetla sankcionira i stavljanje u promet proizvoda bez potvrde o podrijetlu i zdravstvenom stanju pošiljke. Trećim amandmanom predloženo je da naknade za veterinarsko-zdravstvene preglede ne bude prihod Državnog proračuna nego Fonda za zdravstvenu zaštitu životinja.

Amandman **Marijana Maršića (HSS)** odnosio se na promjenu članka 20. Njime bi se definiralo da na epizootološkim područjima na kojima su ovlaštene za rad dvije ili više veterinarskih organizacija, posjednik životinje ima pravo izabrati jednu organizaciju za obavljanje veterinarskih poslova pod uvjetima koje propisuje ministar.

Na članak 20. amandman je imao i **Klub zastupnika HSLS-a**. Predloženo je da se u stavku 4. riječ jedinice mijenja riječju "područja". Time bi se ukinuo monopol pojedinih veterinarskih organizacija i stvorili bi se preduvjeti za zdravu konkurenciju i kreativni razvoj poduzetništva. Područje predstavlja veću cjelinu i

posjednik životinje moći će birati između više veterinara.

RASPRAVA

Evo, ukratko, što je o Zakonu u sabornici rekao **Tomislav Ledić**, zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva. Zakon se, kako je rekao, mora mijenjati zbog "naših problema", zatim zbog pridruživanja Europskoj uniji, zbog opće zdravstvene situacije, pojave i eskalacije novih bolesti te opasnosti da one zakucaju Hrvatskoj na vrata.

Zakon predviđa kontrolu zdravstvenog stanja mesa i mesnih prerađevina samo pri utovaru, a u slučaju potrebe ministar može propisati i kontrolu u prometu odnosno transportu ili istovaru.

Zdravstvena je situacija sada u Republici relativno povoljna, poduzimaju se pravovremene i učinkovite mjere na suzbijanju i zaštiti mogućih bolesti. Po nomenklaturi i kriterijima EU Hrvatska spada u drugu sigurnosnu grupu u Europi. U prvu iz Europe spada samo Norveška, sve ostalo su prekoceanske zemlje. U drugu kategoriju po sigurnosti spadaju Austrija, Finska, Slovenija i Švedska, a Hrvatska je u drugoj grupi sa Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadom.

Govoreći o zakonskom prijedlogu, zamjenik ministra izvijestio je zastupnike da kad je riječ o privatizaciji veterinarstvo prednjači. Postoje dvije kategorije organizacija - trgovačka društva (dosadašnje veterinarske stanice) i privatna praksa (po novim propisima - obrt). Zakon omogućuje da one u konkurenciji cijena, stručnosti, operativnosti i drugih elemenata jednako pravno konkuriraju - ostavljaju mogućnost izbora korisnicima usluga.

Zamjenik ministra izvijestio je još zastupnike kako zakon predviđa kontrolu zdravstvenog stanja mesa i mesnih prerađevina samo pri utovaru te da oni koji kritiziraju zaboravljaju da u slučaju potrebe ministar može propisati i kontrolu u prometu odnosno transportu ili istovaru. Išlo se, dakle, elementom racionalizacije, tragom velikih primjedbi na cijenu

veterinarskih usluga, koje bitno opterećuju cijenu mesa i mesnih prerađevina.

Zakonskim prijedlogom predviđena je obveza zbrinjavanja otpadaka od mesa, odnosno stočarskog otpada. Već ove godine u zbrinjavanje koštanog brašna potrošeno je 50 milijuna kuna, a do prije godinu dana postojala je subvencija za mesno koštano brašno (stručnjaci kažu da još nije pronađena zamjena za to, napomenuo je zamjenik ministra).

Zakon obvezuje proizvođače (farmere, klaonice, trgovce i Ministarstvo) da - svaki na svoj način - onemoguće eskalaciju kravljege ludila.

Povodom informacije o pojavi kravljege ludila (zbog korištenja koštanog brašna), u Sloveniji (kod jednog privatnika), Tomislav Ledić izvijestio je zastupnike da je Ministarstvo promptno reagiralo i zabranilo uvoz mesa i mesnih prerađevina iz Slovenije, bez obzira na 500 tisuća kilograma uvoza, kao obveze prema Sporazumu o slobodnoj trgovini.

Iz uvodnog izlaganja još izdvajamo repliku zamjenika ministra na, kako reče, tezu Veterinarske komore Hrvatske. Izvan svakog je razuma i dosadašnjih kriterija, ustvrdio je, da neke odluke treba donositi Veterinarska komora, a da Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva samo daje suglasnost.

Nakon zamjenika ministra poljoprivrede i šumarstva, **Tomislava Ledića**, za riječ se javio **Marko Baričević**. U ime **Kluba zastupnika HSLŠ-a**, podržao je predloženi zakon, napomenuvši da se njegovi zastupnici ne protive donošenju novog zakona, a zatim obrazložio njihov amandman na članak 20. stavak 4.

I **Klub zastupnika SDP-a**, čiji je stav i amandmane, objasnio **Ivo Fabijanić**, podržao je Konačni prijedlog. Zatraženo je pojašnjenje članka 7. s obzirom na dva njegova kontradiktorna stavka. Prema prvom, korisnici objekata iz članaka 18. i 19. moraju osigurati sabirališta za koja treba dozvola i određeni uvjeti (koji sada ne postoje), da bi se zaštitio okoliš od raspada organskog materijala, a prema drugom pravne i fizičke osobe moraju osigurati redovito preuzimanje i prijevoz lešina ne samo iz sabirališta već i iz objekata iz spomenutih članaka. Nije jasno je li dopušteno skupljanje lešina iz članaka 18. i 19. ili se moraju

osigurati sabirališta - rekao je zastupnik, napomenuvši da amandman s tim u svezi nije podnesen jer je Klub samo želio pojašnjenje, a ne opredjeljivati se za jedno ili drugo.

U treće čitanje

Klub zastupnika HSP-a bio je veoma kritičan, zamjerivši predlagatelju zbog "žurbe i brzopletosti" i zatraživši treće čitanje. **Anto Đapić** upozorio je ponajprije da predlagatelj nije tekst uskladio s Ustavom niti s nekim drugim zakonima, primjerice sa Zakonom o udrugama. Naime, prema Konačnom prijedlogu, članstvo u Hrvatskoj veterinarskoj komori je obvezno (bez toga nema čak zapošljavanja), a obezvređuje se udruga veterinara (Hrvatsko veterinarsko društvo). Tko to u Ministarstvu forsira da se prednost mora dati Komori, upitao je, uz napomenu kako će ova dijeliti licence za rad i davati negativna mišljenja na otvaranje novih veterinarskih organizacija da bi održala monopol bivših državnih stanica.

Zastupnik Đapić kritički se osvrnuo na prijedlog da veterinarske zdravstvene preglede, koje sada obavlja tzv. radna inspekcija odnosno ovlaštene veterinari, djelatnici veterinarskih stanica (koji državi za to plaćaju 30 posto od naknade koju prikupе), obavljaju veterinarski inspektori županijskih ureda. Sporno je, rekao je, što se ti pregledi kane naplaćivati kao da ih obavlja privatna tvrtka, a u svim državama na svijetu ta se sredstva osiguravaju iz Proračuna.

Zastupnik je, nadalje, upozorio kako predlagatelj u obrazloženju ne navodi jedan od najvažnijih uvjeta Europske unije - da se pregled za izvoz i za domaće tržište mora obavljati od iste službe na isti način.

Klub zastupnika HSP-a još se založio za uvođenje novog zanimanja - "pregledavača mesa" (u zemljama Europske unije ove poslove ne obavljaju veterinarski inspektori s Veterinarskim fakultetom već mesarski tehničari).

Još jedan razlog za treće čitanje, je po ocjeni ovih zastupnika - stanje u veterinarskoj inspekciji, mnogi od ureda (u kojima radi po jedan inspektor) ne mogu se ni nazvati uredima. Ministarstvo, nerijetko, ne plaća lokalnoj upravi i samoupravi najamninu, telefon, struju, grijanje pa čak ni materijalne troškove kao što su papir i slanje te zaprimanje pošte.

Neki djelatnici počesto i financiraju državu (voze vlastiti auto).

Ako Slovenija sa 2,2 milijuna ljudi ima 300 državnih inspektora Hrvatska bi ih trebala imati barem šesto. A ukupno ih je oko 70 županijskih i gradskih veterinarskih inspektora, koji ne mogu obaviti sve predviđene poslove, te oko 400 ovlaštenih veterinaru za poslove iz članka 141. Zakona. Još je, međutim, napomenuo je zastupnik, na snazi odluka Vlade RH o zabrani zapošljavanja u državnim službama.

Povodom zahtjeva za promjenu naziva republičkog inspektora u "državni inspektor", Ante Đapić upitao je zar županijski nisu djelatnici ministarstva, odnosno državni inspektori.

Predlagatelj, naglasio je zastupnik HSP-a, omalovažava djelatnike koji imaju veterinarske ambulante i uzdiže bivše državne veterinarske stanice, te tako podržava monopol, jer ovlasti države u obavljanju veterinarsko-zdravstvenih pregleda mogu imati samo veterinarske stanice, a ni sve veterinarske ambulante ne mogu dobiti pravo provođenja naredenih mjera (cijepljenje protiv bjesnoće).

Iz ovog izlaganja još izdvajamo: upozorenje da je upitno i financiranje rada veterinarske inspekcije; upit zašto nisu, nakon srpnja 1997, doneseni prateći propisi koje je trebalo donijeti u roku šest mjeseci (na čelu uprave je ista osoba, koja se oglušila na tada donesen zakon).

Ivan Kolar podržao je zakonski prijedlog u ime **Kluba zastupnika HSS-a**, uvodno napomenuvši da se interes posjednika životinja štiti tako da se sagleda stvarno stanje i da se zakon izmijeni u tom smislu, imajući na umu sigurnost i životinje i čovjeka (konzumiranje zdrave hrane) te konkurenciju.

Kad je riječ o veterinarskim ambulantom, po ocjeni toga Kluba bitno je da su - a predlagatelj tako tvrdi - u ravnopravan odnos stavljene sve ambulante te da je posjedniku životinje omogućeno biranje veterinaru odnosno ambulante. Neće to, napomenuo je zastupnik, biti dostupno na cijelom teritoriju Republike, jer na svim područjima niti nema privatne inicijative. Iako je napomenuo da će se natječajem kod davanja ovlasti veterinarskim ambulantom osigurati konkurentnost pa time jeftinija i pristupačnija usluga, zastupnik je ipak još ukazao na potrebu korekcije cijena tako da budu

prihvatljive za posjednika životinje. Iz ovog izlaganja još izdvajamo ocjenu da je veliki iskorak uvođenje zdravstvenog kartona.

Najsporniji - članak 12.

U ime **Kluba zastupnika HDZ-a, Drago Krpina** pohvalio je uklanjanje diskriminacije među pružateljima veterinarskih usluga, jer se time povećava konkurencija i uspostavlja jednakost, što opet osigurava prihvatljivije cijene.

U Hrvatskoj veterinarskoj komori je obvezno (bez toga nema čak zapošljavanja), a obezvređuje se udruga veterinaru (Hrvatsko veterinarsko društvo). Tko to u Ministarstvu forsira da se prednost mora dati Komori?

Ovom je klubu najsporniji članak 12. Obrazloženje - njime se smanjuje stupanj intenziteta zdravstvenog odnosno veterinarskog nadzora nad životinjama i životinjskim proizvodima, jer se predviđa kontrola samo kod utovara (dosad i kod pretovara i istovara). Zbog toga i Veterinarska komora - upozorio je zastupnik - ukazuje na povećanu opasnost za građane od mogućih zaraza, odnosno konzumacije zdravstveno neispravnih proizvoda. S tim u vezi Ministarstvo upozorava da su zapravo članice Veterinarske komore zainteresirane za ekstra zaradu, koju im omogućuje zdravstveni nadzor ne samo kod utovara već i pretovara i istovara. Komentirajući ove suprotstavljene stavove, zastupnik HDZ-a rekao je da je logično i legitimno da se veterinari zalažu za što bolju zaradu, a da je zapravo ključno pitanje - ne povećava li se onemogućavanjem postojeće zarade veterinarima opasnost za hrvatske potrošače. Uz to se nameće upit - je li baš sada trenutak (kad je cijeli svijet u psihozi od raznih oblika psihološkog terorizma) za smanjivanje razine zdravstvenog nadzora nad prometom mesa. Uz to, Hrvatska je veliki uvoznik mesa, što je povećana opasnost - rekao je zastupnik.

Iz izlaganje Drage Krpine još izdvajamo upit na temelju kojih će kriterija ministar, kako se predlaže, prosuđivati da (izuzetno) treba obaviti pregled i kod pretovara i istovara;

tvrdnju da ministar i Ministarstvo ovime preuzimaju neizrecivu odgovornost i upozorenje da će Klub zastupnika HDZ-a glasati protiv Konačnog prijedloga ukoliko predlagatelj ustraje na članku 12.

Nesklad

U ime **Kluba zastupnika LS-a** govorio je dr. **Tibor Santo**. Nakon načelne podrške predloženome upozorio je na, kako reče, nesklad nekih rješenja. Naime, prema članku 35. jedinice lokalne samouprave obvezne su osigurati higijeničarsku službu i snositi troškove za uklanjanje lešina konfiskata i životinjskih proizvoda namijenjenih utilizaciji, dok se nadležnost za utvrđivanje cijena daje

Sporno je, rekao je, što se veterinarski pregledi koje sada obavlja radna inspekcija odnosno ovlaštene inspektori kane naplaćivati kao da ih obavlja privatna tvrtka, a u svim državama na svijetu ta se sredstva osiguravaju iz Proračuna.

županiji. Bilo bi logičnije, rekao je zastupnik, da je i to u nadležnosti onih koji obavljaju neškodljivo uklanjanje. Iz ostalih prigovora i prijedloga predstavnika LS-a izdvajamo: opet se nepotrebno (članak 15) "produciraju" veterinarski inspektori da bi obavljali poslove za koje mnogi veterinari (u veterinarskim stanicama, organizacijama ili ambulantom) već imaju ovlaštenja i inspekcijaska znanja; upitna je uopće opravdanost postojanja stavka (članak 24) koji govori o prihodima Državnog proračuna kad je već PDV prihod proračuna; izdvajanje sredstava za zdravstvenu zaštitu životinja može se stimulirati smanjivanjem troškova, izbjegavanjem nepotrebnih pregleda, pojednostavljenim efikasnijim radom; država se mora boriti protiv monopola i osigurati sudjelovanje svima ovlaštenima.

Miroslav Rožić (HSP) ustvrdio je kako predloženi zakon nije čvrsto utemeljen u realnosti stanja problematike na koju se odnosi pa su neke njegove odredbe neprovedive, čak paradoksalne, odnosno smiješne.

Zastupnik je pojasnio amandmane Kluba zastupnika HSP-HKDU-a na članak 17. Još je upozorio da Ministarstvo poljoprivrede nije, kako je bilo dužno, donijelo prateće propise o Zakonu o dobrobiti životinja, koji inače, dometnuo je, veže ruke kod donošenja Zakona o veterinarstvu. Na temelju čega će, upitao je, predstavničko tijelo općine ili grada donijeti odluke kad imaju samo zakonsku osnovu.

Zastupnik je još upozorio da većina gradova i općina nemaju financijska sredstva za utvrđivanje jesu li psi izgubljeni ili napušteni, niti sredstava za plaćanje njihova boravka u higijenskom servisu ili skloništu za napuštene pse (koji se mogu nabrojati na prste jedne ruke). Člankom 26. Zakona o dobrobiti životinja određeno je da ministar utvrđuje posebne uvjete za osnivanje i rad skloništa za životinje i higijenski servis, ali on - upozorio je zastupnik Rožić, nije donio nijedan potreban propis vezan uz taj zakon.

Od Vlade se očekuje dosljedna primjena ovog Zakona

Rješenjima u ovom zakonskom prijedlogu doprinosi se stvaranju uvjeta za razvoj stočarstva u RH, ali isto tako štiti i zdravlje građana, rekla je **Ljubica Lalić (HSS)**. Mišljenja je kako je trebalo pristupiti izradi novog cjelovitog zakona jer se predloženim izmjenama neće otkloniti do sada uočeni nedostaci i neće se uspjeti potpuni sklad funkcioniranja sustava provedbe veterinarske djelatnosti. Smatra dalje da sustav zaštite zdravlja

U zemljama Europske unije ove poslove ne obavljaju veterinarski inspektori s Veterinarskim fakultetom (već mesarski tehničari) pa bi i u Hrvatskoj trebalo unijeti novo zanimanje "pregledavača mesa".

životinja mora biti tako ustrojen da vlasnik odnosno posjednik životinje ima pravo izbora veterinara kao davatelja usluge uz postojanje mehanizama kojima će se kontrolirati svako dvorište i svako grlo kako ne bi došlo do izbjegavanja provedbe mjera, što može dovesti do katastrofalnih posljedica za zdravlje građana i

Proračun RH. Dodala je da organizacija rada u veterinarskoj stanici, odnosno ambulanti mora biti tako uređena da je veterinar dostupan u svakom trenutku i te uvjete ambulante bi morale ispunjavati i tijekom obavljanja djelatnosti, a ne samo u trenutku kada traže dozvolu za rad. U tu svrhu predložila je da se u jedan od članaka Zakona ugradi odredba po kojoj bi se veterinarskoj ambulanti oduzela dozvola za rad ako tijekom obavljanja djelatnosti izgubi uvjete propisane pravilnikom. Također drži da bi Zakon trebao propisati teritorijalnu nadležnost u obavljanju veterinarske djelatnosti. Smatra da se samo na taj način može osigurati odgovornost u zaštiti namirnica i proizvoda životinjskog podrijetla. Potrebno je, kaže, razmisliti i o tome treba li dopustiti nekontrolirano osnivanje veterinarskih organizacija. Ako bi do toga došlo, naći ćemo se u situaciji da na području jedne epizootološke jedinice imamo više veterinarskih organizacija, unatoč tome što za to nema potrebe s obzirom na stočni fond općine, zaključuje zastupnica. Jednostavnijim je ocijenila rješenje da se ustroji mreža veterinarskih organizacija koje bi bile u nadležnosti Veterinarske komore koja treba skrbiti o promicanju veterinarstva i zastupanju interesa struke. Na kraju je rekla kako će podržati predloženi Zakon, a od Vlade i resornog ministarstva očekuje da će osigurati njegovu dosljednu primjenu.

Klub zastupnika HSP-HKDU-a prilično je aktivan glede ovog Zakona i to tako treba biti s obzirom na važnost koju bi Hrvatska trebala pridati veterinarstvu kao servisu jedne uspješne europske poljoprivrede, rekao je **Tonči Tadić (HSP)**. Ukazao je tada na novinski članak u kojem se govori o tome kako su svinjske kosti svijetlile u mraku zbog prevelike količine antibiotika. Shodno tome, zaključio je kako Hrvatskoj zaista treba dobra veterinarska služba. Iznio je potom amandmane koje je njegov Klub podnio, naglasivši kako predlagatelj u Zakonu spominje zahtjeve Europske unije, ali ne spominje sve uvjete. Kao jedan od najvažnijih uvjeta, kaže zastupnik, je da nema razlike u objektima glede veterinarskog zdravstvenog pregleda između onih koji su odobreni za izvoz i onih za domaće tržište. Drži kako bi se veterinarski pregledi za izvoz i domaće tržište trebali obavljati od iste

službe i na isti način. Istaknuo je i da je predlagatelj zaboravio napomenuti da u zemljama članicama EU u svim spomenutim objektima radi samo jedan državni veterinarski inspektor. Zamjerio je predlagatelju i to što nije napomenuo ni jednom stavkom kada će započeti s postavljanjem državnih inspektora. Mišljenja je dalje, kako se u Zakonu mogla naći i informacija o tome da u Europskoj uniji postoji tzv. privatni veterinarski inspektori te predlaže da bi se u Hrvatskoj s takvim inspektorima mogao pojačati nadzor. Založio se za usklađenje naše inspektorske procedure s propisima u Europskoj uniji te je zatražio uvođenje novog zanimanja - "pregledač mesa" (meat inspektor) i kategorizacije objekata u kojima se postavlja državna inspekcija. I dalje se zadržao na propisima Europske unije, rekavši kako bi prema tim propisima veterinarske zdravstvene preglede trebalo raditi tzv. veterinarsko javno zdravstvo kao i preglede utovara, pretovara i istovara pošiljaka. Lošim je ocijenio i to što iz Zakona nije vidljivo koliko će ljudi trebati i koliko će koštati da Republika Hrvatska postavi veterinarsko-inspektorske sustave sukladno Europskoj uniji. Smatra da ukoliko je Slovenija postavila 300 državnih inspektora, Hrvatska ih treba bar 600. Na kraju je zaključio da će glasovanje zastupnika HSP-HKDU-a ovisiti uvelike u stavu predlagatelja glede amandmana koje su podnijeli.

Za repliku se javio **Ivan Kolar (HSS)**. Smatra da gospodin Tadić nije namjerno iznio jednu paušalnu ocjenu, budući da se u članku koji je spomenuo kaže kako je proizvod bio sa seljačkog domaćinstva. Ustvrdio je još uvijek najbolji prehrambeni proizvodi nastaju na seljačkim gospodarstvima, a sve dugo spada u "mešetarenje".

Liberalizacija u veterinarstvu

Miroslav Korenika (SDP) je naglasio kako ipak raduje činjenica da su se Vlada i Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva odlučili za laganu liberalizaciju u radu veterinarstva na području Republike Hrvatske. Zanimalo ga je kakva je situacija u veterinarskoj praksi na otocima i u područjima od posebne državne skrbi, posebno Like te na koji način će se tamo naći tržišnog interesa da veterinari najnormalnije rade. Smatra da treba djelovati u korist razvoja

veterinarstva kako bismo dobili razvijenu veterinarsku mrežu veterinarskih stanica i na područjima gdje neće biti tog tržišnog interesa. Zanimalo ga je i mišljenje predlagatelja glede povećanja kontrolnih točaka granične veterinarske inspekcije kako bi se na najbolji

Ministarstvo, nerijetko, ne plaća lokalnoj upravi i samoupravi najamninu, telefon, struju, grijanje pa čak ni materijalne troškove kao što su papir i slanje te zaprimanje pošte. Neki djelatnici veterinarskih stanica počesto i financiraju državu (na poslu se koriste vlastitim automobilom).

moguću način spriječio šverc i nekontrolirani uvoz bolesne stoke. Upitao je i ide li se za tim da se zabrani kolinje na seoskim gospodarstvima, s obzirom na to da je, posebno u Slavoniji, za vrijeme rata bilo teško "prisiliti" seljake da testiraju meso protiv trihineloze. Potom je ipak pohvalio veterinarsku službu Republike Hrvatske i Veterinarsku upravu u Ministarstvu poljoprivrede i šumarstva zbog pravovremenih reagiranja koja su spriječila pojavu kraljleg ludila.

Za raspravu od pet minuta prvi se u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a javio **mr. Miroslav Rožić (HSP)**. Ukazao je na dva amandmana Kluba čije će, kaže, prihvaćanje biti uvjet da zastupnici HSP-a i HKDU-a glasuju za donošenje predloženog Zakona. Kao prvi naveo je amandman na članak 12. Pojasnio je da se predloženim odredbama tog članka ne događa ništa bitno, osim što se povećava administrativna zapreka što hitnijeg uklanjanja lešina i drugih stvari namijenjenih utilizaciji. Drugo što je naglasio je amandman na članak 8. kojim se definira sam postupak utilizacije. Konstatirao je da u Republici Hrvatskoj postoji samo jedan objekt otvorenog tipa koji obavlja poslove utilizacije, a to je Agroproteinka u Sesevskom Kraljevcu. Smatra da pitanje dobivanja koncesija za otvaranje sličnih objekata širom Hrvatske mora biti preciznije riješeno, kako mesari ne bi nekontrolirano bacali iznutrice.

Ostajemo kod toga da Zakon rješava nekoliko kapitalnih stvari, rekao je predstavnik predlagatelja, zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva **Tomislav Ledić**. Prvo je, kaže, bolja zaštita životinja, a time i građana, drugo omogućavanje i drugim subjektima, osim veterinarskim stanicama, uklanjanje uginulih životinja, te kao treće niži troškovi kada je u pitanju evidencija životinja i uspostavljanje mreže veterinarskih stanica. I dalje se zadržao na troškovima, rekavši kako oni moraju rasti u dijelu inspekcijske kontrole stoke, mesa, gotovih proizvoda ili mlijeka. Osvrnuo se i na zbrinjavanje konfrikata tj. Agroproteinku. Smatra da je tamo posao dobro obavljen, a organizacija više takvih ustanova predstavlja i novi trošak. Ukazao je i na to kako rad sanitarnih inspektora, tržišnih inspektora i državnog inspektorata podliježe propisima te, kaže kako ne želi špekulirati oko nekih mišljenja da će tu uslijediti promjene. Osvrnuo se i na pitanje otoka te odgovorio da jedan otok ne može imati veterinara ako se na njemu nalazi malo životinja. Za granične inspekcije je pojasnio da su one vezane za međunarodne ugovore te da u tom dijelu predlagatelj ima amandman kojim će granični inspektor biti dostupan 24 sata na dan u slučaju nužnih intervencija. Na kraju izlaganja je zaključio da državna tijela ne mogu sve poslove glede veterinarstva obavljati sama, nego da će provođenje konkretnih mjera obavljati onaj subjekt koji je za taj posao dobio koncesiju. Drži kako država tada ima jednu povratnu funkciju kontrole tih poslova i eventualne intervencije.

Vjerujem da je gospodin Ledić napravio lapsus kada je rekao da se ovim Zakonom poboljšava život životinja i ljudi, jer je nemoguće da takva pitanja rješava Zakon o veterinarstvu, ispravio je Miroslav Rožić. Drži također da Agroproteinka nije odlično odradila svoj posao i ono na što je Klub zastupnika HSP-HKDU-a upozorio je opasnost njena zadržavanja monopola slijedećih deset godina.

Ovim zakonom stvaraju se uvjeti za osiguravanje boljeg zdravstvenog stanja životinja, a ako mi konzumiramo životinje, razumije se indirektno i građana, pojasnio je zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva Tomislav Ledić. Dodao je da se danas 10 tisuća tona koštanog

brašna nalazi na zalihama, što u zatvorenim kafilerijama, što u Agroproteinki, i oko toga se ni jedan eksces nije desio. U nastavku rasprave zamjenik ministra poljoprivrede i šumarstva izjasnio se o amandmanima.

Klub zastupnika HSP-HKDU-a povukao sve amandmane

Na samom početku izjašnjavanja, u ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a **Tonči Tadić (HSP)** povukao je sve amandmane koje je Klub podnio. Razlog za to je, kaže, što u siječnju iduće godine na snagu stupa Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju s državama Europske unije. Hrvatska će u roku od šest mjeseci morati izraditi skroz nove zakone za poljoprivredu i veterinarstvo i bilo bi nepotrebno raspravljati o tim amandmanima, zaključio je zastupnik.

Predstavnik predlagatelja je potom prihvatio sve amandmane Kluba zastupnika HSS-a i Odbora za zakonodavstvo. Prihvaćen je i amandman Miroslava Korenike koji definira da je inspekcijski nadzor potreban i prilikom pretovara i istovara; amandman Katicice Sedmak i Ive Fabijanića o dežurstvu granične veterinarske stanice; amandman Kluba zastupnika SDP-a o prijavi klanja životinja nadležnom veterinarskom inspektoratu; Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo kojim bi se uvelo pravo posjednika životinje da izabere davatelja usluge za obavljanje cjelokupne veterinarske djelatnosti na određenom području jedanput godišnje.

Među amandmanima koje je predstavnik predlagatelja odbio, nalazio se amandman Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo o sudjelovanju Hrvatske veterinarske komore prilikom izrade podzakonskih akata, jer je to regulirano prihvaćenim amandmanom Miroslava Korenike. Vlada nije prihvatila još jedan amandman ovog Odbora koji je regulirao područnu nadležnost u obavljanju veterinarske djelatnosti pri osnivanju veterinarskih organizacija. Odbijena su potom i tri amandmana Miroslava Korenike. Jedan se odnosio na dvoznačnost veterinarsko-inspekcijskih pregleda čime se Državni proračun opterećuje novim državnim službenicima, dok bi se drugim, sukladno obrazloženju zastupnika, osigurala zaštita zdravlja životinja i

zdravstvena ispravnost namirnica i proizvoda. Trećim odbijenim amandmanom gospodin Korenika htio je izbjeći plaćanje PDV-a i na dio od predloženog izdvajanja od 15 posto naknada za veterinarski pregled koje nisu prihod ovlaštene organizacije. Predlagatelj nije smatrao shodnim niti da amandman Kluba zastupnika SDP-a kojim bi se utvrdio rok od godine dana u kojem će veterinarske stranice obavljati veterinarske poslove na temelju preuzetih ovlasti. Nave-

dene amandmane, koje Vlada nije prihvatila, glasovanjem su odbili i zastupnici. Jedini amandman kojeg Vlada nije uvažila, ali je ipak glasovanjem uvršten u Zakon bio je amandman Marijana Maršića da na epizootičkim područjima na kojima su ovlaštene dvije ili više veterinarskih organizacija, posjednik životinje ima pravo izabrati jednu takvu organizaciju pod uvjetima koje propisuje ministar. Prihvaćanjem tog amandmana, amandman Kluba

zastupnika HSLS-a o ukidanju monopola pojedinih veterinarskih organizacija i stvaranje preduvjeta za zdravu konkurenciju postao je bespredmetan.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje te je jednoglasno (90 glasova "za") donesen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

M.S; J.R.

PRIJEDLOG ZAKONA O FINANCIJSKOJ AGENCIJI

Transformacija Zavoda za platni promet

Hrvatski sabor prihvatio je **Prijedlog zakona kojim se želi sigurno i efikasno transformirati Zavod za platni promet Republike Hrvatske uz maksimalnu iskoristivost resursa Zavoda te mogućnosti daljnje djelotvorne transformacije u nove ustrojstvene oblike. Konkretno bi to značilo osnivanje tzv. Financijske agencije koja bi predstavljala određeno tranzicijsko rješenje. Predlagatelj je bila Vlada Republike Hrvatske.**

O PRIJEDLOGU

Završetkom reforme platnog prometa i donošenjem novog Zakona o platnog prometu nužno se javlja zadaća preoblikovanja poslovnog i organizacijskog oblika Zavoda za platni promet.

Novi organizacijski oblik Zavoda mora omogućiti: sigurnu i efikasnu transformaciju platnog prometa u zemlji, maksimalnu iskoristivost resursa Zavoda te mogućnost daljnje djelotvorne transformacije u nove ustrojstvene oblike.

S obzirom na naprijed navedeno predlaže se transformacija ZAP-a koja bi mogla u potpunosti osigurati defi-

nirane kriterije ustrojstva, odnosno pretvaranje ZAP-a u Financijsku agenciju kao tranzicijsko rješenje. Institucija ostaje kao cjelina zbog potrebe kvalitetne pripreme (razdvajanje tehnologije, imovine, ljudskih i inih resursa) trajnijih rješenja. U zakonsko se rješenje obvezno unosi obveza Upravnog odbora i Uprave Agencije da se u određenom vremenskom razdoblju izdvoje posebni organizacijski oblici gotovinskog centra odnosno ostalih profitnih centara koji mogu samostalno postojati na tržištu. Ovakvim bi se pristupom ostavilo dovoljno vremena za kvalitetnu pripremu novih institucija te minimalni rizik tranzicija.

Krajnji rok za izdvajanje ovih dijelova koji se mogu komercijalizirati i samostalno poslovati na tržištu je jedna godina. No, sigurno je da neki dijelovi ne zahtijevaju opsežnije pripreme za izdvajanje, te se ti dijelovi planiraju izdvojiti vrlo brzo nakon početka rada Agencije.

Nakon izdvajanja onih djelatnosti koje bi se mogle komercijalizirati i samostalno poslovati na tržištu Agencija bi nastavila obavljati poslove uglavnom za potrebe Republike Hrvatske, odnosno njezinih mini-

starstava, Vladine službe, agencije i slično.

RADNA TIJELA

Odbori za zakonodavstvo, za financije i Državni proračun te za gospodarstvo, razvoj i obnovu predložili su da Hrvatski sabor prihvati predloženi Zakon.

RASPRAVA

Uvodno je govorio zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak**. Rekao je da se Zakonom o financijskoj agenciji predlaže urediti status ZAP-a na način da se osnuje Financijska agencija. Ta agencija bi u komercijalnom smislu obavljala usluge opskrbe gotovinom, usluge u

Financijska agencija bi u komercijalnom smislu obavljala usluge opskrbe gotovinom, usluge u bankarstvu i čitav niz statističkih funkcija za potrebe države i javnih ustanova.

bankarstvu i čitav niz statističkih funkcija za potrebe države i javnih ustanova. Zaključio je da će donošenjem ovog Zakona ZAP imati jednu lijepu budućnost.

U ime Odbora za zakonodavstvo govorio je tada predsjednik Odbora **Josip Leko**. Istaknuo je da Odbor podupire prihvaćanje predloženog Zakona uz slijedeće primjedbe. Smatra da je nužno preispitati odredbe imajući u vidu zakon kojim će se propisati prikupljanje podataka u registru osiguranika s prijedlogom da se rasprava o Konačnom prijedlogu ovih dvaju zakona provede istodobno. Ukazao je i na dvojbenu rješenje glede obavljanja komercijalnih djelatnosti Financijske agencije posebno u odnosu na mogućnost obavljanja drugih djelatnosti koje bi bile utvrđene Statutom Agencije. Neprihvatljivo je, kaže dalje, rješenje glede obavljanja komercijalnih djelatnosti ove Agencije posebno u odnosu na mogućnost obavljanja drugih djelatnosti koje bi bile utvrđene Statutom Agencije. Dodao je kako se članovi Odbora nisu složili ni s davanjem ovlasti ministru financija da svojim aktom propisuje obveznike te vrstu i način dostave podataka Agenciji. Posebno je ukazao na neprihvatljiv način rješavanja pitanja glede izdvajanja djelatnosti iz Agencije i osnivanja drugih pravnih subjekata pretvorbom na temelju odluke Vlade. Na kraju je dodao kako je nužno sve odredbe doraditi u nomotehničkom smislu.

Predsjednica Odbora za gospodarstvo, razvoj i obnovu **Dragica Zgrebec** iznijela je potom stavove svog Odbora na predloženi Zakon. Istaknula je kako bi Financijska agencija trebala voditi i registar založnog prava, regulirati pitanja dostupnosti podataka kojima će raspolagati te definirati plaćanje naknade za usluge koje će pružati. Smatra da nazivi Upravni odbor i Uprava Agencije djeluju zbunjujuće te ih treba drugačije oblikovati ukoliko je moguće. Spomenula je i pitanje korištenja dobiti Agencije na način da se dobit može koristiti isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti same Agencije, uz preispitivanje mogućnosti da dio dobiti ulazi u Državni proračun. Predložila je da se dio imovine Zavoda za platni promet unese u temeljni kapital Hrvatske poštanske banke kako bi se izvršila dokapitalizacija te institucije. Na kraju izlaganja naglasila je da Odbor

za gospodarstvo, razvoj i obnovu podržava prihvaćanje Prijedloga zakona o Financijskoj agenciji.

Logičan nastavak reforme platnog sustava

U ime Kluba zastupnika SDP-a govorio je **Tonči Žuvela (SDP)**. Drži nužnim da dođe do reorganizacije ZAP-a te je, kaže, logična situacija da se u Saboru našao zakon koji bi to trebao regulirati. Zakon je logičan nastavak svih aktivnosti oko reforme platnog prometa i njegova usklađenja s regulativom koju poznaje suvremeno uređena tržišta ili u širem smislu gospodarstvo, smatra zastupnik. Istaknuo je da bi u raspravi o predloženom Zakonu trebalo voditi računa o kadrovskoj strukturi te tehničkoj i tehnološkoj opremljenosti ZAP-a. Drži dalje, kako predloženi Zakon daje kriterije za ustrojstva koja moraju omogućiti sigurnu i efikasnu transformaciju platnog prometa i ZAP-a u nove ustrojstvene oblike, a rok od jedne godine u kojem bi se to trebalo zbiti treba shvatiti kao tranzicijski period komercijalizacije i samostalnog poslovanja. Istaknuo je potom da Agencija sukladno ovom Zakonu može obavljati djelatnosti kao informatička i tehnološka podrška sustavu Državne riznice, prikupljanju javnih prihoda te registrima osiguranika u smislu reforme mirovinskog sustava. Dvojbenim mu se čini suprotstavljanje i dvojnosti poslovanja Agencije u Poreznoj upravi, pogotovo u dijelu informatičke i tehnološke podrške prikupljanja javnih prihoda, te je upitao neće li to zakomplicirati cjelokupni proces platnog prometa i njegovo praćenje? Mišljenja je da bi trebalo razjasniti radi li se tu o dupliranju nekih poslova i tko će ih u tom slučaju plaćati. Iskazao je i dvojbu oko načina prikupljanja podataka o obvezama po kreditima i oko vođenja tog registra. Ukazao je tada na konkretne članke koje bi trebalo ponovno razmotriti i ponuditi eventualna nova rješenja. To je članak 4. kojim su regulirani poslovi Agencije na komercijalnoj razini, članak 5. koji predviđa da Agencija državnim tijelima pruža pomoć u poslovima nadzora i kontrole pravnih subjekata, članak 14. koji regulira sastav uprave Agencije, članak 18. koji regulira imovinu Agencije te članak 21. temeljem kojeg se stečaj Agencije ne može provesti

bez suglasnosti Vlade. Zaključak izlaganja sastojao se od konstatacije da će Klub zastupnika SDP-a podržati ovaj zakonski prijedlog.

Razlozi preoblikovanja ZAP-a nisu dovoljno objašnjeni

Prijedlog zakona o Financijskoj agenciji odgovara na neka pitanja vezana uz status Zavoda za platni promet, institucije sa 5 tisuća zaposlenih i visokovrijednom infrastrukturom, rekla je u ime Kluba zastupnika DC-a **Vesna Škare-Ožbolt (DC)**. Smatra da nasuprot iznesenim pozitivnim ocjenama o radu ZAP-a, razlozi preoblikovanja poslovnog i organizacijskog oblika Zavoda nisu dovoljno obrazloženi. Drži kako nema ni odgovora na najbitnija pitanja koja se odnose na moguće usporavanje transakcija u gospodarstvu te na poskupljenje usluga u platnom prometu. Nije se, kaže dalje, moguće otići utisku da je ovo zadatak Vlade sukladno sporazumu s MMF-om o potrebi reforme platnog prometa, dok je predloženi Zakon iznuđeno rješenje uvjetovano zahtjevom iz rasprave o novom Zakonu o platnom prometu. Smatra da nisu sagledani svi problemi izmjene sustava starog 50 godina niti su promišljena sva potrebna rješenja i posljedice. Istaknula je da Klub zastupnika DC-a drži upitnim i neprihvatljivim rješenje da Vlada izdvaja pojedine djelatnosti iz agencije zbog njihove komercijalizacije i samostalnog postojanja na tržištu pretvorbom u jedno ili više trgovačkih društava, već bi to trebalo regulirati zakonom. Dodala je da će Klub podržati ovaj Zakon u prvom čitanju, ali konačno stajalište ovisit će o uvažavanju prijedloga i mišljenja koja je zastupnica iznijela.

Ovo je samo privremeno rješenje

U ime Kluba zastupnika HDZ-a **Nikica Valentić (HDZ)** bio je mišljenja kako je ovo izuzetno značajna tema za gospodarske aktivnosti u našoj državi. Smatra da je Hrvatska do sada, bez obzira kako se institucija zvala, imala jedan od najboljih platnih prometa u Europi, budući da je bio potreban dan ili dva za odvijanje transakcija. Tvrdi da se predloženim Zakonom platni promet prenosi u nadležnost komercijalnih banaka koje za taj posao nisu specijalizirane,

nemaju iskustva i potrebne kadrove. Kao osnovu Zakona istaknuo je osnivanje Agencije koja će biti pravni sukcesor ZAP-a. Drži da ta agencija neće na tržištu ostvariti neke značajne prihode i financirat će se iz Budžeta. Ovo je samo privremeno rješenje da se "uhljebi" 5 tisuća zaposlenika ZAP-a što će za nekoliko godina stvoriti ogromne poteškoće i probleme, konstatirao je zastupnik. Osvrnuo se na budućnost Financijske agencije, rekavši kako će informatička oprema ZAP-a za nekoliko godina izgubiti svoju vrijednost, a neminovno je da i 10 posto najboljih zaposlenika ode. Iako bi ovaj Zakon mogao nuditi jedno prijelazno rješenje on ipak ne rješava ništa bitno i Klub zastupnika HDZ-a neće ga podržati, zaključio je gospodin Valentić.

Nejasni su poslovi Financijske agencije

Klub zastupnika HSLS-a smatra da Prijedlog zakona o Financijskoj agenciji uz novi Zakon o platnom prometu predstavlja zakonsku osnovu reforme domaćeg platnog prometa u cilju povećanja njegove učinkovitosti i tržišne transparentnosti, rekao je u ime Kluba **Jadranko Mijalić (HSLS)**. Pozitivnim je ocijenio definiranje roka od godinu dana u kojem bi se temeljem kvalitetne pripreme iz Agencije izdvojili dijelovi koji se mogu komercijalizirati i samostalno

Prijedlog zakona o Financijskoj agenciji uz novi Zakon o platnom prometu predstavlja zakonsku osnovu reforme domaćeg platnog prometa u cilju povećanja njegove učinkovitosti i tržišne transparentnosti.

poslovati. Ujedno je stajališta kako bi u navedenom roku trebalo razmotriti mogućnost da se po tom odvajanju dio postojećih kadrova, informatičke opreme i poslovne mreže iskoristi u osnivanju banke koja bi bila u mješovitom vlasništvu i preuzela bi poslove kreditiranja te poslove komercijalnog bankarstva usprkos velikoj konkurenciji. Istaknuo je da se u odredbama Zakona koje definiraju djelatnost Agencije uočava niz nedorečenosti glede uloge djelatnosti

Financijske agencije u odnosu na REGOS, Državni zavod za statistiku i Poreznu upravu. Predložio je potom da se u komercijalne djelatnosti Agencije uvrsti i vođenje jedinstvenog registra računa poslovnih subjekata u ime Hrvatske narodne banke. Drži da bi za povećanje stupnja sigurnosti i transparentnosti domaćeg platnog prometa imalo veliko značenje uključivanje deviznih računa u registar poslovnih subjekata te preuzimanje obveze izvješćivanja o blokadi i sustava prisilne naplate. Vođenje ovako definiranog centralnog registra mogla bi preuzeti i kvalitetno obavljati Financijska agencija zahvaljujući raspoloživim tehničkim i kadrovskim resursima, smatra zastupnik. Mišljenja je ipak da će sada banke u cijenu usluga platnog prometa uključiti cijenu usluga Financijske agencije te postoji mogućnost povećanja cijene ukupnog platnog prometa u državi. Istaknuo je potom da se Agenciji daju kompetencije bivše Službe društvenog knjigovodstva pri čemu će ostati nejasno o kakvim točno poslovima se radi što bi moglo dovesti do preklapanja nadležnosti ove agencije i drugih institucija. Ima također dojam da se nakon ukidanja Financijske policije dio poslova želi prenijeti na Agenciju. Osvrnuo se i na članak 7. kojim ministar financija propisuje obveznike, način i vrstu rokova dostave podataka potrebnih Agenciji za obavljanje poslova definiranih ovim Zakonom. Ovom odredbom, smatra, dane su velike ovlasti ministru financija jer je određeno prikupljanje podataka i za registre koji su u nadležnosti drugog ministarstva. Iznio je i stav Kluba kako Statut Agencije nameće potrebe da se cjelovito i nedvojbeno uredi pitanje sredstava za poslovanje. U tom smislu drži neprihvatljivim da se ta sredstva osiguravaju iz "drugih izvora" bez pojašnjenja tog pojma. Kako će Agencija poslovati po tržišnim principima te voditi poduzetničko računovodstvo predložio je da se nakon zadovoljavanja optimalnih potreba za razvoj djelatnosti preostala dobit uplati u Državni proračun. Sukladno tome drži da bi se gubici Agencije trebali prvenstveno podmirivati iz tog istog Državnog proračuna. Založio se i za brisanje odredbe da se nad Agencijom ne može provesti stečaj bez suglasnosti Vlade jer nema ekonomske opravdanosti da se Vlada stavi iznad stečajnog Zakona.

Predložio je i da se odredbom Vlada obveže provesti stečaj ukoliko u roku od 90 dana ne pokrije gubitke ili ne donese odluku na koji način će pokriti gubitke. S obzirom na to da bi se prihodima i gubicima Agencije bavio Državni proračun, ukazao je i na potrebu da Hrvatski sabor dobiva izvješća o poslovanju te Agencije. Na kraju izlaganja rekao je da će Klub zastupnika HSLS-a podržati donošenje ovog Zakona ukazavši na potrebu istodobnog donošenja i zakona o platnom prometu kako bi se cjelovito sagledao pravac i način provedbe reforme platnog prometa.

U pojedinačnoj raspravi prvi se za riječ javio **Dario Vukić (HDZ)**. Naglasio je da se tu ustvari raspravlja o zakonu koji se tiče sudbine 5 tisuća zaposlenih u ZAP-u čija ukupna vrijednost iznosi više od milijardu njemačkih maraka. Smatra kako bi trebalo potpuno redefinirati članak 5. koji glasi: "Agencija je ovlaštena nadležnim državnim tijelima na njihov zahtjev pružati pomoć u poslovima nadzora i kontrole pravnih subjekata". Pojasnio je da bi to značilo pretvaranje ZAP-a u inspekciju te reviziju bivšeg SDK koji je služio u političke svrhe. Smatra da se nužno točno definira čime će se Agencija baviti te predlaže da to bude nadzor nad devizno dokumentarnom kontrolom, nadzor nad inspekcijom Narodne banke, nadzorne ovlasti nad HAGENA-om i Regosom, nadzorne ovlasti nad Komisijom za vrijednosne papire, nazor rada osiguravajućih društava i nadzor nad Uredom za sprječavanje pranje novca. Osvrnuo se i na članak 3. u kojem piše da Agencija prikuplja, priprema i objedinjuje podatke o obvezama po kreditima građana te vodi odgovarajući registar. Drži da je to zadiranje u privatnost i da mora biti izbačeno iz Zakona. Zaključio je kako valja bježati od ideje da se stvaranjem Financijske agencije politika stavlja iznad svih ostalih interesa.

Velimir Pleša (HDZ) je mišljenja da će predloženi Zakon dovesti do situacije rasprodaje vrijedne infrastrukture ZAP-a čime će većina zaposlenih u toj instituciji ostati bez posla. Smatra da je postojećem ZAP-u potrebno stoga omogućiti da nađe strateškog partnera s kojim će u budućnosti moći obavljati dobar dio posla kao i danas. Tog partnera vidi u Hrvatskoj poštanskoj banci. Osvrnuo se i na poslove kojima bi se Agencija bavila, a to su nadzor i kontrola

pravnih subjekata. Tu je, kaže, potrebno predvidjeti razgraničenja ovlasti u odnosu na Poreznu upravu. Smatra da će se svi poslovi Agencije moći obaviti sa 2 i pol do 3 tisuće

Do drugog čitanja trebalo bi imati u vidu transformaciju ZAP-a u smjeru partnerstva s Hrvatskom poštanskom bankom čime bi se osiguralo korištenje najsuvremenije tehnologije uz jednostavniju, bržu i kvalitetniju uslugu te vrhunsku razinu obavljanja platnog prometa u zemlji.

djelatnika, dok će se ostali sada zaposleni u ZAP-u naći "na ulici". Drži nužnim da će do drugog čitanja imati u vidu i transformaciju ZAP-a u smjeru partnerstva s Hrvatskom poštanskom bankom koja će najvjerojatnije postati državna banka. U tom bi se slučaju osiguralo korištenje najsuvremenije tehnologije uz jednostavniju, bržu i kvalitetniju uslugu te vrhunsku razinu obavljanja platnog prometa u zemlji.

To je samo još jedna nova sistematizacija radnih mjesta

Od početka mandata ove vlasti najupotrebljavanija riječ je reforma, smatra **mr. Željko Glavan (HSLŠ)**. Dodao je kako u Hrvatskoj sve reformiramo, pa i sustav platnog prometa koji je funkcionirao kao jedan od najboljih informacijskih sustava. Pitanje je, kaže, koliko će to koštati Hrvatsko gospodarstvo, s obzirom na to da će usluge banaka poskupjeti zbog naplaćivanja usluga Financijske agencije. Osvrnuo se i na to da će banke preuzeti platni promet

rekavši kako su gotovo sve banke u Hrvatskoj sklopile sporazum sa ZAP-om o obavljanju platnog prometa. Smatra da će se uvođenjem Financijske agencije desiti samo još jedna sistematizacija radnih mjesta. Ništa se bitno, dodaje, neće promijeniti osim jednim dijelom vraćanje na način poslovanja SDK s obzirom na ovlasti koje će Agencija imati. Naglasio je kako bi se morali ugledati na susjede Slovence kojima inače bolje funkcionira država i nemaju namjeru "razbucavati" svoj postojeći SDK.

Predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić** zamolio je tada Jadranka Mijalića da prestane dirati mikrofon gospodina Glavana.

Mr. Željko Glavan istaknuo je kako se tu radilo o nekorektnim potezima gospodina Mijalića zbog čega je zaslužio opomenu.

Predsjednik **Zlatko Tomčić** objasnio je kako je procijenio da gospodin Mijalić to nije radio namjerno ispričavši se zbog ometanja izlaganja gospodinu Glavanu.

Mr. Željko Glavan bio je mišljenja da odluka predsjednika o neizricanju opomene predstavlja kršenje Poslovnika.

Neupitnost promjena koje su se događale kako u financijskoj tako i u društveno-gospodarskoj sferi dovelo je do toga da je transformacija ovog oblika društvene reprodukcije neupitna i ne može se zaustaviti, smatra **Ante Markov (HSS)**. Misli dalje kako nitko ne spori da je u tom smislu nužna i transformacija reorganizacije ove važne financijske institucije. Drži kako rasprava treba ukazati na možebitne nedostatke predloženog Zakona. Kao prvo istaknuo je potrebu čvršćeg definiranja u kom smislu će se nova financijska institucija transformirati kao samostalni pravni subjekt. Osvrnuo se potom na odredbu koja kaže da će Financijska

agencija nadležnim državnim tijelima na njihov zahtjev pružati pomoć u poslovima nadzora i kontrole. Mišljenja je da bi trebalo pobliže i potanko pojasniti na koje se poslove nadzora i kontrole to odnosi. Nepotrebno je ocijenio intervenciju ministra financija prilikom vrste, načina i rokova dostave podataka potrebnih Agenciji, budući da je to osjetljiva materija. Predložio je i da Vlada donosi eventualne dopune Statuta agencije, ali na prijedlog Upravnog odbora Agencije i uz suglasnost Hrvatskog sabora. Kontradiktornim drži odredbu da Agencija ne može bez suglasnosti osnivača ili tijela koja ona odredi steći, opteretiti ili otuđiti nekretnine u odnosu na odredbu da se za Agenciju ne bi primjenjivao stečajni zakon. Potrebno drži podnošenje Agencije izvješća o poslovanju Hrvatskom saboru te točnije definiranje onih djelatnosti koje se mogu samostalno komercijalizirati i tako djelovati. Smatra kako ima vremena za poboljšanje ovog Zakona čime bi se zadržala kvaliteta koju sada ima ZAP uz odgovaranje na sve promjene koje su se dešavale u toj sferi.

Zaključnu riječ imao je zamjenik ministra financija **mr. Damir Kuštrak**. Pojasnio je kako će Vlada Hrvatskom saboru zajedno uputiti Konačne prijedloge zakona o platnom prometu, zakona o Financijskoj agenciji i zakona o prikupljanju podataka, što će pokazati u kakvoj transparentnoj vezi su ti zakoni. Dodao je da će sve iznesene primjedbe i sugestije u svezi sa Zakonom o financijskoj agenciji biti razmotrene.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje koje je pokazalo da je prihvaćen Prijedlog zakona o Financijskoj agenciji.

M.S.

Zastupnici Hrvatskog sabora, prisjetili su se 18. studenoga, tmurnog i studenog dana, kada je prije 10 godina iz vukovarskih podruma i skloništa, nakon 86 dana neprekidne agresije JNA i četničkih postrojbi na grad, na brutalan i ponižavajući način istjerano njegovo stanovništvo, a mnogi odvedeni u smrt. Grad i 15 tisuća civila branilo je, od 30 tisuća agresorskih vojnika, 1800 vukovarskih branitelja, rekao je predsjednik Sabora **Zlatko Tomčić**.

Vukovarski branitelji u povijesti će ostati zapamćeni kao moralni i stvarni pobjednici koji su u teškim trenucima borbe za neovisnost, pružali neponovljiv primjer hrabrosti, te predstavljaju simbol otpora i konačne pobjede hrvatskog naroda u Domovinskom ratu.

Istoga dana, 18. studenoga izgubili su život i stanovnici Škabrnje, redom civili, starci, žene i djeca, u nezapamćenom divljanju četnika, nakon čega je njihovo mjesto ista dušmanska ruka i zapalila.

Zastupnici Hrvatskog sabora, u miru su, minutom šutnje, izrazili štovanje žrtvama Vukovara i Škabrnje.

PRIJEDLOG ZAKONA O ELEKTRONIČKOM POTPISU

Pridruživanje najnaprednijim zemljama

Hrvatski je sabor nakon rasprave jednoglasno prihvatio Prijedlog zakona o elektroničkom potpisu kojim se uređuje pravo fizičkih i pravnih osoba na uporabu elektroničkog potpisa u upravnim, sudskim i drugim postupcima, poslovnim i drugim radnjama te prava, obveze i odgovornosti fizičkih i pravnih osoba u vezi s davanjem usluga certificiranja elektroničkog potpisa. Tim zakonom, rečeno je, Hrvatska čini velik korak u pridruživanju najnaprednijim državama svijeta.

O PRIJEDLOGU

Promet elektroničkih dokumenata u državnoj upravi, pravosuđu i gospodarstvu povezan je sa sve većim razvojem i opsegom primjene informacije tehnologije i stvara se okruženje elektroničkog poslovanja koje se teško može razvijati bez odgovarajućeg pravnog instrumenta. Potvrđivanje izvornosti, autentičnosti i pristanka izdavatelja, podnositelja itd. elektroničkog dokumenta povezano je s kategorijom - potpis - koja u pravnom okruženju ima jasno i određivo značenje.

Osnovicu pravnog instrumenta potvrđivanja valjanosti elektroničkih dokumenata čini elektronički potpis koji u poslovnim procesima mora imati identičan status ručnog potpisa, osim u slučajevima koji zahtijevaju ovjeru potpisa kod javnog bilježnika itd.

Osnovicu pravnog instrumenta potvrđivanja valjanosti elektroničkih dokumenata čini elektronički potpis koji u poslovnim procesima mora imati identičan status ručnog potpisa,

osim u slučajevima koji zahtijevaju ovjeru potpisa kod javnog bilježnika itd. Potpis u formalnom okruženju ima svoje određeno značenje koje se do sada isključivo odnosi na razmjenu papirnatih dokumenata te ručno potpisivanje ili potvrde na papiru. Priroda razmjene dokumenta se ne mijenja, već se promjenama u primjeni novih tehnologija pojavljuje potreba formalnog priznavanja novog načina potpisivanja i prometa dokumenata u digitalnom obliku.

Tako se elektronički potpis pojavljuje kao elektronički identifikator koji se koristi u računalnoj razmjeni elektroničkih dokumenata gdje stranke prihvaćaju elektronički potpis kao zamjenu vlastoručnog potpisa na papiru.

Zakonska osnovica za elektroničko poslovanje

Predloženim se zakonom želi stvoriti povjerenje najšire javnosti u djelovanje i uporabu elektroničkih potpisa te potaknuti najširu moguću primjenu elektroničkog potpisa i razmjenu elektroničkih dokumenata kroz otvorene telekomunikacijske sustave. Istodobno, ovim se zakonom želi stvoriti prostor za intenziviranje djelovanja sustava elektroničke trgovine koja sve više postaje imperativ postizanja konkurentnosti na svjetskim tržištima. Prihvaćene odrednice uključivanja RH u Europsku uniju traže i uređeni pravni sustav u kojem se područje elektroničkog poslovanja i trgovine zajedno s pravnom valjanosti elektroničkog potpisa postavlja kao podloga za donošenje ovog zakona.

U okruženju primjene različitih tehnologija izrade i uporabe elektroničkog potpisa te prisutne prakse djelovanja sustava primjene elektroničkog potpisa, izdvaja se sustav primjene dvostrukih ključeva kroz otvorenu infrastrukturu javnih ključeva, koji se temelji na koncepciji osiguravanja potpisnicima upotreba asimetrične kriptografske metodo-

logije. Primjenom ove metode za svakog se potpisnika istodobno izrađuju dva ključa za izradu elektroničkog potpisa - javni i privatni. Potpisnik potpisuje elektronički dokument vlastitim, privatnim ključem, a postupak ovjere provodi se temeljem javnog ključa potpisnika. Time se omogućava postizanje značajne razine sigurnosti u vjerodostojnost potpisanog elektroničkog dokumenta te autentičnost potpisnika, ističe predlagatelj uz nabrojanje za to potrebnih pretpostavki (donijeti zakon, izgraditi mrežu davatelja usluga certifikata itd.).

Najznačajnije posljedice ovog zakona bit će na području gospodarstva koje će dobiti zakonsku osnovicu za elektroničko poslovanje, odnosno za uključivanje RH u svjetske gospodarske i tržišne procese.

Pri izradi ovog zakonskog teksta u potpunosti su prihvaćene smjernice EU o elektroničkom potpisu, ističe predlagatelj.

RADNA TIJELA

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije predložio je Hrvatskom saboru da prihvati predloženi zakon, a sve iznesene primjedbe i prijedloge uputi predlagatelju za izradu Konačnog prijedloga. U raspravi su tako članovi ovog Odbora iznijeli da se, uz prihvaćanje smjernica EU o elektroničkom potpisu razmotre i smjernice Vijeća Europe o elektroničkoj trgovini te da se u dogledno vrijeme, u saborsku proceduru uputi i Prijedlog zakona o elektroničkom poslovanju.

Iznijeto je i mišljenje da je uvodni dio Prijedloga zakona trebao sadržavati koncept elektroničkog potpisa i tehničke aspekte a i da je premalo naglašena uloga davatelja usluga certificiranja koji sudjeluju u postupku te, među ostalim, da nije data odgovarajuća važnost Zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo u okviru

kojeg djeluje Nacionalna služba za ovlaštavanje. Predloženo je da do drugog čitanja ovog zakona predlagatelj napravi pregled stanja u RH za subjekte koji funkcioniraju s elektroničkim potpisom (npr. ZAP) i osigura prijelazno razdoblje za prilagodbu tih subjekata te da obrazloži primjenu i troškove elektroničkog potpisa u okviru državne uprave.

RASPRAVA

Intenzivnije djelovanje sustava elektroničke trgovine

Na sjednici Hrvatskog sabora o ovom predloženom zakonu uvodno je govorila ministrica pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Ingrid Antičević - Marinović**. Naglasila je da se ovim zakonom želi stvoriti prostor za intenzivnije djelovanje sustava elektroničke trgovine, koja sve više postaje imperativ postizanja konkurentnosti na svjetskom tržištu. Predložene su dvije kategorije elektroničkog potpisa: elektronički potpis, koji je u smislu ovog zakona skup podataka u elektroničkom obliku koji služe za identifikaciju potpisnika i vjerodostojnosti potpisanog elektroničkog zapisa i napredan elektronički potpis koji pouzdano jamči identitet potpisnika. Između ovih dvaju potpisa postoji dakle razlika a očituje se i u pogledu izdavanja certifikata pa time i u pogledu samog davatelja usluga certificiranja. Primjena predloženog zakona predviđa se od 1. ožujka 2002. jer je prethodno potrebno donijeti niz podzakonskih propisa za čije je donošenje predviđeno tri do šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, rekla je, među ostalim ministrica objašnjavajući pojedine predložene zakonske odredbe.

Zatim je **Tonči Tadić (HSP)** prenio stajališta Odbora za informiranje, informatizaciju i medije, nakon čega je otvorena rasprava.

Dr. **Ljerkina Mintas-Hodak (HDZ)** u ime Kluba zastupnika HDZ-a koji, kako je rekla, pozdravlja i podupire donošenje ovakvog zakona. Naime, danas u Hrvatskoj sve veći broj fizičkih i pravnih osoba međusobno posluje i komunicira primjenom suvremene informacijske tehnologije. S obzirom na to da se Hrvatska sve

više prilagođava europskim standardima, logično je i da se uspostavi pravni okvir za ovaj zakonski prijedlog prema smjernicama EU. No kako će sve češće pred zastupnike dolaziti zakonski projekti za koje će predlagatelj tvrditi da su napravljeni sukladno određenim smjernicama EU, Klub zastupnika HDZ-a predlaže da se ubuduće uz takve zakonske prijedlog dostavi i taj tekst na hrvatskom ili barem u izvornom obliku, radi usporedbe i kvalitetnije rasprave.

Zaštititi osobne podatke

Kako je elektroničko poslovanje relativno nova i za mnoge nedovoljno poznata tema, nastavila je zastupnica dr. Ljerkina Mintas-Hodak, bilo bi korisno da predlagatelj uvodno da više općenitih podataka o elektroničkom poslovanju, što je to i kako se elektronički potpis ostvaruje u praksi, posebno što će to imati utjecaja na praksu naših javnih bilježnika. Nadalje, ako predloženo rješenje, prema kojem davatelj usluga certificiranja mora u slučaju inspeksijskog nadzora omogućiti državnim službenicima neograničen pristup registru potpisnika, podrazumijeva i uvid u podatke za izradu elektroničkog potpisa i za njegovo verificiranje onda može doći do ugrožavanja tajnosti takvih podataka, upozorila je zastupnica. Naime, ta tajnost elektroničkog potpisa jedna je od osnovnih pretpostavki za njegovo uspješno funkcioniranje. To ukazuje, smatra ovaj Klub, da je u Hrvatskoj važno zaštititi privatnost i osobne podatke građana, kazala je, među ostalim, zastupnica, predlažući i produljenje roka za primjenu zakona zbog podzakonskih akata.

Dr. **Zdenko Franić (SDP)** govorio je u ime Kluba zastupnika SDP-a koji, kako je rekao, izuzetno pozdravlja donošenje ovog zakona i ističe da je to još jedno ispunjavanje predizbornih obećanja SDP-a i vladajuće koalicije koja su bila usmjerena tehnološkom osuvremenjavanju i modernizaciji naše zemlje. Široj javnosti ova rasprava vjerojatno neće biti zanimljiva kao neke teme koje zagriju sabornicu, no može se očekivati da će se, zahvaljujući ovom zakonu, poslovanje mnogih gospodarskih subjekata u Hrvatskoj ubrzati i olakšati, rekao je.

Otvaranje hrvatskog gospodarstva svijetu

Hrvatsko će se gospodarstvo skokovito (po svojim potencijalima) otvoriti prema Europi i svijetu i to posebice na području financija, naglasio je zastupnik dr. Franić te u nastavku detaljnije govorio o predloženim rješenjima, ali i o utjecaju interneta na gospodarstvo i razvoj elektroničkog poslovanja, a danas u Hrvatskoj ima oko 350.000 korisnika interneta, putem kojeg su transakcije jeftinije, brže i učinkovitije. Stoga nije čudno, rekao je, što pritisak za donošenje ovog zakona kao i zakona o elektroničkom poslovanju dolazi od gospodarstvenika, Udruge poslodavaca, banaka, ZAP-a itd.

Hrvatsko će se gospodarstvo skokovito (po svojim potencijalima) otvoriti prema Europi i svijetu i to posebice na području financija.

Prihvaćanjem ovog zakona pravnu valjanost imat će potpisi na primkama, otpremnicama, pismima namjere, akreditivima, carinskim deklaracijama pa i poreznim prijavama. Građani koji će to htjeti i koji imaju tehničke preduvjete blagodati će ovog (potpisa) zakona osjetiti pri dobivanju različitih dokumenata od različitih tijela državne uprave.

Što se tiče predloženog zakona, zastupnik je iznio načelnu primjedbu da je u većini zemalja za taj zakon nadležno Ministarstvo gospodarstva te da zakon treba biti jasan, jednostavan i transparentan. Prije definitivnog uobličavanja odredbe (članak 35.) kojom se definiraju ovlasnice davatelja usluga za ovlaštavanje (certificiranje) u inozemstvu trebalo bi razmotriti praksu iz SAD i Kanade. Trebalo bi razmisliti i o promoviranju i stimuliranju javnih bilježnika i drugih zainteresiranih, koje bi ovlastilo Ministarstvo i Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo, radi usmjeravanja novoj profesiji - kibernetarstvu. Treba razmotriti i kompatibilnost predloženog zakona sa smjernicom EU o elektroničkom poslovanju, rekao je, među ostalim naglašavajući kako su pred predlagateljem izuzetno zahtjevni, ali ne i nerješivi zadaci.

Već ovako predložen zakon u skladu je s međunarodnom praksom (EU), a uvažavanjem ovih dobronamjernih primjedbi iz rasprave moglo bi se postići da on bude napredniji i bolji od zakona EU.

Vesna Škare-Ožbolt (DC) javila se u ime Kluba zastupnika DC-a koji također izuzetno podržava ovaj predloženi zakon i službeno uvođenje elektronskog potpisa u sustav poslovanja. Nada se da će vrlo brzo biti pripremljen i Konačni prijedlog, a zatim i njegova široka primjena. Ne treba puno govoriti o nužnosti prihvaćanja i razvoja poslovanja elektroničkim putem, i da je danas prodaja, kupovina, razmjena dobara, posebno u turizmu, kao što je on line booking, svakodnevnica. Potvrđuju se prognoze da će prodaja putem interneta za godinu dvije nadmašiti u potpunosti izravnu prodaju (odlazak u trgovinu), a jasno je da u takvom sustavu široke potrošnje ni poslovanje između kompanija ne može ostati po strani i poslovne transakcije sve se više vežu za internet, rekla je, među ostalim zastupnica, naglašavajući da će zbog svega toga DC podržati ovaj zakon.

U vezi s predloženim rješenjima napomenula je da se najmanje njih odnosi na elektronički potpis te da

nije dovoljno definirana razlika između elektroničkog potpisa i naprednog elektroničkog potpisa, a nije data ni odgovarajuća važnost Državnom zavodu za normizaciju i mjeriteljstvo. U okviru Sveučilišta u Zagrebu rade specijalisti i informatičari koji bi u tom smislu mogli pružiti dragocjenu pomoć pravnoj struci, rekla je na kraju.

U pojedinačnoj raspravi dr. **Zdenko Franić** ponovio je da su za donošenje ovog zakona i zakona o elektroničkom poslovanju dolazili izuzetni pritisci od već spomenutih subjekata i to prema zastupnicima koji su prisutniji na internetu i imaju dostupne svoje adrese (e-mail) elektroničke pošte. To je u suvremenom svijetu inače normalno pa zastupnici u parlamentima imaju svoje internet stranice, dok u Hrvatskom saboru ima ih svega nekoliko zastupnika, rekao je, s ponosom naglasivši da je on jedan od njih. Predložio je da predstavnici Ministarstva "kažu koju dobru riječ u Vladi" i da se osigura novac kako bi zastupnici dobili svoju e-mail adresu (to se onda mora navesti i na njegovoj posjetnici) i diskovni prostor da mogu učiniti i svoje web stranice, smatrajući da će tu ideju podržati i matični Odbor ("ne bi bilo primjereno da se mora osnovati stožer za obranu

digniteta hrvatskog saborskog cyber prostora"), rekao je, među ostalim.

Riječ je zatim dobio zamjenik ministrice pravosuđa, uprave i lokalne samouprave **Miljenko Kovač**. Rekao je da je tek četvrti dan na toj dužnosti i da je počašćen što mu se pružila prilika da se obrati ovom visokom Domu. Zahvalio je, u ime Vlade RH, na iskazanoj podršci predloženom zakonu te obećao da će se sve iznesene primjedbe ozbiljno razmotriti i uzeti u obzir. Mnogi ljudi ne znaju o čemu se ovdje radi, ali prihvaćanjem ovog zakona Hrvatska čini velik korak u pridruživanju najnaprednijim državama svijeta. Nije pretjerano reći da za koju godinu u svjetskoj trgovini neće moći sudjelovati ona država koja ne legalizira uporabu naprednog elektroničkog potpisa, rekao je na kraju zamjenik ministrice.

Rasprava je zatim bila zaključena.

Hrvatski je sabor jednoglasno prihvatio (101 "za") Prijedlog zakona o elektroničkom potpisu. Sve primjedbe, prijedlozi i mišljenja uputit će se predlagatelju radi pripreme Konačnog prijedloga zakona, zaključak je Hrvatskoga sabora.

Đ.K.

IZVJEŠĆE O REFORMI SUSTAVA ZDRAVSTVA I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Umjesto smanjenja prava poboljšati kvalitetu usluga

Nakon više od godinu dana otkako je Sabor donio odluku da se ide u reformu zdravstvenog sustava, pred zastupnicima se našlo Izvješće Vlade RH o provođenju tog procesa. Kao podloga za raspravu poslužila im je i publikacija pod nazivom: "Zdravstveno stanje i zdravstvena zaštita u Republici Hrvatskoj", koju je izdalo Ministarstvo zdravstva u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo.

Klubovi zastupnika oporbenih stranaka nisu bili zadovoljni dosadašnjim rezultatima reforme, pa

ni ovim Izvješćem. Smatraju, naime, da se ona provodi presporo, tako da u proteklom razdoblju nisu realizirani prioritetni ciljevi. Njihova je osnovna zamjerka da još uvijek nije reorganiziran način financiranja zdravstvenog sustava ni racionalizirani troškovi, zbog čega se iz mjeseca u mjesec gomilaju gubici. Upozoravaju, nadalje, da su reformski zahvati prvenstveno svedeni na smanjivanje prava na zdravstvenu zaštitu, radi ušteda, dok se zane-maruje podizanje kvalitete zdravstvenih usluga. Spomenimo i prigovor

da nije ostvaren ključni dio reforme, odnosno definiran opseg mjera i prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja, itd. Po mišljenju sudionika u raspravi Ministarstvo bi trebalo predložiti Saboru izmjene postojećih ili prijedloge novih zakona kojima bi se efikasno riješilo pitanje nabave i kontrole ispravnosti lijekova, regulirala prava pacijenata, postupanje u kriznim situacijama, itd.

Ni zastupnici vladajuće koalicije nisu zadovoljni brzinom provođenja reforme, ali ističu da nije lako pomiriti sve veće zahtjeva pacijenata

za zdravstvenom zaštitom i nastojanja struke da prati najmodernije tekovine tehnologije i nauke s ograničenim financijskim mogućnostima društva. Upozoravaju, također, da kod primjene novog Zakona o zdravstvenom osiguranju treba voditi računa o tome da se cjelokupni trošak zdravstvene zaštite ne bi prevalio na leđa građana.

Unatoč navedenim zamjerkama većina nazočnih zastupnika podržala je ponuđeno Izvješće. Posebnim zaključkom zadužili su Vladu da, putem nadležnog ministarstva, redovito (svakih šest mjeseci) izvještava Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo o tijeku provođenja reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

Prije rasprave o ovom Izvješću Vesna Škare-Ožbolt zatražila je, u ime Kluba zastupnika DC-a, da predstavnik Vlade, u okviru uvodnog izlaganja, izvijesti zastupnike o svim relevantnim činjenicama vezanim uz slučaj "Baxter".

UVODNO IZLAGANJE

O slučaju Baxter

Udovoljavajući tom zahtjevu dr. Rajko Ostojić, zamjenik ministra zdravstva, podsjetio je na tragediju koja se dogodila u razdoblju od 8. do 13. listopada ove godine, kada su u nekoliko hrvatskih bolnica, zbog uporabe neispravnih dijalizatora, umrla 23 bolesnika (smrt 21 pacijenta je zasigurno povezana s inkriminiranim dijalizatorima tvrtke "Baxter", s kojima su vrlo vjerojatno povezana i ostala dva smrtna slučaja).

Po riječima gospodina Ostojića državna administracija je za to saznala tek u petak navečer, dojavom ravnatelja Opće bolnice Požega. U narednih 12 sati otkriven je problem, nakon čega je uslijedila akcija uklanjanja inkriminiranih dijalizatora "plivadijal P-15" te "plivadijal P-18".

Već u subotu alarmirani su MUP i Državno odvjetništvo, a u nedjelju su pristigli predstavnici Baxtera koji su u ponedjeljak primljeni na službeni razgovor, zajedno s predstavnicima Državnog odvjetnika. U Ministarstvu zdravstva formirano je posebno povjerenstvo koje je konsolidiralo stanje, stavivši u uporabu dijalizatore potpuno druge tehnologije (za

njihovu nabavku HZZO je izdvojio daljnjih 10 mln. kuna) nakon čega se više nije desio ni jedan tragični događaj. Budući da je realiziralo zadatke iz svog djelokruga, nakon šest dana spomenuto povjerenstvo je prestalo s radom. Prethodno je podnijelo izvješće Vladi RH koja ga je, nakon četiri-pet dana, prihvatila. Paralelno radi i istražno povjerenstvo MUP-a, čiji je toksikološki laboratorij već 20. listopada identificirao nepoznatu supstancu koja je pacijente na dijalizi koštala života. Nakon što je MUP o rezultatima istrage informirao Interpol, FBI i dr. te su se informacije proširile po svijetu, kaže gospodin Ostojić.

U tom kontekstu podsjetio je zastupnike da se u kolovozu slična tragedija dogodila i u Španjolskoj, a nakon događaja u Hrvatskoj zabilježena su dva smrtna slučaja u Teksasu, dva u Nebraski, sedam u Tajvanu, četiri u Italiji, te pet-šest u Njemačkoj. Računa se da je zbog uporabe neispravnih dijalizatora u svijetu tragično umrlo 60-tak do 70-tak pacijenata. Spomenuo je, nadalje, da je bilo problema u komunikaciji između "Plive", uvoznika tih dijalizatora, i proizvođača, tvrtke Baxter, te nadležnih ministarstava u zemljama EU i onima koje nisu članice EU. "Baxter" je reagirao i službenim priopćenjem odnosno video konferencijom u Americi i svijetu, kojim je priznao svoju grešku. Prema najnovijim informacijama njihovi predstavnici pokušavaju, mimo nadležnih ministarstava, stupiti u kontakt s obiteljima unesrećenih.

Dr. Ostojić je na kraju izjavio da mu nije poznato u kojoj je fazi istraga povjerenstva MUP-a i kada će izvješće o tome biti podneseno Vladi RH.

O IZVJEŠĆU

U nastavku je podsjetio zastupnike na to da se reforma sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja Republike Hrvatske temelji na dokumentu koji je predložila Vlada RH, a usvojio Hrvatski sabor u srpnju 2000. godine. U Izvješću su sažeto prikazani zadaci koje je Ministarstvo zdravstva preuzelo glede same reforme koja je organizirana u 14 prioriteta projekata (neki ciljevi su izvršeni u potpunosti, neki parcijalno, a neki nisu realizirani). Doministar se potom osvrnuo na osnovna ostvarenja

reformi, a to je, na prvom mjestu stabilizacija financijskog stanja unutar sustava zdravstva. Najavio je da će Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, nakon što iznivelira svoja dugovanja i potraživanja, vjerojatno ući s pozitivnom nulom u Državnu riznicu.

*Djelomice stabilizirano
financijsko poslovanje;
stvoreni zakonski preduvjeti za
institucionalnu reformu
HZZO-a i uvođenje
dopunskog osiguranja; u
pokusnoj primjeni novi način
plaćanja zdravstvenih usluga;
završena mreža zdravstvenih
ustanova za primarnu
zdravstvenu zaštitu.*

Nadalje, kontrola rasta zdravstvenih troškova provedena je zahvatom u listu lijekova HZZO-a, jasnim uvjetima uvrštenja novih lijekova, reguliranjem novog zapošljavanja u zdravstvenim ustanovama, te jačanjem kontrole i odgovornosti financijskog poslovanja u bolnicama. Istovremeno je započeo ciklus edukacije ravnatelja iz poslovnog managementa u zdravstvu te poboljšana suradnja s pacijentima preko anketnih listića. Po riječima gospodina Ostojića, zdravstvo je prvi društveni sustav u našoj državi koji se, na neki način, otvorio prema korisnicima i omogućio im da anonimno ocjenjuju kvalitetu zdravstvenih usluga.

Zahvaljujući odličnoj suradnji s našim matičnim odborom napravljene su, kaže, i značajne izmjene u zakonodavstvu. Hrvatski sabor je usvojio novi Zakon o zdravstvenom osiguranju, čime je definiran tzv. standardni paket zdravstvenih usluga. Time su stvoreni i zakonski uvjeti za institucionalnu reformu HZZO-a te uvođenje daljnjeg dopunskog osiguranja a, što je najvažnije, uvodi se i novi sustav plaćanja zdravstvene zaštite (od 1. rujna provodi se kao pilot-projekt u Kliničkoj bolnici Dubrava i Kliničkoj bolnici Rijeka, a za 23 dijagnoze primjenjivat će se od iduće godine).

Zahvaljujući naporima Hrvatske liječničke komore završena je mreža zdravstvenih ustanova za primarnu zdravstvenu zaštitu, a dovršava se i ona za sekundarnu i tercijarnu. A što

se tiče kategorizacije bolnica (to je vrlo aktualna tema nakon popisa stanovništva i izvještaja o zdravstvenom stanju stanovništva) pri kraju je izrada pravilnika o novim standardima i normativima kreveta, kadrova i prostora za bolničku zdravstvenu zaštitu (napravljen je i operativni prijedlog broja kreveta po pojedinim županijama).

Po riječima ministra Ostojića prioriteta u slijedećoj godini su: daljnja razrada sistema plaćanja bolnica, dovršenje mreže zdravstvenih ustanova, izrada kliničkih smjernica za najučestalije kliničke dijagnoze, itd. Na kraju je napomenuo da je novi zakonski prijedlog o zdravstvenoj zaštiti još prije dvadesetak dana upućen svim ministarstvima i liječničkim komorama te da će možda još tijekom ovog zasjedanja doći i na zastupničke klupe. Njegovim donošenjem bit će osigurani svi zakonski preduvjeti za daljnju reformu zdravstva, zaključio je na kraju.

RADNA TIJELA

Odbor za financije i Državni proračun jednoglasno je predložio Hrvatskom saboru da prihvati Izvješće o reformi sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja. Na sjednici matičnog **Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo** iznesene su određene primjedbe, kako na tijek same reforme, tako i na dostavljeno Izvješće.

U godinu i pol dana od početka reforme nije riješen problem financiranja zdravstvenog sustava, tako da se iz mjeseca u mjesec gomilaju gubici.

Iako je tekuća likvidnost unutar zdravstvenog sustava tijekom 2000. godine nešto poboljšana, ipak nije zaustavljen rast troškova, a nije reorganizirano ni financiranje unutar sustava, zamjera to radno tijelo. Drugim riječima, nije postignut jedan od osnovnih zadataka reforme - povećanje prihoda i racionalizacija troškova. Daljnja je primjedba Odbora da je izostalo donošenje vrlo bitnih zakona koji su trebali biti predloženi istodobno sa Zakonom o zdrav-

stvenom osiguranju, Zakonom o zloporabi droga i dr. To se prvenstveno odnosi na Zakon o zdravstvenoj djelatnosti, Zakon o liječništvu i Zakon o ljekarništvu. Unatoč uvedenoj promjeni raspodjele javnog i privatnog financiranja zdravstvenih usluga (radi smanjenja udjela javnog financiranja), izradi sustava plaćanja bolničkih usluga i kliničkih smjernica te anketiranju bolesnika o tome koliko su zadovoljni boravkom i uslugama u bolnici, itd. i dalje se nastavlja trend povećanja potrošnje u zdravstvu i financijske nelikvidnosti sustava, istakli su članovi Odbora. U raspravi je izraženo mišljenje da treba ubrzati utvrđivanje mreže zdravstvenih ustanova i kategorizaciju bolnica. Dakako, to je moguće samo ako se prethodno provede reforma sustava primarne zdravstvene zaštite. Upozoreno je, među ostalim, na to da još uvijek nije definiran standardni paket zdravstvenih usluga. Naime, prema Zakonu o zdravstvenom osiguranju to bi trebalo regulirati podzakonskim aktima koji još nisu doneseni.

Članovi Odbora su zaključili da Izvješće ukazuje na ključne probleme u zdravstvenom sustavu, daje i odrednice za njihovo rješavanje, ali da se s realizacijom kasni. Također ističu da je reforma zdravstvenog sustava neminovnost, ali da je treba provoditi brže i kvalitetnije, uz postignuti konsenzus zdravstvenih radnika oko ključnih pitanja.

Nakon provedene rasprave sugerirali su zastupnicima da prihvate predloženo Izvješće i zaduže Vladu RH da putem nadležnog ministarstva redovito, odnosno svakih šest mjeseci, izvještava ovaj Odbor, kao matično radno tijelo, o tijeku provođenja Reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

RASPRAVA

Nakon uvodnog izlaganja ministra zdravstva **Snježana Biga-Friganović** obrazložila je stajališta matičnog Odbora za rad, socijalnu politiku i zdravstvo.

Nije riješen problem financiranja

Dr. Ivica Kostović je naglasio da u Klubu zastupnika HDZ-a nisu zadovoljni rezultatima dosadašnjeg

reformu zdravstva pa i ovo Izvješće ocjenjuju nepovoljno (Razlozi - ni godinu i pol dana nakon donošenja ovog dokumenta nisu ispunjeni proklamirani ciljevi, ni riješen problem financiranja zdravstvenog sustava tako da se svaki mjesec gomilaju gubici. Ni nakon donošenja Zakona o zdravstvenom osiguranju još uvijek se ne zna što obuhvaća temeljni paket zdravstvenih usluga, koji će biti cenzus i u što će se utrošiti sredstva koja se i dalje uštedeju u Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, kao još uvijek monopolnu ustanovu, pogotovo ako je točno da će to postati dio proračuna. Osim toga, nije došlo do bitnog restrukturiranja bolnica (većina ih je i dalje u deficitu) a socijalna prava koja su nepotrebno opterećivala ionako potfinanciran sustav zdravstva nisu nigdje drugdje realizirana, nego su u većini slučajeva ukinuta. Zdravstveni djelatnici su, uglavnom, nezadovoljni sistemom nagrađivanja, a i stoga što ih se nerijetko optužuje za mito i korupciju. Stručnjacima koji rade na fakultetima i klinikama zabranjena je privatna praksa i ostavljen prekratak rok za povrat ulaganja u privatne ordinacije, pa su također nezadovoljni.

Po riječima dr. Kostovića saborski zastupnici uopće nisu obavještavani o tome kako se odvija reforma ni u što su uložena pozamašna sredstva za njeno provođenje. Nadalje, dostupnost lijekova građanima prepuštena je sirovoj i gruboj komercijalizaciji, ne poštuju se propisi i pravilnici (o čemu najbolje svjedoči slučaj Baxter), a promoviraju se čak i neki lijekovi koji uopće nisu odobreni u zemljama porijekla. Primarna zdravstvena zaštita uopće nije pripremljena za velike zahvate koji je očekuju nakon restrukturiranja bolnica i ukidanja nekih službi. Po ocjeni zastupnika HDZ-a, najlošiji dio reforme je operativa. Naime, složena pitanja koja bi trebao rješavati sustav, od Ministarstva nadalje, rješavaju povjerenstva u kojima se radi kabinetski i gdje sjede ljudi koji imaju izraziti konflikt interesa. Najveća zamjerka hadezeovaca je da u reformi uopće nisu zastupljeni građani, iako je rečeno da se sve to čini radi njih. Primjerice, ključni dio reforme je definiranje opsega mjera i prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Međutim, tzv. standardni paket zdravstvenih usluga bio je Saboru serviran nabrazinu i prihvaćen je bez

pratećih pravilnika, zakona o cenzusu, itd.

Po riječima dr. Kostovića njegove stranačke kolege zanima koliko je sredstava dobiveno od Svjetske banke te austrijske, britanske, norveške i nizozemske vlade, kako se troše kreditna sredstva koja je dobila HDZ-ova Vlada od Vijeća Europe, itd. Smatraju, također, da treba točno navesti iznose gubitaka u zdravstvu po pojedinim godinama, zatim precizirati izmjene u zakonodavstvu te dijelove zakonske regulative u toj oblasti koji su nedorečeni, kontradiktorni i teško primjenjivi. Prigovorio je i da zastupnicima uopće

Ni nakon donošenja Zakona o zdravstvenom osiguranju još uvijek se ne zna što obuhvaća temeljni paket zdravstvenih usluga.

nisu predloženi tekstovi nekih dokumenata odnosno projekata u okviru reforme, niti izvješća o planiranim i utrošenim sredstvima za njihovo provođenje. Drže da je potpuno neopravdano ukinut Krizni stožer zdravstva, te da nije dobro da se ne koriste iskustva liječnika koji su za vrijeme Domovinskog rata radili u kriznim uvjetima, s velikim i vulnerabilnim populacijama. Po ocjeni zastupnika, Izvješće o izvršenju i stanju na projektima reforme zdravstva je mješavina onoga što je napravljeno, i što tek treba uraditi, pri čemu su pomiješane prva i druga faza reforme, a najveći je problem što još uvijek ne dolaze do izražaja novi odnosi između osiguravatelja, korisnika i davatelja usluga. Spomenimo i primjedbu da Ministarstvo zdravstva ni prilikom donošenja ovog dokumenta niti inače nije vodilo računa o primjedbama liječničkih komora.

Reforma se provodi presporo

Po riječima **Vesne Škare-Ožbolt** ni **Klub zastupnika DC-a** nije u potpunosti zadovoljan Izvješćem o reformi zdravstva jer se ona provodi sporo i na neodgovarajući način. Drugim riječima, reformski zahvati svedeni su prvenstveno na smanjivanje postojećih prava na zdravstvenu zaštitu radi postizanja ušteda, a gotovo u potpunosti se zanemaruje poboljšanje kvalitete zdravstvenog sustava. Po njihovu

mišljenju stanje u našem zdravstvu je katastrofalno, do te mjere da je, čak, ugroženo pravo na zdravstvenu zaštitu. Naime, teško se dobiva bolnički smještaj, dugo se čeka na specijalističke preglede i operacije, šanse za transplantaciju organa ravne su nuli, a građani strahuju da lijekovi ili aparati na koje su priključeni možda nisu ispravni, itd. Nedavna tragedija koja se dogodila zbog primjene neispravnih dijalizatora nije tek nesretni slučaj, nego izravna posljedica zdravstvene politike koja se provodi u Hrvatskoj, tvrdi zastupnica. Po njenom mišljenju glavni je problem u sustavu koji se ne može nositi s takvim opasnostima, što bi trebala biti tema ove zdravstvene reforme. Nedostatak novca ni u kom slučaju ne može biti opravdanje za takvo stanje, jer je zdravlje prioritet na kojem se ne smije štedjeti, dakako, uz uvjet da se taj novac koristi na efikasan način, a ne za stjecanje privatnih profita određenih lobija koji od medicine prave biznis.

Reformski zahvati svedeni su prvenstveno na smanjivanje postojećih prava na zdravstvenu zaštitu, radi ušteda, a gotovo u potpunosti se zanemaruje poboljšanje kvalitete zdravstvenih usluga.

Po mišljenju njenih stranačkih kolega, najprije treba srediti nepreglednu i netransparentnu zakonsku regulativu u ovoj oblasti te donijeti pravila po kojima će neki lijek ili preparat biti uvršten na liste s kojih ih bolnice mogu samostalno nabavljati, a ne da se izbor prepušta nečijoj diskrecionoj odluci. To isto vrijedi i za javnu nabavu medicinskih aparata, s tim da treba pojačati kontrolu kod javnih natječaja, a posebno kad je riječ o direktnom ugovaranju, napominje zastupnica. Među ostalim, upozorila je na to da se postupak kontrole ispravnosti lijekova i medicinskih preparata ne provodi na odgovarajući način (slučaj Baxter) te da nisu regulirani slučajevi kad se s tržišta iznenada povuče neki lijek. Poseban problem su, kaže, skupi lijekovi koje građani ne mogu sami nabavljati, a nisu uvršteni na listu lijekova. Drži da sustav provjere ispravnosti lijekova i medicinske opreme treba zakonski strože i jasnije regulirati te predvidjeti slučajeve kad se ta

provjera, zbog složenosti postupka, ne može provesti u Hrvatskoj. Spomenula je i zapanjujući podatak da farmaceutske inspekcije, koje su po zakonu zadužene za tu kontrolu, još uvijek nisu ustrojene u Ministarstvu zdravstva, uz napomenu da se taj propust ne može pravdati nestašicom novca.

Donijeti zakon o pravima pacijenata

U nastavku je ukazala na to da hitnu reformu zahtijeva i sustav informiranja i uzbunjivanja u zdravstvu. Naime, zakonom treba jasno odrediti ulogu Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo, te utvrditi kriterije za definiranje situacije povećane smrtnosti i postupanje u takvim slučajevima. Budući da je većina medicinskih aparata u našim bolnicama stara i do 17 godina Klub DC-a smatra da treba napraviti sustavnu analizu tih uređaja te zakonski regulirati pitanje njihove sigurnosti. Mišljenja su da bi reforma zdravstva trebala unaprijediti i načine za kvalitetno suzbijanje nekih bolesti koje imaju trend porasta (npr. bubrežne bolesti i rak). S tim u svezi podsjetila je na to da je Hrvatska na samom dnu ljestvice po broju presađenih organa u Europi (razlog - neorganiziranost, nedovoljna financijska potpora te neinformiranost građana o potrebi darovanja organa). O tome da je zdravstvena politika ipak krivo usmjerena govori, kaže, i financijska računica. Naime, dijaliza za jednog pacijenta godišnje košta oko 150 tisuća kuna, a transplantacija manje od 120 tisuća kuna. I dok se u razvijenom svijetu sve više uvažavaju prava pacijenata u nas su oni još uvijek objekt prepušten neefikasnosti zdravstvenog sustava. Stoga je krajnje vrijeme da se i to pitanje zakonski uredi, po uzoru na druge zemlje. Jednom riječju, Ministarstvo bi trebalo predložiti Saboru izmjene postojećih ili prijedloge novih zakona kojima bi se efikasno riješilo pitanje nabave i kontrole lijekova, regulirala prava pacijenata, postupanje u kriznim situacijama, itd. Osim toga, prijeko je potrebno osigurati sredstva za tehnološku modernizaciju zdravstva te povećanje kapaciteta zdravstvenih ustanova i unapređenje sustava transplantacije organa. Jer, cilj dobrog zdravstvenog sustava, napominje zastupnica, mora

biti kvalitetna zdravstvena zaštita, zdrava financijska utemeljenost i usmjerenost na primarnu zdravstvenu zaštitu, ali i odgovorno ponašanje građana prema svom zdravlju. Stoga ova zdravstvena reforma ne može biti zadaća samo jedne političke opcije, nego rezultat političkog konsenzusa (u protivnom će doživjeti poraz).

Veću pozornost pacijentima a manju sustavu

To mišljenje dijeli i **mr. Andro Vlahušić**, glasnogovornik Kluba zastupnika HSLS-a. Njegovi stranački kolege smatraju da ovo Izvješće treba prihvatiti, jer je to pregledan i dobro strukturiran materijal kojem je priložena i publikacija Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u kojoj se opisuju najvažnije značajke zdravstvenog stanja stanovništva i zdravstvene zaštite u Hrvatskoj. Zastupnik je podsjetio na činjenicu da Republika Hrvatska ima bruto

Izmjenama postojećih ili donošenjem novih zakona efikasno riješiti pitanje nabave i kontrole ispravnosti lijekova, regulirati prava pacijenata te postupanje u kriznim situacijama, itd.

nacionalni dohodak od oko 5 tisuća dolara po glavi stanovnika, što je tek oko 60 posto ostvarenja prije Domovinskog rata. Unatoč tome što izdvajamo relativno visoki postotak sredstava za zdravstvenu zaštitu (8 posto BDP-a) u apsolutnom iznosu per capita to je svega 400 dolara. Postavlja se pitanje kako unaprijediti zdravstvenu zaštitu uz tako ograničene financijske mogućnosti, i činjenicu da je Hrvatska, u usporedbi s drugim zemljama, negdje u donjoj sredini po broju liječnika i medicinskih sestara. Po riječima zastupnika neki zdravstveni pokazatelji upućuju na zaključak da će ubuduće veću pozornost u sustavu zdravstva trebati poklanjati zdravlju ljudi, a manje sustavu zdravstva. Naime, prema izvještaju Svjetske zdravstvene organizacije muški dio populacije, uz neke kronične bolesnike, spada u vrlo osjetljivu skupinu pučanstva (životni vijek im je u prosjeku 7,6 godina kraći nego u žena). To je posljedica činjenica da u

većem postotku obolijevaju od bolesti srca i krvnih žila, što se ne može spriječiti samo unapređenjem sustava zdravstva nego primarno preventivom u više sektora. Osim toga, u Hrvatskoj se osjetno povećava broj oboljelih od malignih tumora (u 23 posto slučajeva te bolesti završavaju smrću).

Po ocjeni zastupnika HSLS-a, u ponuđenom Izvješću je vrlo dobro uspostavljena dijagnoza stanja, a pripremljeni su i zakonski okviri od čega je najvažniji - Zakon o zdravstvenom osiguranju koji se treba primjenjivati od 1. siječnja iduće godine. Međutim, trebat će ga provoditi vrlo pažljivo da se cjelokupni trošak zdravstvene zaštite ne bi prevalio na leđa građana koji će ubuduće sudjelovati u sufinanciranju sa 5 do 15 posto.

U nastavku je spomenuo da je od 1. srpnja ove godine, dakle nakon punih sedam godina, uvedena amortizacija ili investicijsko održavanje u zdravstvene ustanove. Ove godine Hrvatski sabor je, na prijedlog Vlade, izdvojio za tu namjenu oko 190 mln. kuna, a dogodne će ta svota biti duplo veća. Po prvi puta se sustav zdravstva decentralizira i prebacuje odgovornost na županije, ali i na same zdravstvene ustanove i zaposlenike. Međutim, tek u narednom razdoblju početak će pravi problemi oko implementacije zdravstvene reforme, od reorganizacije bolničkog sektora do primjene novog modela ugovaranja za primarnu zdravstvenu zaštitu. Zastupnik napominje da je već novim zakonom uvedena preventiva kao jedan oblik redovitog rada primarne zdravstvene zaštite, a da će novi model ugovaranja od iduće godine, uz glavarinu, uključivati i preventivne mjere te plaćanje određenog broja usluga. To će, dakako, zahtijevati i znatno veću kontrolu, ali i suodgovornost liječničkih komora i zbora liječnika te svih udruga koje aktivno rade na unapređenju zdravstvene zaštite.

Zdravstvenim sustavom nezadovoljni svi, a ponajviše pacijenti

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSS-a, **dr. Miroslav Furdek** je napomenuo da će njegovi stranački kolege podržati Izvješće o reformi sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranje jer bez nje prijete urušavanje tog sustava. Po njihovoj

ocjeni ponuđeni materijal je prilično suhoparan, ali koncizan i ukazuje na ključne probleme u ovom sektoru te nudi neka rješenja s kojima nismo do kraja zadovoljni. Spomenimo i njihovu zamjerku da nedostaju detaljni financijski pokazatelji kako o samom sustavu, tako i o trošenju novaca namijenjenih reformi. Kako reče, na temelju podataka iz publikacije koju je izradilo Ministarstvo zdravstva u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo proizlazi da je primarna zdravstvena zaštita zakazala i da su u tom segmentu prijeko potrebni reformski zahvati (tek nakon toga bi trebala doći na red kategorizacija bolnica, zatim akreditacije, itd.)

U nastavku je spomenuo da je hrvatski zdravstveni sustav u minusu oko 3,1 mlrd. kuna, s akumulacijom gubitaka od oko 120 mln. kuna mjesečno. Zapošljava oko 66 tisuća djelatnika od čega oko 20 posto otpada na administrativno-tehničko osoblje. Primarna zdravstvena zaštita je, u pravilu, privatizirana, i financira se po sustavu glavarine. Bolnice se, pak, financiraju na osnovi limita no neke od njih ne uspijevaju ni taj limit realizirati kroz fakture (veći dio tih

Tek u narednom razdoblju početak će pravi problemi oko implementacije zdravstvene reforme, od reorganizacije bolničkog sektora do primjene novog modela ugovaranja za primarnu zdravstvenu zaštitu.

sredstava troši se na plaće). Unatoč kreditnoj pomoći Vlade RH, smanjenju doprinosa za zdravstvo i plaća u tom sektoru, te prebacivanju dijela dugova županijskih bolnica na županije, i dalje imamo sustav kojim su svi nezadovoljni, a da se o pacijentima i ne govori, tvrdi zastupnik. Ne radi se o tome - kaže - da medicinsko osoblje nije dovoljno stručno. Naime, bez obzira na niske plaće i nedovoljna ulaganja u zdravstvo hrvatska medicina je visoko rangirana u svijetu. Međutim, veliko je pitanje kako pomiriti sve veće zahtjeva pacijenata za zdravstvenom zaštitom i nastojanja struke da prati najmodernije tekovine tehnologije i nauke, u ograničenim financijskim mogućnostima društva.

Reforma primarne zdravstvene zaštite prije kategorizacije bolnica

Po mišljenju zastupnika HSS-a osnovni je zadatak reforme da odgovori na pitanje kako provesti kvalitetnu reorganizaciju unutar bolničkog sustava, te na kvalitetan način smanjiti specijalističku konzilijarnu zdravstvenu zaštitu, a da se to ne prelomi preko leđa pacijenata. Nažalost, taj se proces odvija presporo, tako da rashodi hrvatskog zdravstva i dalje rastu, dok su prihodi limitirani. Naime, još uvijek nisu iskorištene sve mogućnosti ušteda i preraspodjele, a samim time ne mogu se očekivati ni kvalitetna rješenja. Budući da dosad nisu doneseni određeni pravilnici, haesesovci nisu sigurni ni hoće li se moći provesti ono što je novim Zakonom o zdravstvenom osiguranju predviđeno za 2002. godinu. Stoje na stajalištu da najprije treba provesti kvalitetnu reformu primarne zdravstvene zaštite, a tek potom bi trebala doći na red kategorizacija bolnica, akreditacije, itd. Krajnje je vrijeme, kaže Furdek, da napokon zaživi i agencija za lijekove. Njegovi stranački kolege ukazuju i na potrebu da se napravi kvalitetnija zakonska regulativa, uz konsenzus sa strukom, te da Ministarstvo zdravstva odnosno HZZO uvede kvalitetniji nadzor u provedbi reforme. Pritom treba koristiti sva dobra iskustva koja postoje, među ostalim i ona iz pilot-projekta Koprivnica. Vrlo je bitno, kažu, da se tijekom reforme poboljšaju odnosi s pacijentima te da se građane bolje informira o ciljevima tog procesa koji bi trebao osigurati da sustav zdravstva bude svima dostupan, u okviru gospodarskih mogućnosti Republike Hrvatske.

Reformu zdravstva i zdravstvenog osiguranja provoditi odvojeno

Glasnogovornik Kluba zastupnika PGS-a, SBHS-a i HNS-a **dr. Nikola Ivaniš** je najprije upozorio na paradoks da je na prvom mjestu u "Osnovama reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja" spomenuto ograničenje rasta zdravstvenih troškova, a tek pod točkom 5. jačanje preventivne i primarne zdravstvene zaštite. Upozorio je da "Novim

smjerom hrvatske politike" ni programom Vlade od 2000. do 2004. godine nije bilo predviđeno ograničenje rasta zdravstvenih troškova, već podizanje djelotvornosti zdravstvene zaštite. Umjesto toga, preventivna i primarna zdravstvena zaštita su dodatno isparcijalizirane, na način da sve slabije ostvaruju svoju ulogu. Iako je cilj reforme trebalo biti osiguranje bolje zdravstvene zaštite za građane, pred nekoliko godina imali smo bolje zdravstvo, konstatira zastupnik. Naime, građani su brže dolazili na red za pretrage, lakše su dobivali bolnički smještaj i jeftinije nabavljali lijekove, a za sve to su manje izdvajali. Nema sumnje, kaže, da je trebalo povećati participaciju u zdravstvu, ali pritom valja voditi računa o tome da imamo 400 tisuća nezaposlenih, preko milijun umirovljenika i da mnogi građani tek povremeno dobivaju plaću. Zbog navedenih razloga rezultati ovako koncipirane reforme će biti veoma upitni, upozorava zastupnik. Po njegovom mišljenju proces reforme zdravstva i zdravstvenog osiguranja trebalo je provoditi odvojeno. Naime, reformu zdravstva trebali su odraditi zdravstveni djelatnici (iskustva iz Domovinskog rata pokazuju da smo imali dobro zdravstvo) a reformu zdravstvenog osiguranja financijaši, s tim da se u pozitivnom dijalogu nađu zajednička, intermedijalna rješenja. Danas restrikcije u zdravstvu prije svega provode zdravstveni djelatnici, zavaravajući se time da se za manje novca može dobiti efikasnije zdravstvo, što će na kraju platiti građani Hrvatske.

Ključni je problem kako pomiriti sve veće zahtjeve pacijenata za zdravstvenom zaštitom i nastojanja struke da prati najmodernije tekovine nauke i tehnologije, s ograničenim financijskim mogućnostima društva.

Kako reče, nije pobornik daljnjih restrikcija u tom sektoru (samo Albanija, Poljska, Rumunjska i Ukrajina izdvajaju za zdravstvo manje od nas) budući da većina zemalja za tu namjenu troši višestruko veća sredstva po glavi stanovnika od Hrvatske. Osim toga, u nas su zaposlena svega 2 liječnika te 4,1

medicinska sestra na tisuću stanovnika, dok su u drugim zemljama, osim rijetkih iznimaka, ti prosjeci znatno veći. Prema predloženim standardima za kategorizaciju bolnica predviđa se i smanjenje broja raspoloživih kreveta po županijskim bolnicama (sadašnji prosjek je 5,9 kreveta na tisuću stanovnika, dok u Njemačkoj iznosi 12,2, Austriji 9,3, Francuskoj 9, itd.). Na zdravstvu se ne smije štedjeti, to više što je životni vijek naših građana kraći od europskog prosjeka, a loše stojimo i sa standardiziranim stopom smrtnosti, posebno kad je riječ o dojenčadi (ranije je stanje bilo povoljnije). Napomenuo je da ne podržava navedene restrikcije, pogotovo ne u bolnicama na periferiji, poput one u Gospiću, koje možda nisu u potpunosti financijski opravdane, ali su za tamošnje žitelje itekako nužne. Zbog toga bi, kaže, hrvatsku javnost trebalo informirati o tome je li točno da je donesena strateška politička odluka da se ide u završetak nove, tzv. Sveučilišne bolnice u Zagrebu. Naglasio je da nije protiv toga, ali da ga zanima hoće li se kreditnim sredstvima, uz garancije hrvatske Vlade i države, ići u daljnje proširenje bolničkih kapaciteta tamo gdje ih ionako ima najviše. Mišljenja je da ni kreditom Svjetske banke nije trebalo financirati pilot-projekt u Koprivnici, da bismo se naučili pisati uputnice i recepte, te da nismo morali slati specijaliste hitne medicine u Australiju.

U ime Kluba zastupnika SDP-a, za riječ se javila zastupnica **Snežana Biga-Friganović** koja je rezimirala najvažnije dijelove Izvješća. Smatra da je resorno ministarstvo respektiralo zaključke Hrvatskog sabora i na vrijeme dostavilo traženi materijal, a ujedno je ostvarena i kvalitetna suradnja s nadležnim matičnim radnim tijelom. Navela je zatim temeljne ciljeve reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja. Ukazala je zatim i na 14 prioritarnih projekata u kojima su izloženi ciljevi, sudionici i vremenski rokovi. Podsjetila je na pojedine komplementarne zakone vezane za zdravstvo, koji su bili kvalitetni, ali nisu imali određene podzakonske akte. Među njima je navela Zakon o zaštiti na radu, koji je trebao imati i dodatnih 36 podzakonskih akata.

Reduciranje određenih zdravstvenih prava

Navela je zatim i podatak da pored redovitih djelatnika Ministarstva zdravstva, na poslovima reforme rade i dva stručna tima u samom Ministarstvu, dva državna zavoda i niz povjerenstava. Brojni potrebni uredi međutim još nisu utemeljeni, a treba inzistirati i na provođenju inspekcijskog nadzora.

U nastavku izlaganja podsjetila je i na zakonsku infrastrukturu kojom je stvorena dobra podloga za odvajanje privatnog i javnog zdravstva. Do problema dolazi zbog razilaska teoretskih prava sadržanih u zakonu o zdravstvenom osiguranju i uobičajene prakse gdje su građani iz godine u godinu nailazili na reduciranje određenih zdravstvenih prava. Upozorila je zatim da se nastavlja trend povećanja potrošnje u zdravstvu, a pojavljuju se i novi znakovi financijske nelikvidnosti. Ukazala je nakon toga i na pozitivne rezultate nedavno obavljenih anketa o zdravstvenom standardu. Podaci upućuju na zaključak da određene ustanove vrlo kvalitetno obavljaju svoj posao, a to je ujedno prvi primjer da se pacijente pita za reakcije i mišljenja. U nastavku izlaganja podsjetila je i na određena nezadovoljstva koja se javljaju unutar pojedinih zavoda zbog restrikcija i objedinjavanja. Na jednom skupu kojega su organizirali medicinari rada, razložno je ukazano na veliki broj članova upravnog vijeća. Pozvala je da se uvažavaju stavovi medicinske struke, te ukazala i na značajan broj nezaposlenih zdravstvenih djelatnika. Trenutno u Republici Hrvatskoj posao traži 1300 liječnika i stomatologa, te veći broj stručnog osoblja sa srednjom stručnom spremom. Boljom suradnjom nadležnih ministarstava trebalo bi u budućnosti pristupiti planiranju realnih potreba za stručnim kadrovima koji se educiraju na četiri medicinska fakulteta u Hrvatskoj.

U ime Kluba zastupnika IDS-a, zatim je govorio zastupnik **Dino Debeljuh**, koji je uvodno ocijenio da zdravo zasigurno predstavlja jedan od najvažnijih segmenata u životu svakog građana. Istaknuo je zatim da se kvaliteta zdravstvenih usluga izravno veže za ulaganja, navodeći da zaposlenici u Njemačkoj ulazu pet puta više nego kod nas. Raniji zdravstveni standard i bolnička njega

bili su na znatno višoj razini, dok je današnja situacija doživjela radikalne izmjene. Smatra ujedno da ne bi trebalo težiti ograničenju opravdanog, već neopravdanog rasta zdravstvenih troškova, pa bi onda i reforma drugačije izgledala. Ocijenio je da to potvrđuju i razmišljanja ranijih govornika, da bi svakako trebalo poboljšati djelotvornost usluga uz postojeća sredstva. Problem je, smatra zastupnik, što još uvijek nisu poznati određeni novčani cenzusi.

Stvorena je zakonska infrastruktura kojom se može pristupiti razdvajanju privatnog i javnog modela zdravstvene zaštite.

Upozorio je da još uvijek nije ni poznata pozicija nezaposlenih i umirovljenih osoba koje se mogu naći ispod ovog cenzusa. Pored ostalih nepoznanica nije jasno koje je vrijeme potrebno kako bi se izašlo iz sadašnje situacija, što potvrđuju i određeni nejasni segmenti podnesenog Izvješća. Istaknuo je da treba pristupiti određivanju minimalnog zdravstvenog standarda za sve zdravstvene institucije, a trebao bi ojačati i sustav odgovornosti svih zaposlenika. Osvrnuo se zatim i na nedavnu tešku nesreću koja je dovela do velikog broja umrlih pacijenata prilikom dijalize. Smatra da su žrtve mogle biti znatno veće, ali da je decentralizacija u ovom segmentu ipak pokazala određene pozitivne rezultate. Zatražio je zatim da Vlada objelodani izvješće o svim aspektima ove tragedije kao i o rezultatima istrage.

Kritički se zatim osvrnuo na sustav obavješćivanja koji je zakazao i doveo do nepotrebnih žrtava u pulskoj bolnici. Ukoliko se nije moglo drugačije, nadležne su osobe trebale sjesti u automobil i izravnim kontaktom spriječiti nepotrebne žrtve. To su stvari, upozorio je zastupnik Debeljuh, o kojima moramo brinuti više nego o postotku sredstava koje će trebati uplaćivati za potrebe odgovarajuće zdravstvene zaštite. Upozorio je da veliki postotak građana ima problema oko osiguravanja odgovarajuće zdravstvene zaštite, a trebalo bi povesti računa i o kvaliteti hrane koja je važan segment zdravoga života.

Na kraju je govorio i o financijskim problemima pojedinih zdravstvenih ustanova na županijskoj razini.

Određene bolnice dužne su čak 100 milijuna kuna, a taj se teret neće moći razriješiti samostalno, bez pomoći države, zaključio je zastupnik.

Ugrožena zdravstvena sigurnost građana

Zastupnica dr. **Ljerka Mintas - Hodak (HDZ)** ocijenila je da podnesenom Izvješću nedostaje pregledan i sumaran pristup obrađenim podacima. Osvrnula se na pojedine dvojbe, ukazujući da ovako koncipirane promjene neće trajnije sanirati i stabilizirati financijsko stanje, dok se istovremeno mogu očekivati značajnije restrikcije. U nastojanju da se smanje postojeći troškovi, smanjena je lista lijekova, uvedena participacija, promijenjen sustav plaćanja, a planira se pristupiti smanjenju svih usluga koje će se financirati iz javnih izvora. Smatra da ovi procesi potvrđuju neugodna predviđanja o dolasku značajnog smanjivanja i ograničavanja prava osiguranika. Novim se zakonskim propisima predviđaju daljnje restrikcije, čime će se dodatno ugroziti zdravstvena sigurnost građana, ocijenila je zastupnica.

Država je pokušala sanirati nagomilane obveze i dugove, ali struktura javnih prihoda i rashoda i dalje ukazuje na financijsku nelikvidnost i neprilagođenost. Zbog ovakve situacije Vlada će posegnuti za daljnjim restrikcijama i smanjenju prava osiguranika. Upitala se zatim za sve razloge koji su potaknuli provođenje skupih reformskih zahvata, jer za sada nije otkrila jasne i ohrabrujuće motive, napominjući ujedno da će i slijedeće generacije otplaćivati skupe kredite Svjetske banke, koji predstavljaju izvor financija ove reforme. Navodeći sve slabe strane do sada obavljenoga posla, zastupnica je istaknula da zbog navedenih slabosti neće podržati prihvaćanje predloženog Izvješća.

O priloženom dokumentu treba raspravljati na konkretan način, istaknula je u uvodnom dijelu izlaganja zastupnica **Jadranka Kosor (HDZ)**. Podsjetila je zatim i na određene statističke vrijednosti vezane za dužinu života u zemljama Europske unije, gdje se u prosjeku živi oko 5 godina duže nego u Hrvatskoj. Upozorila je da su kardiovaskularne bolesti razlogom smrti u 52% slučajeva kod nas, a najveći zdravstveni

rizik predstavlja pušenje. Ukazala je da veliki postotak mladih osoba pretjerano uživa u nikotinu i izbjegava tjelesne aktivnosti, što dovodi i do pretjeranog debljanja. U izvješću nedostaju ovakvi podaci, a ima i određenih netočnosti jer se spominje podatak da je donesen Zakon o zloporabi droga, iako on nažalost do danas nije donesen. Smatra da je osobito važan segment u kojem se razrađuje projekt unapređivanja preventivne zdravstvene zaštite. Upozorila je, međutim, da je ovaj dio prepisan iz Prijedloga strategije i plana reforme zdravstva i zdravstvenog osiguranja iz prošle godine.

Izvješće ne daje podatke o učinjenim koracima u borbi protiv određenih učestalih i opasnih rizika za zdravlje, a nema nikakvih dodatnih podataka ni o prevenciji kardiovaskularnih bolesti. Navodi se da PTSP predstavlja jedan od važnih razloga oboljenja, a ništa ili vrlo malo napravljeno je na programima liječenja i rehabilitacije ovakvoga stanja. Ukazala je zatim na pojedine konkretne prijedloge vezane za liječenje osteoporoze koji predviđaju participaciju u odmakloj fazi liječenja, kada je zapravo prekasno za trajno ozdravljenje. Smatra da ovakvi propusti ukazuju na slabosti, a konkretni programi nedostaju i na liječenju ovisnika od alkoholizma. Ovisnost kod mladih osoba pokazuje trend porasta, a različitim rebalansima samo su smanjena sredstva za borbu protiv ovisnosti.

Ukazala je da ovi potezi nisu u skladu s proklamiranim projektima unapređivanja preventivne zdravstvene zaštite. Na kraju izlaganja ocijenila je da će bolesni biti još bolesniji, a siromašni još siromašniji. Ukazala je ujedno na najnovije podatke kojima se planira smanjiti broj kreveta u bolnicama za 1732 ležaja. Županije bi istovremeno trebale preuzeti oko 40% nastalog duga, te osigurati novac za otpremnine viška zaposlenih, upozorila je zastupnica Kosor.

Reformu usporavaju financijski i organizacijski problemi

Zatim je riječ uzela zastupnica dr. **Karmela Caparin (HDZ)**, koja je ukazala na pojedine slabosti i manjkavosti podnjetog Izvješća. Čitajući ovaj tekst stekla je dojam da je riječ o manjkavom, telegrafskom izvješću

koje je svedeno na desetak stranica. Ocijenila je da se zdravstvena reforma sporo provodi, a zdravstvo se nalazi pred velikim organizacijskim i financijskim problemima. Do velikih problema u radu bolnica dolazi zbog značajnog trošenja sredstava za plaće zaposlenika. Procjenjuje se da se za ove namjene troši između 70 i 80 posto ukupnih financijskih sredstava. Podsjetila je zatim da je potrebno donijeti i čitav niz pratećih zakona koji jamče provođenje zdravstvene reforme. Reformom plaća učinjena je nepravda prema medicinskim sestrama kojima su značajno smanjene plaće. Potrebno je pristupiti drugačijem sustavu plaćanja bolničkih troškova i to kombinacijom plaćanja na temelju klasifikacije bolesnika i plaćanja po modelu dijagnostičkih grupa. Da bi se ograničila potrošnja, potrebno je kategorizirati bolnice, a prilikom smanjenja broja infektoloških kreveta nisu konzultirani ljudi iz struke. Ovakav način racionalizacije donijeti će puno više štete i veće gubitke u zdravstvu, ocijenila je zastupnica.

Novim se zakonskim propisima predviđaju daljnje restrikcije koje će dodatno ugroziti sigurnost građana.

Podsjetila je na podatke da zarazni odjeli u zemljama Europske unije predstavljaju specifičan odjel, a infektologija je priznata kao samostalna specijalizacija. Upozorila je na apsurdnost ukidanja ovih odjela, u svjetlu činjenica da nas okružuju zemlje koje imaju zaraze od kravljeg ludila, javlja se opasnost od bedrenice, te od biološkog oružja. Na kraju je analizirala i financijske tokove zdravstvene reforme, upozoravajući da u Izvješću nema financijske analize, niti se vidi koliko će novca biti potrošeno u budućnosti. Upozorila je da se javljaju i neke nove bolesti, a liječnica čiji se odjel u Koprivnici upravo gasi, opisala je novi tip bolesti koje prenose krpelji.

Zastupnik **Vladimir Šepčić (SDP)** ocijenio je da se određeni ciljevi i programi na području zdravstva ne ostvaruju prema planu. Smatra da su glavni razlozi smanjene stope izdvajanja za zdravstvo, ali i visoki troškovi amortizacije. Uz ove razloge vjerojatno postoje i blokade pojedinih ljudi koji se plaše da će reformama i izmjenama u zdravstvu izgubiti

dosadašnju poziciju i status. Predložio je da se ojača nadzor i kontrola koja bi pokazala zašto se pojedini ciljevi ne ostvaruju. Treba ujedno dati šansu onim ljudima koji imaju snage i hrabrosti da se uhvate ukoštac sa najtežim problemima, a to su problemi racionalizacije zaposlenih u zdravstvu, zaključio je zastupnik.

Gdje se vide poboljšanja?

Zastupnik **Drago Krpina (HDZ)** na početku svoga izlaganja citirao je značenje i definiciju riječi - reforma, prema rječniku Hrvatskog jezika. Ukazujući što se sve mijenja i reformira, zastupnik je ocijenio da bi se rečeni proces trebao sagledati u pogledu poboljšanja. Uputio je zatim retoričko pitanje: da li su sve reforme koje su provedene donijele poboljšanje za hrvatske građane? Je li poboljšanje za roditelje da ne dobivaju 1.500,00 nego 900,00 kuna? Je li bolje za hrvatske branitelje da imaju manje prava nego više prava? Smatra da rezultate ovih reformi možemo sagledati u svjetlu svakodnevnog životnog iskustva.

Ocijenio je da se smanjuje broj besplatnih lijekova, uvodi se participacija, smanjuje se broj bolesničkih kreveta i ukidaju pojedini infektološki odjeli. Sumirajući navedene troškove s kojima je suočen pacijent, zastupnik Krpina je utvrdio da nema nikakvog poboljšanja u ovim reformama. Smatra da bi ovaj proces onda trebalo drugačije zvati, predlažući da se odabere termin - restrikcije u zdravstvenom osiguranju. Smatra da će se negativni trendovi nastaviti i u bliskoj budućnosti. Upozorio je zatim da se u tekstu Izvješća autor oslanja na medije, od kojih očekuje da će ukazati i na prednosti, a ne samo nedostatke zdravstvene reforme. Podsjetio je zatim i na medijsku eksploataciju nedavne televizijske reportaže o životu teškog ratnog invalida. Vlada nije bila zadovoljna iznijetim podacima, te je u svom pojašnjenju prava hrvatskih ratnih stradalnika, na neprimjereni način tumačila novoformirani sustav vrijednosti i materijalnih izdvajanja za ovu kategoriju stradalnika. Zaključio je konstatacijom da je ovaj problem prije svega političko pitanje. Treba odgovoriti da li će Hrvatska svoj model zdravstva razvijati u smjeru rigidnog liberalnog kapitalističkog modela, gdje će na zdravstvenu zaštitu moći računati samo oni

koji imaju dovoljno novaca. Ocijenio je da usprkos tome što ova Vlada zamišlja da je lijevo orijentirana, predloženi model predstavlja rigidan, liberalni, kapitalistički i desničarski koncept, kojega valja odbiti.

Zatim je zastupnik **Tonči Tadić** iznio razmišljanja Kluba zastupnika HSP-HKDU-a. On je ocijenio da predstavnicima hrvatske desnice nije draga ova posljednja usporedba, jer niti oni ne prihvaćaju predloženi koncept reforme. Ocijenio je ujedno da je cjelokupna zdravstvena reforma načinjena pod pritiskom Međunarodnog monetarnog fonda koji ima vlastite interese u tom poslu. Smatra da se ovakvim načinom reforme neće moći razriješiti brojni problemi u zdravstvu, jer ispada da će osiguranci plaćati više novaca za iste, ili čak manje zdravstvene usluge nego do sada. Smatra da se reforma treba sagledavati kao put prema boljoj i kvalitetnijoj zdravstvenoj zaštiti uzimajući u obzir i razvoj zdravstvene tehnologije. Ukazao je zatim na potrebu da se u osnovni paket zdravstvene zaštite uvrsti i njega u kući bolesnika, troškovi smještaja za djecu i roditelje u slučaju malignih bolesti. Pri tome treba voditi računa, da se za više novca pruži i kvalitetnija zdravstvena usluga.

Zatražio je zatim da se razlikuje osnovno i dopunsko osiguranje, ocjenjujući da bi trebalo iskušati sličan model kao i kod mirovine s više stupova. Na kraju je ocijenio da će rezultati reforme biti krajnje nepovoljni za osiguranika, pretpostavljajući da će MMF tražiti još veće smanjenje izdataka za zdravstvo.

Zastupnik **Drago Krpina** zatražio je repliku i objasnio da je prilikom opisa mislio na značajke krupne desnice, koja na Zapadu tradicijski podržava politiku restrikcija prema zaposlenicima. Nije mislio na hrvatsku desnicu, te se ispričao zbog nepreciznosti, a isto objašnjenje uputio je i predstavnicima LS-a i HSLS-a za koje očekuje da se neće približavati opisanim restriktivnim modelima.

Ispravak netočnog navoda zatražila je zatim i zastupnica **Darinka Orel (HSLS)**, te upozorila zastupnika Tadića da se problemi javljaju jer u Republici Hrvatskoj zdravstveno osiguranje plaća samo 30% stanovništva, a svi računaju na odgovarajuću zaštitu.

Nedostaju konkretni planovi i vizije

Zatim je u ime Kluba zastupnika HDZ-a (petominutna rasprava) ponovno govorio dr. **Ivica Kostović**. Ukazao je na nekoliko temeljnih pitanja koja se moraju razriješiti na početku reforme. Naglasio je da će HDZ podržati konsenzus koji će težiti kvalitetnijem zdravstvu i izdvajanju potrebnih sredstva za ovu namjenu. Upozorio je da se još uvijek ne može pristupiti određivanju minimalnog standarda, jer nisu određeni svi potrebni parametri. Zatražio je od autora Izvješća da se u budućnosti precizno ukaže i na podatke koliko je smanjena smrtnost ili stopa oboljenja od neke bolesti, te koliki će biti troškovi za provođenje pojedinih programa. Potrebno je konkretizirati borbu protiv pojedinih oboljenja, te donijeti nacionalni program protiv pušenja, koje potiče stopu smrtnosti kod stanovništva.

Reformom plaća učinjena je nepravda prema medicinskim sestrama kojima su značajno smanjena dosadašnja primanja.

U ime Kluba zastupnika LS-a govorio je zastupnik dr. **Tibor Santo** upozoravajući da podnijeto Izvješće ukazuje da su zdravstvena prava znatno veća od trenutnih mogućnosti. Smatra da treba razmisliti o povećanju stope izdvajanja za zdravstvo, jer su nagomilani brojni problemi za koje treba osigurati značajna financijska sredstva. Upozorio je da pojedine projekte predlažu strane agencije koje posluju na drugačijem modelu financiranja, a stižu i prigovori iz Koprivnice da je odbačen solidan sustav informatizacije. Smatra da je rečeni sustav eliminiran bez prethodne provjere, da bi se kasnije opet pristupilo izgradnji drugoga modela, bez ozbiljnije analize.

Upozorio je da pojedine zdravstvene postavke poput Štamparevih, koji su vrijedile do sada, ne bi trebalo olako odbacivati u ime nekog novog i drugačijeg modela. I on je ocijenio da svaka reforma mora postaviti određene ciljeve. Primjerice, reforma u zdravstvu bi mogla postaviti cilj da se stopa smrtnosti od moždanog udara smanji za 25 posto, a od

kardiovaskularnih bolesti za 50 posto. Ovi bi rezultati bili mjerilo uspjeha, zaključio je zastupnik. Upozorio je ujedno da Izvješće ne sadrži mjere oko planiranih poslova prevencije i javnog zdravstva, pitanja specijalizacije i kontinuirane edukacije. Na kraju izlaganja upozorio je da se ne bi trebalo pristupiti gašenju domova zdravlja tijekom reforme zdravstva.

Razmišljanja i stavove Kluba zastupnika HSLS-a, prenio je na kraju rasprave i zastupnik mr. **Andro Vlahušić**. Podsjećajući da se upravo obilježava Svjetski dan šećerne bolesti, poželio je svim bolesnicima brže ozdravljenje, a liječnicima i medicinskim sestrama uspješan rad. Budući da je i sam dijabetolog, istaknuo je da u Hrvatskoj od ove bolesti stradava oko 150.000 osoba, uključujući i njihove obitelji. Smatra da reforma zdravstvenog sustava treba omogućiti višu razinu zdravstvene skrbi, a da bi se došlo do cilja, važno je postaviti ciljeve i zdravstvene parametre. Ocijenio je da veliku pozornost treba pokloniti preventivnom liječenju, ali i razvoju moderne kliničke medicine. Postojeća sredstva trebalo bi podrediti ovim ciljevima, nadajući se ujedno, da će svima omogućiti boljitak, a posebno kroničnim bolesnicima.

Nakon toga zaključno je riječ dao predstavnik predlagatelja zamjenik ministra zdravstva, **Rajko Ostojić**. Ocijenio je da iznijete primjedbe i prijedlozi upućuju na postojanja relativnog konsenzusa. Osvrnuo se zatim na kritike koje su upozoravale da u zdravstvu vlada korupcija, a stanje opisivali katastrofičkim nijansama. Smatra da većina zdravstvenih radnika čestito, odgovorno i pošteno radi svoj posao, a usprkos tehnološkom zaostatku i malim ulaganjima hrvatska je medicina cijenjena u Europi i svijetu. Podsjetio je zatim da ranije nije bilo nikakve zdravstvene inspekcije, te da je kredit s MMF-om potpisala prijašnja Vlada. Zbog ovakvih argumenata otklonio je kritike koje su stizale u kritički intoniranim akcentima govornika najjače oporbene parlamentarne stranke.

Ne smiju se zanemariti ni pozitivni pokazatelji

Ukazao je zatim i na određena poboljšanja u zdravstvu, ističući dobru suradnju sa nevladinim udrugama pacijenata, jačanju

preventive i manjim listama čekanja. Zdravstveni djelatnici teže boljim pokazateljima, naglasio je predstavnik predlagatelja, sublimirajući ciljeve u paroli 4 K: kvaliteta, kreativnost, konkurencija i kontrola. Ukazao je zatim na razvoj bolničkog liječenje u njegovim povijesnim etapama, podsjećajući da u organizaciji bolničkih struktura Hrvatskoj, nije bilo znatnijeg napretka posljednjih tridesetak godina. Naglasio je zatim da su građani Zagreba vlasnici 99,2% Sveučilišne bolnice čiji će se koncept razvijati, te ujedno ocijenio da je postojeća lista lijekova odlična i može izdržati usporedbu sa europskom i svjetskom listom.

Ispricao se zatim zbog pogreške vezane uz zakonodavnu infrastrukturu oko predloženoga teksta vezanog za suzbijanja droga, jer se pretpostavljalo da će se ovaj zakonski prijedlog prihvatiti tijekom rujna. Smatra ujedno da je Hrvatska zakasnila sa provođenjem reforme zdravstva, te je prihvatio primjedbe o tome da su pojedini dijelovi reforme spori. Mišljenja je da je Izvješće trebalo biti detaljnije, o čemu će se

voditi računa u nastavku rada. Na kraju je izrazio očekivanje da će svi akteri u ovom značajnom poslu pronaći bolje i djelotvornije puteve

Predloženi model reforme zdravstva ugrožava zdravstveni standard siromašnijih socijalnih struktura i umirovljenika.

suradnje. Ukazao je da se potiču i pojedini pilot-projekti na području primarne zdravstvene zaštite, te naveo da će se broj agencija, odnosno zavoda smanjiti sa sedam na tri. Očekuje ujedno i bolju suradnju između klinika i bolnica, bez obzira na njihovu veličinu. Zastupnik **Kostović** javio se zbog ispravka netočnog navoda. Naveo je da bi trebalo uložiti još 4 milijarde kuna da Sveučilišna bolnica potvrdi ovaj epitet i da se realiziraju očekivanja Grada Zagreba. Nakon ove napomene predsjedavajući je zaključio raspravu.

U nastavku rada zastupnici Hrvatskog sabora glasovali su, i većinom glasova (**65 glasova "za", 25 "protiv"** i

3 "suzdržana"), donijeli zaključak kojim se prihvaća Izvješće o reformi sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja.

Zatim su se očitovali i o Prijedlogu zaključka koji je formulirao Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, kojim se: **zadužuje Vlada Republike Hrvatske da putem nadležnog ministarstva redovito, odnosno svakih šest mjeseci, izvijesti Odbor za rad, socijalnu politiku i zdravstvo, kao matično radno tijelo, o tijeku provođenja reforme sustava zdravstva i zdravstvenog osiguranja. Ovaj zaključak zastupnici Hrvatskog sabora prihvatili su jednoglasno.**

Glasovalo se na kraju i o zaključku kojega je predložio Klub zastupnika DC-a. Oni su tražili **da Vlada Republike Hrvatske podnese izvještaj o stanju u zdravstvu, te da Hrvatskom saboru predloži Zakon o pravima pacijenata. Ovaj zaključak nije prihvaćen, jer je 36 glasova bilo "za" zaključak, 24 "protiv" i 34 "suzdržana glasa".**

M.Ko; V.Ž.

PRIJEDLOG ZA ISKAZIVANJE POVJERENJA MR. ANDRI VLAHUŠIĆU ZA OBAVLJANJE DUŽNOSTI MINISTRA ZDRAVSTVA

Novi ministar zdravstva

Hrvatski je sabor većinom glasova iskazao povjerenje mr. Andri Vlahušiću za obavljanje dužnosti ministra zdravstva.

Prijedlog je podnio premijer **Ivica Račan** koji ga je i ukratko obrazložio na sjednici Hrvatskoga sabora. Zbog tragičnih okolnosti koje su se zbile u zdravstvu ispražnjeno je mjesto ministra zdravstva. U konzultacijama prihvatio sam prijedlog vodstva HSLŠ-a da predložim gosp. Andru Vlahušića za novog ministra zdravstva, kazao je premijer Račan.

Situacija u zdravstvu nije laka, problema je mnogo a započeli smo i sa zdravstvenom reformom i posla je dosta. Stojim iza svog prijedloga

imajući na umu da je gospodin Vlahušić stekao dobro iskustvo i kao zastupnik u Hrvatskom saboru a i profesionalno s obzirom na posao u zdravstvu koji je obavljao dosad u našoj zemlji, objasnio je premijer i predložio zastupnicima da glasovanjem iskažu traženo povjerenje.

Zastupnici u Hrvatskom saboru glasovanjem su sa 86 glasova "za" i 20 "suzdržanih" iskazali povjerenje mr. Andri Vlahušiću za obavljanje dužnosti ministra zdravstva. Taj su izbor popratili pljeskom, nakon čega je novi je ministar zdravstva dao svečanu prisegu.

Predsjednik Hrvatskoga sabora i predsjedatelj **Zlatko Tomčić** čestitao

mu je i zaželio uspješan rad u Vladi RH.

ŽIVOTOPIS

Hrvatski sabor potvrdio je izbor novog ministra zdravstva **dr. Andre Vlahušića**.

Dr. Vlahušić je rođen 17. svibnja 1960. u Imotici, općina Dubrovačko primorje. Diplomirao je i završio poslijediplomski studij na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Djelovao je kao ravnatelj Opće bolnice Dubrovnik. Godine 1998. bio je predsjednik Županijske skupštine Dubrovačko-neretvanske županije. Od 3. siječnja bio je zastupnik (HSLŠ) u Hrvatskom saboru.

Đ. K.

STATUT HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE

Suglasnost na Statut, ali i brojne primjedbe

Zastupnici Hrvatskog sabora dali su suglasnost na predloženi temeljni akt najutjecajnijeg medija u Republici Hrvatskoj. Njime se utvrđuje djelatnost i unutarnje ustrojstvo HRT-a. U raspravi je ukazano i na određene slabosti, a većina zastupnika zalagala se za bržu transformaciju HRT-a u javnu i medijski nepristranu javnu instituciju.

Zastupnici oporbenih stranaka najviše kritičkih riječi uputili su na informativni program, ocjenjujući da nije u potrebnoj mjeri zadovoljio kriterije nepristranog i objektivnog informiranja. Bilo je konkretnih zamjerki i na uređivanje pojedinih emisija, kao i na dokumentarne filmove koji su polarizirali javnost u posljednje vrijeme.

O PRIJEDLOGU

Hrvatska radiotelevizija poslala je Hrvatskom saboru tekst Statuta kojim se utvrđuje da je osnivač ove javne ustanove Republika Hrvatska, te se propisuju okolnosti upisa u sudski registar. Istovremeno je povučen tekst Statuta Hrvatske radiotelevizije kojega je direktor ove ustanove dostavio Hrvatskom saboru 12. rujna 2001. godine radi davanja suglasnosti.

O tekstu Statuta uvodno je u Hrvatskom saboru govorio predsjednik Upravnog vijeća HRT-a, **Miljenko Jelača**. On je predložio da se rečenom tekstu da suglasnost, ističući da je predloženi tekst usklađen s primjedbama koje su u prethodnim raspravama podnijeli saborski odbori i Vlada Republike Hrvatske. Davanje potrebne suglasnosti omogućit će stupanje na snagu ovog temeljnog akta, kao i početak neposredne primjene zakona kojega naposljetku i hrvatska javnost nestrpljivo očekuje.

U Statutu se utvrđuje naziv i sjedište javne ustanove, a propisuje se i zastupanje odgovorne osobe, te pečat

i znak HRT-a. U nastavku predloženog teksta utvrđuju se djelatnosti i nastup HRT-a u javnom prometu, te unutarnje ustrojstvo televizije. Navedeno je da tijela ove ustanove tvore: Vijeće, Upravno vijeće, i ravnatelj HRT-a, a rad se utvrđuje poslovníkom koji mora biti u skladu sa Zakonom i Statutom.

Vijeće HRT-a u skladu s programskim obvezama predlaže, odobrava i nadzire programsko usmjerenje radijskih i televizijskih programa, dok Upravno vijeće prati i nadzire zakonitost i uspješnost rada ove medijske kuće. U nastavku se razrađuju dužnosti i ovlasti ravnatelja, a navedeni su i stručni i zakonski propisi potrebni za njegov izbor. Nakon članaka u kojima se navode poslovi i obveze glavnih urednika, utvrđuje se i planiranje i poslovanje HRT-a, navodi se imovina kao i uvjeti za realizaciju vanjske suradnje. Predloženi tekst, odnosno Statut HRT-a, završava utvrđivanjem potrebnih pretpostavki oko javnosti rada, zaštite na poslu i čuvanju poslovne tajne i zaštiti okoliša.

RADNA TIJELA

Na sjednici koju su zajednički održali **Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav** te **Odbor za zakonodavstvo** iznijete su brojne primjedbe. Predloženo je preciznije utvrđivanje stavaka kojim se uređuju pripreme radnje za razdvajanje na javnu ustanovu Hrvatski radio i Hrvatsku televiziju. Zatraženo je i preciziranje članaka: 18, 22, 24. i 28. Predloženo je ujedno da se preispitaju i odredbe oko stručne spreme glede uvjeta za imenovanje glavnih urednika. Nakon rasprave, odbori su jednoglasno predložili Hrvatskom saboru da Odluku o davanju suglasnosti na Statut Hrvatske radiotelevizije donese nakon što dobije očitovanje predlagatelja o prihvaćanju

odnosno neprihvaćanju iznijetih primjedbi.

Trebalo bi temeljito pripremiti i sve akte potrebne za razdvajanje Hrvatskog radija i Hrvatske televizije.

O predloženom je statutu bilo riječi i na nadležnim zasebnim sjednicama radnih tijela Sabora, održanih slijedeći mjesec. **Odbor za zakonodavstvo** raspravio je predloženi tekst, te predložio Hrvatskom saboru davanje suglasnosti, iako i nadalje smatra da je prevelika ovlast Ravnatelja HRT-a vezana uz visinu sredstava.

Odbor za Ustav, Poslovník i politički sustav u raspravi je utvrdio da su nadležna tijela Hrvatske radiotelevizije prihvatila većinu primjedbi koje su radna tijela i Vlada Republike Hrvatske iznijela na povučeni tekst Statuta. Odbor je imao nekoliko primjedbi nomotehničke naravi koje nisu bitne za davanje suglasnosti, pa je većinom glasova predložio Saboru davanje potrebne suglasnosti.

Odbor za informiranje, informatizaciju i medije razmotrio je na svojoj sjednici predloženi tekst. Članovi Odbora imali su primjedbi na članak 34. kojim je propisano da HRT može steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i imovinu do pojedinačne vrijednosti od 100.000.00 kn, a preko tog iznosa uz suglasnost osnivača. Članovi ovog radnog tijela sugerirali su da se na temelju nedostataka uočenih pri izradi Statuta pokrene postupak izmjena i dopuna Zakona o HRT-u. Nakon provedene rasprave Odbor je jednoglasno predložio Hrvatskom saboru da davanje suglasnosti donese nakon očitovanja predlagatelja na iznijete primjedbe.

Na drugoj sjednici provedena je rasprava nakon koje je jednoglasno predloženo Hrvatskom saboru donošenje zaključka kojim se daje

suglasnost na Statut Hrvatske radiotelevizije.

MISLJENJE VLADE

I Vlada Republike Hrvatske u dva se navrata očitovala o Statutu Hrvatske radiotelevizije. U svom mišljenju predložene su dopune i izmjene u više članaka Statuta. Predložene izmjene vezane su uz zakonsku terminologiju, i unutarnje ustrojstvo HRT-a. Precizirane su i zakonske odredbe kojima se utvrđuju okolnosti i pretpostavke za izbor članova Upravnog vijeća kao i pojedini poslovi HRT-e. Vlada Republike Hrvatske kasnije se očitovala i na pročišćeni tekst Hrvatske radiotelevizije, te utvrdila da na njega nema dodatnih primjedbi.

RASPRAVA

Nakon što je u ime Upravnog vijeće HRT-a, **Miljenko Jelača** rezimirao predloženi tekst, govorili su predstavnici radnih tijela. Zastupnik **Luka Roić** govoreći u ime Odbora za informiranje, informatizaciju i medije, istaknuo je da je Odbor jednoglasno predložio davanje suglasnosti. Nakon toga isti je zastupnik približio i stajališta Kluba zastupnika HSS-a. Istaknuo je da treba provesti načelo da Hrvatska radiotelevizija mora težiti nepristranom i objektivnom informiranju. Spomenuta je i obrazovna komponenta, te način financiranja ove javne ustanove. Na kraju je podržao davanje suglasnosti na predloženi tekst Statuta.

U ime Kluba zastupnika HDZ-a govorila je zastupnica **Jadranka Kosor**. Govorila je o informativnoj dimenziji HRT-a, te istaknula podatke o gledanosti pojedinih emisija. Nakon toga iznijela je i stavove Kluba ocjenjujući da Zakon o HRT-u ima ozbiljnih nedostataka koji se generiraju i na ostale akte ove javne ustanove. Govoreći o pojedinim člancima naglasila je slabosti u tekstu, kojima se propisuje izbor ravnatelja i glavnih urednika. Iznoseći i vlastita novinarska iskustva, zastupnica je ocijenila da bi trebalo temeljito pripremiti i sve poslove vezane uz razdvajanje cjeline na Hrvatski radio i Hrvatsku televiziju.

Zbog slabosti koje je navela, zastupnica je istaknula da Klub zastupnika HDZ-a neće dati podršku prilikom glasovanja. Nakon što je predsjedavajući dao dodatne napomene vezane uz predloženi dnevni red, nastavljena je rasprava o Statutu HRT-a, a riječ je dobio zastupnik mr. **Marin Jurjević (SDP)** koji je zatražio repliku na prethodno izlaganje. Nije se složio s primjedbama zastupnice Kosor koja je ocijenila da postoje stranačke obveze glavnog urednika HRT-a, podsjećajući na ranije televizijske urednike koji nisu skrivali vlastite stranačke afinitete. Zatim je u ime Kluba zastupnika SDP-a govorio zastupnik **Josip Leko**. Dajući potporu predloženom tekstu, zastupnik je rezimirao sve poslove koji se nalaze pred ovom medijskom kućom, ističući da predstojeća preobrazba u javnu televiziju, predstavlja temeljni i najznačajniji prioritet.

Hrvatska televizija trebala bi težiti konceptu javne i objektivne medijske institucije, prema uzorima koji su već standardni u europskim zemljama.

U ime Kluba zastupnika HSP-HKDU-a, govorio je zastupnik **Miroslav Rožić**. Podsjetio je na pojedine koncepte kojima se trebao uvesti model javne televizije. Istaknuo je ujedno da je koncept javne televizije ujedno najavljivani kao jedan od predizbornih slogana vladajuće koalicije. Naznačio je zatim, da je Klub zastupnika HSP-HKDU-a, među prvima zagovarao rečenu preobrazbu, stavljajući u prvi plan uspješan model BBC-a. Ukazao je zatim i na brojne sugestije i primjedbe kojima se željelo poboljšati tekst, spominjući model talijanske televizije.

Navodeći pojedine slabosti koje izvire iz loših zakonskih odredbi o HRT-u, zastupnik Rožić zaključio je izlaganje, napominjući da će glasovati protiv davanja suglasnosti za predloženi statut.

Potaknut navodima zastupnika Rožića da je Vladin prijedlog zakona o HRT-u dobio niz negativnih kritika od Vijeća Europe, dr. **Zdenko Franić (SDP)** je napomenuo da je riječ o dokumentu koji je potpisao njihov medijski stručnjak gospodin Jaku-

bović. On se uvodno ogradio da ga je napisao u svoje ime, a tajnik Vijeća Europe je kasnije telefonski potvrdio da Vijeće Europe stoji iza tog dokumenta. Po riječima zastupnika radilo se o nizu dobronamjernih partnerskih primjedbi koje su trebale osigurati da naš Zakon o HRT-u bude što više usklađen s praksom u EU i koje su i Odbor za medije i hrvatska Vlada i ovaj Sabor prihvatili.

Mirjana Didović (SDP) je primijetila da je gospodin Rožić dezinformirao javnost tvrdnjom da je Klub zastupnika HSP-a u ovom sazivu Sabora predložio Zakon o HRT-u, ali da je na kraju ipak izglasan Vladin zakon. Pojasnila je da je Klub zastupnika HSP-a predložio minimalne izmjene i dopune postojećeg zakona. Međutim, većina zastupnika priklonila se mišljenju da treba donijeti novi, cjeloviti zakon o HRT-u upravo zbog preoblikovanja HRT-a u javni medij.

Tonči Tadić (HSP) je ispravio njene navode napomenom da su haespeovci predlagali cjelovite izmjene i dopune Zakona o HRT-u, ne želeći čekati novi zakonski prijedlog. Naime, bilo je prijeko potrebno da se ta medijska kuća što prije prevede u sustav javne televizije. A što se tiče primjedaba predstavnika Vijeća Europe, podsjetio je na to da je u javnoj polemici oko toga bilo konstatirano da Vijeće Europe ne korigira stajališta svojih eksperata. A primjedbe su doista govorile da je taj zakon loš i potpuno je svejedno jesu li bile dobronamjerne ili zlonamjerne.

Ni Zakon ni Statut ne mogu stvoriti program s kojim bi svi bili zadovoljni

Govoreći u ime Kluba zastupnika HSL-a, **mr. Ivo Škrabalo** je konstatirao da je pred zastupnicima pročišćen tekst Statuta HRT-a, budući

Tekst Statuta temelji se na odredbama Zakona o HRT-u i ne može izlaziti iz tog okvira.

da je Upravno vijeće te institucije prihvatilo većinu primjedbi saborskih odbora i Vlade RH. Napomenuo je da se tekst tog dokumenta temelji na odredbama Zakona o HRT-u i da ne može izlaziti iz tog okvira. To znači da se eventualni prigovori nekim odredbama Statuta zapravo odnose na

taj zakon koji se u dosadašnjoj praksi nije pokazao savršenim, ali je koncipiran u smjeru pretvaranja HRT-a u javni medij. Ni Zakon ni Statut ne mogu stvoriti program s kojim bi svi bili zadovoljno (to je stvar političke volje zakonodavca i profesionalne odgovornosti onih koji rade na stvaranju programa javnog medija) napominje Škrabalo. Nažalost, primjena zakona i uspostava institucija HRT-a prema tom zakonu teku sporije od predviđenog, pa zato još nema vidljivih poboljšanja u profilu HRT-a kao javnog medija (do potvrde ovog Statuta HRT živi u svojevrsnom privremenom stanju). Nema sumnje, kaže zastupnik, da treba razmisliti o implikacijama ovih kratkih rokova koje je spominjala kolegica Kosor. Naime, do kraja ove godine Odašiljači i veze bi se trebali odvojiti od HRT-a, što je ovdašnji zahtjev, i jedan od preduvjeta za stvaranje slobodnog medijskog prostora u kojem će biti mjesta i za konkurenciju javnoj televiziji.

Nije točno, kaže, da na programu HRT-a nema kvalitetnih emisija. Naime, Hrvatski radio u velikoj mjeri već sada odgovara profilu radijskog medija javnog karaktera (emisije u informativnom programu su aktualne, edukativni program je odličan, itd.). I Hrvatska televizija ima izvrsne emisije u edukativnom i sportskom programu, ne tako dobre u zabavnom, a ponajmanje u informativnom programu koji se, nažalost, stvara bez čvrstih i prepoznatljivih kriterija o važnosti događaja i informiranja o njima.

Depolitizacija Televizije ne jamči da će program biti politički neovisan

Što se tiče Statuta, njime se nastoji uskladiti strukturu i rad raznih tijela HRT-a s postavkama zakona. Zastupnik, međutim, izražava bojazan da bi između raznih tijela moglo doći do konfliktnih situacija jer mu se čini da depolitizacija Televizije sama po sebi ne jamči da će programa biti politički neovisan i da neće biti instrumentaliziran. Kako reče, u svom jednogodišnjem iskustvu predsjednika Vijeća HRT-a uvjerio se da je početak rada novog tzv. depolitiziranog Vijeća donio mnogo više konflikata i nepotrebnih sukoba te odgađanja odluka nego dok su u tom tijelu sjedili predstavnici političkih

stranaka. To znači da sudbina HRT-a, kao nepristranog medija u službi javnosti, ne ovisi toliko o zakonu i statutu, koliko o političkoj volji svih nas i o profesionalnoj odgovornosti novinara da se oslobode navike i potrebe za političkom ovisnošću u svom radu, napominje zastupnik. Ovaj Statut samo daje okvir djelovanja i njima i predstavnicima javnosti u upravnim i programskim tijelima naše buduće javne Hrvatske radio-televizije i treba ga podržati. Naime, svako odgađanje potvrde ovog dokumenta samo bi produžavalo to privremeno stanje koje ne koristi nikome, ni javnosti ni profesionalnim djelatnicima HRT-a. A jedino njihov rad će kad-tad, ako im osiguramo političke pretpostavke i materijalne mogućnosti, dovesti do programa koji će nalikovati programu javnog medija i s kojim bismo mogli biti uglavnom zadovoljni.

Sudbina HRT-a, kao nepristranog medija u službi javnosti ne ovisi toliko o zakonu i statutu, koliko o političkoj volji svih nas i o profesionalnoj odgovornosti novinara.

Na kraju je najavio da će Klub zastupnika HSL-a podržati davanje suglasnosti na ovaj Statut sa željom da se bez odgađanja formiraju tijela HRT-a i imenuju odgovorni urednici, glavni urednici i dr. kako bismo već početkom sljedeće godine mogli osjetiti realne promjene u onim segmentima programa s kojima nismo zadovoljni.

Javnost nema utjecaja na program HRT-a

Na početku svog izlaganja **Ante Beljo (HDZ)** citirao je nekoliko članaka iz predloženog Statuta iz kojih je vidljivo da je HRT javna ustanova koja mora promicati javne interese i odgovarati javnosti. Utjecaj javnosti na programe i djelovanje HRT-a trebao bi se ostvarivati poglavito utemeljenjem i radom Vijeća HRT-a, itd. U prošlom sazivu tog tijela, podsjeća zastupnik, 10 od ukupno 23 člana bili su iz redova saborskih zastupnika. Međutim, ovim novim sastavom Vijeća i ta je mogućnost eliminirana, pa u to tijelo

predlažu svoje kandidate razne udruge građana (njihov izbor odobrava Sabor). To znači da jedna ili više magičnih ruku mogu utjecati na sastav Vijeća i na odluke koje ono donosi, što se u pravilu i događa, kaže zastupnik. Drugim riječima, javnost i hrvatski porezni obveznici ni prema Statutu ni prema Zakonu o HRT-u nemaju utjecaja na program HRT-a.

Jedna od zamjerki zastupnika je i da Statutom, a ni Zakonom nije precizno definirano pitanje vlasništva. Primjerice, ravnatelju Televizije daju se ovlasti da može odlučivati o stjecanju, opterećenju ili otuđenju nekretnina i druge imovine u vrijednosti do 50 mln. kuna, što je previsoki limit. Ilustracije radi spomenuo je činjenicu da je u listopadu ove godine 15 odašiljača koji su u većinskom vlasništvu HRT-a u Bosni i Hercegovini poklonjeno Federalnoj televiziji za smiješnih 651.033,53 DEM, iako je samo odašiljač u Žepču 93. koštao preko 2 mln. DEM (ni tu svotu Hrvatska televizija neće dobiti u gotovini nego će se na razne načine kompenzirati kroz idućih pet godina).

U nastavku je pokušao ilustrirati kako se ostvaruje obveza HT-a da informira Hrvate koji žive izvan Hrvatske. Naime, Hrvati u BiH sada mogu gledati njen program jedino putem satelitskih prijemnika koji koštaju oko 700 do 800 DEM a njihova godišnja pretplata iznosi tisuću kuna mjesečno. Budući da se mirovine u Federaciji BiH kreću između 100 i 150 a u tzv. "Republici Srpskoj" između 50 i 80 DEM, proizlazi da građani moraju godišnje izdvojiti dvije do tri mirovine za pretplatu HRT-a.

HRT izložiti tržišnim uvjetima

Mirjana Didović (SDP) je izrazila mišljenje da bi Hrvatski sabor trebao dati suglasnost na ovaj Statut, budući da većina njegovih odredaba sadržajno nije sporna i ima uporište u Zakonu o HRT-u (to je i sugestija nadležnih odbora). U nastavku je negirala tvrdnje koje su se ovih dana čule u javnosti o navodnoj opstrukciji ove vlasti kad je u pitanje preoblikovanje HRT-a u javni medij. Pojasnila je da proceduralni postupak oko davanja suglasnosti na statut HRT-a traje nešto više od dva mjeseca i to uglavnom iz pragmatičnih razloga. Naime, saborski odbori i matični Odbor za Ustav, Poslovnik i politički

sustav uputili su primjedbe na prvobitno predloženi tekst Statuta koje su autori uvažili, nakon čega je HRT (31. listopada) dostavila novi tekst tog dokumenta.

Napravljen izvjesni odmak u shvaćanju medija kao instrumenta političke stranke.

Točno je, kaže, da se kasnilo i s donošenjem Zakona o HRT-u te u postupcima javnih natječaja za izbor članova Vijeća i Upravnog vijeća HRT-a. Činjenica da još predstoji donošenje niza drugih akata, na što obvezuje novi Zakon o HRT-u, najbolje svjedoči o tome da je transformaciju HRT-a u javni medij trebalo započeti pet, šest godina ranije (primjerice, nakon Domovinskog rata). Koalicijska vlast je s tim poslom započela još početkom 2000. godine, odlučna da donese taj zakon kao okvir za početak procesa koji bi trebao osigurati da uređivačka politika HRT-a ne bude pod isključivim utjecajem trenutno vladajuće političke garniture. Taj cilj je uglavnom postignut, što znači da je napravljen izvjesni odmak u shvaćanju medija kao instrumenta političke stranke.

Iako drži da u godinu i pol dana nije bilo moguće transformirati HRT u javni medij koji bi udovoljavao najvišim standardima, zastupnica smatra da treba uvažavati i kritičke ocjene u javnosti o sporim promjenama u toj medijskoj kući. Činjenica je, naime, da nije napravljeno ono što je bilo moguće, kako izvan tako i unutar HRT-a. Ključni je problem što se radi o skupoj, neracionalnoj i monopolnoj instituciji koja zacijelo neće promijeniti te svoje bitne odrednice i preoblikovati se u javni medij dok na to ne bude primorana, kaže zastupnica. Prijeko je potrebno, stoga, HRT djelomično izložiti tržišnim uvjetima odnosno kvalitetnoj konkurenciji, u mjeri u kojoj to neće ugrožavati onu edukacijsku društveno ulogu koju ne mogu nadomjestiti privatni mediji. To se, međutim, ne može provesti jednim potezom jer se radi o procesu čije trajanje je teško predvidjeti. U svakom slučaju, potrebno je i dalje uporno i promišljeno raditi na transformaciji HRT-a u javnu televiziju, uz puni doprinos svih tijela koji odlučuju o tom procesu.

Novi sastav Vijeća HRT-a - korak nabolje

Mr. Marin Jurjević (SDP) je napomenuo da bi trebalo demistificirati mišljenje koje vlada da ljudi koji rade na HRT-u ne bi smjeli imati svoja politička uvjerenja ili biti pripadnici političkih stranaka, kao i ostali građani. Dakako, kao profesionalci trebaju raditi tako da to doista bude javna televizija. Pojasnio je da osobno nema ništa protiv toga da se mijenja i Zakon o HRT-u iz kojeg je proizašao i predloženi Statut, po kojem bi i ravnatelj bio u istoj poziciji kao i glavni urednik (ne bi smjeli biti dužnosnici neke političke stranke ili izvršne, odnosno zakonodavne vlasti). Međutim, o tome treba govoriti otvoreno i bez figa u džepu, jer su promjene o kojima je riječ izvršene u najboljoj namjeri da se politika što prije izvuče iz Vijeća HRT-a, pa i iz same Televizije. Napomenuo je da to govori i kao bivši član Vijeća i kao profesionalni političar. Kako reče, ne vidi razloga da novo Vijeće HRT-a u kojem su predstavnici udruga građana, bez obzira na početne nespretnosti u radu, ne bi moglo funkcionirati bolje od dosadašnjeg, u kojem su sjedili političari (predsjednik je bio isključivo čovjek iz vladajuće stranke).

Promjene o kojima je riječ izvršene su u najboljoj namjeri da se politika što prije izvuče iz Vijeća HRT, pa i iz same Televizije.

Ne treba zaboraviti na to da je Televizija u nas ključni medij, kaže zastupnik. Naime, istraživanja pokazuju da središnji TV Dnevnik gleda oko 2 mln. građana. To znači da televizija, na neki način, kreira javno mnijenje u Hrvatskoj i zato su političari tako i osjetljivi na to kako ona funkcionira kao javni medij. Da bi ilustrirao tu tvrdnju spomenuo je potresnu reportažu o teškom invalidu Domovinskog rata, emitiranu u okviru TV Dnevnika 10. studenog, u kojoj su se čule optužbe na račun Vlade da ne vodi računa o onima koji su najviše dali za Hrvatsku. Istodobno je, kaže, prešućeno to da se radilo o primanjima od 22 tisuće kuna koja bi se na osnovi svih kumuliranih prava smanjila na 19.446 kuna. Neprihvatljivo je, kaže zastupnik, da se

manipulira s takvim slučajevima za koje smo svi emotivno vezani i sudbinama ljudi koji su najviše dali za ovu državu. Kao drugi primjer spomenuo je i neprimjeren način praćenja inozemne turneje hrvatskog Predsjednika u Izraelu.

Budući da ovaj Statut proizlazi iz Zakona o HRT-u nema razloga da ne damo suglasnost za njegovo donošenje, zaključio je na kraju (to će pridonijeti da se neke stvari na Televiziji prije raspletu).

Za repliku se javio **Ante Beljo (HDZ)**. Smatra da hrvatska javnost tako dugo neće moći utjecati na program HTV-a dok u Hrvatskoj ne bude još konkurentskih televizijskih kuća kojima će ljudi moći plaćati pretplatu. Posebno je istaknuo to da građani Federacije BiH zajedno s računom za struju plaćaju i pretplatu HTV-a u iznosu od šest njemačkih maraka htjeli to oni ili ne.

Informativni program je ogledalo cenzure

Na izlaganje gospodina Jurjevića replike je imao i **Vladimir Šeks (HDZ)**. Rekao je kako je gospodin Jurjević istaknuo neprofesionalnost HRT-a zaboravljajući krajnje neprimjerenost tendenciozno prikazivanje Domovinskog rata filmom "Oluja nad Krajinom". Osvrnuo se i na informativni program za koji drži da je ogledalo vrhunske cenzure kojom se zataškavaju, zatamnjuju, iskripljuju i prešućuju bitne političke odluke proizišle iz oporbe, uz istodobno naglašavanje nekih stranaka vladajuće koalicije.

Mr. Marin Jurjević (SDP) je odgovorio kako Latinica ne spada u informativni program, o kojem je prije govorio, nego u autorsko djelo. Što se tiče Vijeća HRT-a, pojasnio je da su njegovi članovi predstavnici nevladinih organizacija, a ne više političara, što je, smatra, svakako bolji način odraza razmišljanja građana.

Repliku na osnovno izlaganje gospodina Jurjevića imao je i **Mr. Miroslav Rožić (HSP)**. Mišljenja je da on kao političar predstavlja mišljenje građana, a ne članovi udruga koji mogu imati različita politička uvjerenja. Ukazao je potom i na mišljenje koje je iskazala koordinacija sindikata HRT-a, Hrvatsko novinarsko društvo ogranak HTV-a i ogranak HR-a te Odbor za javni i

cjeloviti HRT, kako bez obzira što u Vijeću HRT-a ne mogu biti operativni političari, kandidati za članove prolaze kroz dva politička filtera, Odbor za izbor i imenovanja i sam Hrvatski sabor.

Političari u tijelima kao što je Vijeće HRT-a najčešće predstavlja interes svoje političke stranke, dok članovi udruga mogu biti članovi najrazličitijih stranaka, odgovorio je **mr. Marin Jurjević**.

Dok ste bili u oporbi zalagali ste se za jedno, a čim ste došli na vlast to ste zaboravili, replicirao je **dr. Anto Kovačević (HKDU)**. Upitao je potom gospodina Jurjevića bi li se složio s idejom da politički opredijeljeni ljudi mogu biti urednici televizije?

Dr. Ljerka Mintas-Hodak (HDZ) osvrnula se na izjavu gospodina Jurjevića kako je u doba kada je HDZ bio na vlasti predsjednik Vijeća HRT-a uvijek bio istaknuti član te stranke, rekavši kako je očito zaboravio da je do promjene Zakona o HRT-u na navedenoj dužnosti bio gospodin Škrabalo, istaknuti član koalicijske stranke HSLS-a. Nadalje je spomenula da je gospodina Jurjevića "užasno pogodila" manipulacija teškim slučajem invalida u kojoj je govorio, dodavši da nije primijetila isti osjećaj zastupnika glede manipulacije istinom u brojnim Latinicama. Istaknula je da mnogi pojedinci zaposleni na HRT-u imaju svoja politička uvjerenja, ali ona, kaže, ne bi smjela biti manipulativno provedena kroz određene emisije na nacionalnoj televiziji.

Istina je da je gospodin Škrabalo bio predsjednik Vijeća HRT-a, ali razlika je u tom što smo mi to odmah promijenili, a HDZ ne bi ni za deset godina, naglasio je **mr. Marin Jurjević**.

Ova diskusija nema smisla, rekla je **dr. Ljerka Mintas-Hodak** dodavši da je HDZ u vrijeme sastavljanja novog Vijeća HRT-a bio za prekidanje s lošom praksom da na čelu Vijeća bude čovjek iz političke stranke. Tome su se suprotstavili članovi vladajuće koalicije i tražili da predsjednik Vijeća bude gospodin Škrabalo.

Jadranka Kosor (HDZ) ispravila je netočni navod osnovnog izlaganja gospodina Jurjevića. Osvrnula se na izjavu kako su promjene Zakona o HRT-u napravljene da se politika konačno "izvuče" iz HRT-a te izjavu "da je političara u prošlom sazivu Vijeća HRT-a bilo najviše". Smatra da ništa od toga nije točno jer su u tom

prošlom sazivu Vijeća HRT-a političari bili u manjini. Osvrnula se i na sam Zakon o HRT- rekavši da je na njega imao u svom zadnjem Izvješću primjedbe OSCE.

Latinica je smeće koje građani moraju gledati u udarnom televizijskom terminu

Ispravak netočnog navoda imao je potom **Ante Beljo** gospodinu Jurjeviću glede njegovog odgovora na repliku gospodinu Šeksu. Osvrnuo se na izjavu kako Latinica nije informativni program, nego autorsko djelo rekavši kako u tome i je problem, budući da za nečije autorsko djelo građani hrvatske moraju plaćati i to smeće gledati u najboljem televizijskom terminu.

Za ispravak netočnog navoda gospodinu Jurjeviću javio se i **Vladimir Šeks**. Smatra da informativni program nije samo središnji Dnevnik, nego i emisije poput Latinice gdje se provodi jedna ideologizirana promidžba kojom se nastoji iskriviti i redefinirati povijest.

Netočni navod ispravio je tada i **mr. Miroslav Rožić (HSP)**. Naglasio je da članovi udruga koji čine Vijeće HRT-a ne mogu biti članovi svih 345 stranaka. Dodao je i kako je uvjeren da gospodin Jurjević sigurno neće podržati izbor osobe iz HSP-a u Vijeće HRT-a iako je član neke udruge.

Ne mogu dati suglasnost za predloženi Statut Hrvatske radiotelevizije, jer ona nije depolitizirana, nije profesionalna, a niti javna, rekao je **dr. Anto Kovačević (HKDU)**, dodavši kako se ustvari završava proces uništavanja te televizije kao

Danas u Hrvatskoj ima više provladinih medija nego što ih ima Fidel Castro, a televizija je na nivou Rankovićevog doba iz 1963. godine.

nacionalne institucije. Tvrdi da na Hrvatskoj televiziji postoji cenzura te je predložio da se u Statutu decidirano navede da nitko nema pravo cenzurirati tiskovne konferencije jer u protivnom one nemaju smisla. Kritizirao je i uvođenje globalizacijskog rječnika na HRT-u te istaknuo kako su profesionalni novinari bili "sabijeni u mišje rupe" nakon čega su napustili tu televiziju i ostali su samo oni poslušni. Danas u

Hrvatskoj ima više provladinih medija nego što ih ima Fidel Castro, a televizija je na nivou Rankovićevog doba iz 1963. godine, konstatirao je zastupnik. Zaključio je izlaganje riječima kako osobno zna o postojanju naredba da ga se medijski bojkotira, nakon čega mu, kaže, ostaje samo da s govornice u Hrvatskom saboru iskaže svoje mišljenje.

HRT mora imati političku neovisnost i financijsku stabilnost

Mr. Miroslav Rožić je mišljenja da javni radio i televizija mogu ispuniti svoju misiju razvoja demokracije, pluralizma mišljenja, promicanja istinitog objektivnog i pravednog informiranja, obrazovanja kulture, kvalitetne zabave te promicanja najviših etičkih standarda samo ukoliko su zajamčena dva uvjeta. Prvi je, kaže, politička neovisnost, a drugi financijska stabilnost i neovisnost. Drži da se ta dva uvjeta u Hrvatskoj ne osiguravaju, unatoč tome što je Zakon o HRT-u odredio HRT kao javnu ustanovu, što televiziju čini ovisnom o vlasti. Tvrdnju je argumentirao Izvješćem Vijeća Europe koje se temelji na analizi poljskog stručnjaka Karola Jakubovića. U analizi je istaknuto da će se HRT, prihvati li Sabor Zakon o HRT-u, pretvoriti u parlamentarnu umjesto u javnu televiziju, pojasnio je zastupnik. Sada, kaže, donosimo Statut temeljem Zakona oko kojeg se možemo složiti da nije onakav kakvim smo ga zamišljali i kakav je trebao biti i olakšavamo naše putovanje stranputicom umjesto da se vratimo i pokušamo sastaviti i napraviti bolji Zakon o Hrvatskoj radioteleviziji koji bi omogućio da ta televizija zaista postane javna.

Bilo bi možda kvalitetnije da ste usporedili sami naputak Vijeća Europe i Konvenciju o prekograničnoj televiziji s našim Zakonom o HRT-u i na taj način sami zauzeli stajalište, dodao je predsjedavajući **mr. Mato Arlović**.

Za repliku se javio **dr. Zdenko Franić (SDP)**. Osvrnuo se na izjavu gospodina Rožića da je Hrvatska televizija javna ustanova. Istaknuo je da HRT može biti samo javna televizija, jer javne ustanove imaju nekakve ovlasti u ime države. Što se tiče podrške Vijeća Europe analizama gospodina Jakubovića, smatra da one

mogu biti odraz osobnog mišljenja glavnog tajnika Vijeća.

Na repliku je odgovorio **mr. Miroslav Rožić**. Ako HRT nije javna ustanova, što je onda, mora imati nekakvu formu, upitao je. Citirao je potom i izneseno mišljenje predsjednika Odjela za medije Vijeća Europe Cristofa Poarela: "Analiza i

komentar Konačnog prijedloga zakona o HFT-u koju je sačinio stručnjak Vijeća Europe Carol Jakubović nije verificiralo ni jedno tijelo Vijeća Europe jer to nije uobičajena praksa, ali se poklapa sa svim stajalištima te organizacije o HRT-u".

Problem je u tome da ne govorite o istim materijalima, smatra predsjedavajući **mr. Mato Arlović**.

Zastupnici su tada prešli na glasovanje i dali suglasnost na Statut Hrvatske radiotelevizije.

V.Ž; M.Ko; M.S.

IZVJEŠĆA MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA: A) IZVJEŠĆE O ZAHTJEVU ZA ODOBRENJE POKRETANJA KAZNENOG POSTUPKA PROTIV DRAGE KRPINE, ZASTUPNIKA U HRVATSKOM SABORU; B) IZVJEŠĆE O ZAHTJEVU ZA ODOBRENJE KAZNENOG POSTUPKA PROTIV IVIĆA PAŠALIĆA, ZASTUPNIKA U HRVATSKOM SABORU; C) IZVJEŠĆE O ZAHTJEVU POKRETANJA ISTRAŽNOG POSTUPKA PROTIV IVANA JARNJAKA, ZASTUPNIKA U HRVATSKOM SABORU

Skinuti imuniteti trojici HDZ-ovih zastupnika

Hrvatski je sabor nakon duže rasprave većinom glasova 16. studenoga 2001. prihvatio prijedloge svog Mandatno-imunitetnog povjerenstva i donio odluke da ne postoje ustavnopravni razlozi za primjenu zastupničkog imuniteta za zastupnike Dragu Krpinu (HDZ), dr. Ivića Pašalića (HDZ) i Ivana Jarnjaka (HDZ) i da se odobrava pokretanje kaznenih postupaka protiv tih zastupnika a po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Splitu odnosno Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu. Državno odvjetništvo se u ovim zahtjevima poziva na članke Kaznenog zakona a koji se odnose na zlorabu ovlasti u gospodarskom poslovanju odnosno zlorabu položaja i ovlaštenja.

O IZVJEŠĆIMA MANDATNO-IMUNITETNOG POVJERENSTVA

Mandatno-imunitetno povjerenstvo Hrvatskoga sabora je na svojoj 19. sjednici održanoj 25. listopada razmotrilo podnesak Državnog odvjetništva RH od 12. listopada 2001. godine kojim obavještava predsjednika Hrvatskoga sabora da je

Općinsko državno odvjetništvo u Splitu podnijelo 5. listopada 2001. godine zahtjev za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika Drage Krpine zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo iz članka 292. st. 2, a u svezi sa st. 1. alineja 6. Kaznenog zakona. S obzirom na mišljenje Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav (podržao ga i Sabor na 17. sjednici 26. listopada) da je moguće objediniti raspravu o pojedinim zahtjevima no odluke moraju biti odvojene. Povjerenstvo je većinom glasova odlučilo u pogledu ovih zahtjeva državnog odvjetništva predložiti pojedinačne odluke.

Kako je Drago Krpina zastupnik u Hrvatskom saboru i slijedom toga (Ustav i Poslovnik) ima imunitet do prestanka njegovog zastupničkog mandata Odluku kojom se odobrava pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika može donijeti samo Hrvatski sabor. Shodno tome državno odvjetništvo zatražilo je odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo je u vezi s tim zahtjevom većinom glasova (5 "za" i 2 "protiv") predložilo Hrvatskom saboru donošenje odluke

kojom je utvrđeno da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. st. 2. Ustava RH za primjenu instituta zastupničkog imuniteta te da se u smislu članka 75. st. 3 Ustava daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Drage Krpine po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Splitu od 5. listopada 2001. zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo iz članka 292. st. 2 a u vezi sa st. 1. alineja 6. Kaznenog zakona.

U obrazloženju ovako predložene odluke stoji da je Povjerenstvo odlučilo odobriti pokretanje tog kaznenog postupka budući da predmetno djelo spada u kaznena djela o kojima je Povjerenstvo zauzelo stajalište da će se zastupnicima oduzimati imunitet, jer nije obuhvaćeno člankom 75. st. 2. Ustava RH (takvo obrazloženje i za sljedeće predložene odluke).

Istu odluku Mandatno-imunitetno povjerenstvo je predložilo većinom glasova (5 "za" i 2 "protiv") povodom zahtjeva Općinskog državnog odvjetništva u Splitu za odobrenje pokretanja kaznenog postupka protiv zastupnika dr. Ivića Pašalića a zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo iz članka 292. st. 2. a u

vezi sa st. 1. alineja 6. Kaznenog zakona.

Mandatno-imunitetno povjerenstvo je predložilo većinom glasova (4 "za", 2 "protiv", jedan "suzdržan") i donošenje odluke kojom se utvrđuje da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. st. 2 Ustava RH za primjenu instituta zastupničkog imuniteta te da se u smislu članka 75. st. 3 Ustav daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Ivana Jarnjaka po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 15. listopada 2001. zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo protiv službene dužnosti javnih ovlaštenja zloporabom položaja i ovlaštenja, opisanog u članku 215. st. 1. i 2. Kaznenog zakona RH.

RASPRAVA

Objedinjena rasprava

Na sjednici Hrvatskoga sabora (15. studenoga) riječ je zatražila (nakon polsatne stanke kako bi svi zastupnici dobili ta izvješća) predsjednica Mandatno-imunitetnog povjerenstva Milanka Opačić (SDP). Tek što je izvijestila da je Povjerenstvo na sjednici 25. listopada razmotrilo sva tri ova zahtjeva državnog odvjetništva **Vladimir Šeks (HDZ)** je upozorio na povredu Poslovnika (članak 228.) prema kojoj se o svakoj točki najprije raspravlja a zatim odlučuje osim ako

Trebalo bi osigurati da kamere HTV-a budu uključene i da javnost ovo prati i bude svjedokom tome u kojoj su mjeri osnovani ovi zahtjevi i u kojoj su mjeri rezultat nečega što HDZ doživljava kao početak politički motiviranih, a činjenično nepravdanih procesa.

Poslovníkom nije drugačije određeno. Ovdje je riječ o izvješćima, kaže zastupnik, i stoga je u ime Kluba zastupnika HDZ-a predložio da se zasebno raspravlja o svakom ovom izvješću. Predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj Zlatko Tomčić

smatrao je da se mogu saslušati sva tri izvješća a raspravu voditi objedinjenu odnosno pojedinačnu (prema dogovoru) dok je **Dino Debeljuh** predložio u ime Kluba zastupnika IDS-a da se glasuje o prijedlogu za vođenje objedinjene rasprave. **Drago Krpina (HDZ)** je zatražio odvojenu raspravu, s obzirom na to, kako je rekao, da se radi o njegovoj koži. Zastupnici su se većinom glasova (ponovljeno glasovanje radi prebrojavanja - 42 "za", 34 "protiv" i 4 "suzdržana") odlučili za objedinjenu raspravu.

Milanka Opačić nastavila je s prikazom izvješća u kojima se zaključuje da ne postoje ustavnopravni razlozi za primjenu instituta zastupničkog imuniteta te da se daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Drage Krpine, Ivića Pašalića i Ivana Jarnjaka.

Prije otvaranja rasprave Vladimir Šeks je upozorio da se radi o vitalnim i značajnim pitanjima za hrvatsku javnost - o davanju odobrenja za pokretanje kaznenog postupka protiv tri zastupnika Hrvatskog sabora - i da javnost ima pravo znati i pratiti ovakve teme a tv-prijenosa nema. To je za njega, kaže, neprihvatljivo i neshvatljivo kao i to da se ovakva tema ostavlja za podmakle večernje sate. Trebalo bi osigurati da kamere HTV-a budu uključene i da javnost ovo prati i bude svjedokom tome u kojoj su mjeri osnovani ovi zahtjevi i u kojoj su mjeri rezultat nečega što HDZ doživljava kao početak politički motiviranih, a činjenično nepravdanih procesa. Stoga je predložio kratak prekid sjednice i kako bi se pokušalo (predsjednik Sabora) osigurati neposredno praćenje ove sjednice tv kamerama.

Predsjednik i predsjedatelj Zlatko Tomčić objasnio je da je u nekoliko navrata intervenirao kod nadležnih HTV za točke koje se trebaju obvezno prenositi a nisu se prenosile. Ova materija prema odlukama Vijeća HRT nije predviđena za izravan prijenos i ne želim intervenirati jer ću preuzeti ulogu urednika HTV, kazao je predsjednik Tomčić. No, dodao je, zastupnici mogu odlučiti da se rasprava odgodi za sljedeći dan (kad će biti tv prijenos). Zastupnici su to glasovanjem odbili (za odgodu je glasovalo 34, protiv 44, 3 suzdržana). **Ljubo Česić-Rojs (HDZ)** javio se s poslovníčkom primjedbom da glasovi nisu točni. Glasovanje je ponovljeno s

istim rezultatom (39 za odgodu, 42 protiv, 6 suzdržanih).

Rasprava je nakon toga bila otvorena.

Radi se o montiranim političkim procesima

Najprije je riječ zatražio **Vladimir Šeks** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Ovom Klubu nije ni nakraj pameti da svoje zastupnike primjenom instituta zastupničkog imuniteta zaštićuje od djelovanja i funkcioniranja prave države, pravosudnih tijela i da se zastupnički imunitet koristi za onemogućavanje vođenja i pokretanja kaznenih postupaka za kaznena djela. Nama u HDZ-u je cilj da uistinu tijela državne vlasti djeluju na zakonit i na zakonu utemeljen način djeluju i za zastupnike i da imunitet nije zapreka ako je pokretanje i vođenje kaznenih postupaka u funkciji utvrđivanja odgovornosti za počinjena kaznena djela, ali ne ako je u funkciji političkoga procesa, politički motiviranih i impregriranih vođenja kaznenih postupaka.

Smatra da je, ako se razmotre ovi pojedinačni slučajevi, pogrešna većinska odluka Povjerenstva da bezuvjetno predlaže Saboru, neovisno o razlozima i slučajevima, skidanje imuniteta ako državno odvjetništvo zatraži pokretanje kaznenog postupka. To nije u duhu i u smislu ustavne odredbe koja govori da će Sabor procjenjivati hoće li ili neće odobravati pokretanje kaznenog postupka i skidati imunitet.

Ključno je da Sabor ima pravo procjenjivati, neovisno o tome je li to kazneni progon zatražen po privatnoj tužbi ili po službenoj dužnosti a najbitnije je pitanje jesu li na zakonu utemeljeni zahtjevi za pokretanje postupka i s time u svezi skidanje imuniteta zastupnicima jer u protivnom doveli bi se do apsurdna, upozorio je zastupnik i to potkrijepio primjerom zastupnika Drage Krpine. Naime, u materijalima uz zahtjev državnog odvjetništva za odobrenje pokretanja kaznenog postupka kaže se da je Drago Krpina u svojstvu povjerenika Vlade RH za Dalmaciju 14. svibnja 1993. godine na sastanku u Splitu poticao Franu Mitrovića, direktora Splitske banke da se po određenoj cijeni proda određeni portfelj dionica lista "Slobodne Dalmacije" iz posjeda Splitske banke i time poticao na izvršenje kaznenog

djela. No, državnom je odvjetništvu poznato, ili bi mu trebalo biti, da je Drago Krpina razriješen dužnosti povjerenika Vlade 20. ožujka 1992. što je i objavljeno u "Narodnim novinama". S obzirom na to, ima li većeg apsurdna, pitao je zastupnik, odobriti pokretanje ovog kaznenog postupka protiv zastupnika Krpine jer je datum obnašanja te njegove dužnosti bitna sastojina kažnjivog djela.

I to je bio jedan od razloga da je Klub zastupnika HDZ-a inicirao razrješenje glavnog državnog odvjetnika Radovana Ortynskog, naveo je pitajući s kojom se moralnom, pravnom, političkom i bilo kojom argumentacijom može braniti ne samo pokretanje tog kaznenog postupka nego i odobrenje za njega kad je evidentno da se na jednoj nezakonitoj, protivno istini i činjenicama postavlja ovakav jedan zahtjev (sve je to vidljivo u spisu). Zastupnik Drago Krpina navedenog datuma, 14. svibnja 1993. više nije bio na dužnosti povjerenika Vlade RH, s koje je razriješen 15 mjeseci prije, i tada više nije bio ni povjerenik Vlade niti njen predstavnik niti je imao bilo kakve veze s Vladom RH, ponovio je. Ako ćemo na temelju ovakvih notornih neistina odobravati skidanje imuniteta i pokretanje kaznenih postupaka onda smo na terenu čistih, klasičnih montiranih procesa koji će se vrlo brzo utvrditi a za koje smo držali da su već davna prošlost, napuštena 1990. godine, rekao je zastupnik. Osvrnuo se ponovno na spomenuti akt državnog odvjetništva (odobrenje za pokretanje postupka protiv zastupnika Drage Krpine i Ivića Pašalića zaključivši da je u državnom odvjetništvu, nakon donošenja Zakona o USKOK-u donijeta odluka da se Frani Mitroviću da položaj privilegiranoga krunskog svjedoka pokajnika, jer, kaže, ovo nije ništa drugo nego formulacija da bi umjesto njega na mjesto potencijalnih okrivljenih trebali nastupiti zastupnici Ivić Pašalić i Drago Krpina.

Slično se odnosi i na zastupnika Ivana Jarnjaka, bivšeg ministra unutarnjih poslova da je spriječio procesuiranje a procesuiranje obavlja po zakonu državno odvjetništvo i sud. Glasujmo po svojoj savjesti a vrlo brzo ćemo biti svjedoci da se ovdje radi o montiranim političkim procesima kao u najboljim olovnim vremenima, zaključio je zastupnik Šeks.

Mogućnost obrane pred sudovima

Luka Trconić (HSS) u ime Kluba zastupnika HSS-a naglasio je da je do sada u Saboru bila praksa da glavni kriterij za zaštitu imuniteta zastupnika od kaznenog progona bude da li ovlaštenje za to ima privatni tužitelj ili državni odvjetnik. Tako su se opravdano štitili svi zastupnici od kaznenog progona u slučaju privatne

Do sada je u Saboru bila praksa da glavni kriterij za zaštitu imuniteta zastupnika od kaznenog progona bude da li ovlaštenje za to ima privatni tužitelj ili državni odvjetnik.

tužbe i kada je bilo moguće da se na neki način zastupnik šikanira i sprječava u svojoj funkciji i to je opravdano, smatra. No isto je tako rečeno, dodao je, ako se radi o zahtjevu državnog odvjetnika da se tada skine imunitet da se omogući državnom odvjetniku da to provede u djelo i da se ta temeljna zaštitna funkcija u interesu države dovede do kraja i, na krajeva, kazao je, zbog presumpcije nevinosti i mogućnosti osumnjičenome odnosno optuženome da se obrani na jedan zakonit način pred našim sudovima.

Gotovo je nemoguće uvesti druge kriterije, uvjerava zastupnik, smatrajući, da nikuda ne bi dovelo ako bi se opredijelili za ono što zastupnik Šeks predlaže, da se ovdje zastupnici upuštaju u meritum stvari i utvrđivanje činjeničnog stanja. Uvjerljivost njegovog pledoaja, koji je bio na visokoj razini, ipak nije dovoljan za donošenje objektivnog suda jer bi se onda trebalo čuti i izlaganje sa strane državnog odvjetnika. Ovi zastupnici su davali javne izjave da ne traže nikakvu zaštitu nego da je njima u interesu dokazati na sudu nevinost, napomenuo je rekavši da bi i on osobno tako postupio. Izjavom o političkom procesu kolega Šeks je doveo zastupnike u situaciju da kada bi Sabor htio odbiti ovaj zahtjev i pružiti kolegama zaštitu tim bi se činom priznalo da se doista radi o političkim procesima. A ako je zastupnik Šeks u pravu da su to politički procesi to će doista biti i prilika da se to i dokaže, kazao je naglašavajući da Klub zastupnika

HSS ostaje kod svojih stajališta i glasovat će za prijedlog Povjerenstva.

Replike, ispravci netočnih navoda

Ante Beljo (HDZ) javio se za repliku na izlaganje predgovornika odnosno, kako je rekao, u vezi s njegovom tezom o dokazivanju nevinosti. Zastupnik Trconić je bio javni tužitelj u Bjelovaru poslije 2. svjetskog rata i sada želi ponovno tu praksu uvesti a po svemu izgleda prilično uspješno, kazao je. **Luka Trconić** odgovorio je da može potvrditi da je postao državni odvjetnik sa 7,8 godina te da nije rekao da netko treba dokazivati svoju nevinost. Jedini način da se dezavuirala lažna (politička) optužba, jest sud i tu nije ništa sporno, dodao je. **Ante Beljo** imao je ispravak netočnog navoda jer da je predgovornik rekao da je to prilika da na sudu pojedini ljudi dokažu svoju nevinost a što su metode iz staljinističkog vremena. Nada se, kaže, da predgovornik neće predložiti ponovno Goli otok. **Vladimir Šeks** također se javio radi replike. U dopisu državnog odvjetništva iz Splita nalazi uporište da se radi o politički insceniranom procesu a u kojem se spominje politički pritisak spomenutih saborskih zastupnika. Složio se sa zastupnikom Trconićem da Sabor ne treba biti sudnica ali je ujedno upozorio ponovno na apsurd da se zastupnika Krpinu tereti, a radi se na očitoj neistini, za navodno djelo u vrijeme kada je njemu davno prestala spomenuta dužnost, što je vidljivo i iz objave u "Narodnim novinama".

I **Drago Krpina (HDZ)** imao je repliku. Ova rasprava je izlišna što se tiče njegovog stava o skidanju imuniteta, kaže, jer o tome je dao i izjavu medijima, u vrijeme vrhunca medijske hajke i linča na njega, no koja je objavljena u malom opsegu. Bezuvjetno se odriče zastupničkog imuniteta ali očekuje, kazao je, da kolege zastupnici stanu u obranu njegovog moralnoga, ljudskog dostojanstva pred nedvojbenom činjenicom da državni odvjetnik traži njegov progon za navodno djelo koje je učinio 15 mjeseci nakon što je prestao obnašati spomenutu dužnost. Kako zastupnici kao akademski i obrazovani ljudi mogu ignorirati tu činjenicu i je li razina pravničkog razmišljanja cinički kazano da nevinost dokazujem na sudu, pitao je.

Luka Trconić odgovorio je na repliku rekavši da nije potrebno da mu se predgovornik obraća ovakvim riječima jer, kaže, on je pošteno rekao svoj stav. Ponavlja da je ono što je izneseno ipak jednostrano jer treba dati priliku i državnom odvjetniku da kaže svoje, a to može samo na sudu. Upotrijebio sam riječi da dokaže nevinost ali je jasno da sam htio reći obraniti sebe, svoj integritet, kazao je, među ostalim. **Drago Krpina** ispravio je navod predgovornika i rekao da je apsolutno netočno da je riječ o jednostranoj istini. Istina je da državni odvjetnik u svom zahtjevu, koji je uputio Saboru, navodi da sam 14. svibnja 1993. zloupotrijebio dužnost povjerenika Vlade a moja je istina da sam prestao biti povjerenik Vlade (objavile i "Narodne novine") prije petnaest mjeseci. U čemu je onda, jednostrana istina, pitao je naglašavajući da se on na sudu ne može braniti od stravične, monstruozne, medijske, političke hajke kojoj je izložen. No zaštitu od kaznenog progona ne traži jer je iz ovih činjenica vidljivo da se nema za što ni da će se ikada voditi kazneni postupak protiv njega, kao ni protiv zastupnika Vukića kojem je skinut imunitet prije godinu dana a da nikada kazneni postupak nije pokrenut.

Luka Trconić imao je ispravak netočnog navoda predgovornika rekavši da "ovo što vi mašete i ta vaša istina, čak da vam i vjerujem, ne mogu ja to ocjenjivati, to može sud ocijeniti a ne, ja, Sabor". **Drago Krpina** odgovorio je da je to potpuno netočno jer taj je podatak objavljen i u "Narodnim novinama" pa ako predgovornik, koji nosi zvanje pravnik, to ne može procijeniti, stvarno je tužno. **Luka Trconić** je odgovorio da bi predgovornik to trebao pokazati sudu i da je to jedini način.

Ispravak navoda zastupnika Trconića imao je i Vladimir Šeks objašnjavajući da se ne radi o spornim činjenicama već istini o datumu razrješenja Drage Krpine spomenute dužnosti. On sada ne brani zastupnika Krpinu već princip jer je ovdje sve evidentno, kaže.

Dr. Ljerka Mintas-Hodak imala je poslovničko pitanje. S obzirom na to da se vodi objedinjena rasprava o skidanju imuniteta trojici zastupnika a sada se govori samo o zastupniku Krpini, treba li se javiti za riječ da bi se govorilo o drugoj dvojici zastupnika o čijoj se sudbini također

radi. Predsjednik Sabora i predsjedatelj Zlatko Tomčić objasnio je da je rasprava objedinjena a da zastupnik koji sudjeluje u raspravi može birati (jednu, dvije teme) o čemu će govoriti.

Ante Beljo je rekao da je zastupnik Trconić ponovio iz iskustva i svoje prakse da ako zastupnik Krpina na sudu, poslije ovog linča, ne dokaže svoju nevinost, može ići na preodgoj na novoootvoreni Goli otok. To je stara praksa koja izgleda nije provedena do kraja, kazao je. Na te riječi reagirao je predsjednik Sabora i predsjedatelj Zlatko Tomčić i upozorio zastupnika da zlorabi institut ispravka te da se pokuša kloniti ovakvih riječi.

Zatim se prešlo na pojedinačnu raspravu.

Kako zaštititi zastupnike od šikaniranja

Dr. Ivić Pašalić (HDZ) najprije je podsjetio da je zamolio predsjednika Sabora (što je i predsjednik Tomčić potvrdio) da ovaj spis što žurnije ude u saborsku proceduru kako bi se što prije našao pred pravosudnim tijelima i raščistio na mjestima gdje se treba

Da zastupnički imunitet ne treba nikoga štiti od kaznenog progona no pitanje je, kaže, kako zaštititi zastupnika od šikaniranja određenih državnih tijela odgovarajući odmah da za to nema instrumentarija no smatra da valja ozbiljno razmisliti da ih se pronade.

raščistiti. Kad je riječ o samom predmetu načelno smatra da zastupnički imunitet ne treba nikoga štiti od kaznenog progona no pitanje je, kaže, kako zaštititi zastupnika od šikaniranja određenih državnih tijela odgovarajući odmah da za to nema instrumentarija no smatra da valja ozbiljno razmisliti da ih se pronade. Naime, mišljenje je zastupnika da postoji čitav niz dokaza koji upućuju na to da određena tijela državne vlasti šikaniraju pojedince pa primjerice, kaže, da zna pouzdano da se njega prisluškuje (prisluškivalo) i pratilo premda je ministar unutarnjih poslova rekao da se ne prisluškuje ni jedan zastupnik niti političar. Smatra da će sve to ipak jednog dana doći na

vidjelo (valjda će se i ti dosjei otvoriti) te rekao kako je bio šikaniran i u ovoj sabornici kao prvi zastupnik, a nikom ne bi poželio da se nađe u takvoj situaciji, kojem nije bilo dopušteno da bude član jednog odbora (takav primjer ne postoji ni u hrvatskoj parlamentarnoj praksi a niti u nekoj drugoj).

Govoreći o šikaniranju rekao je da može iznijeti čitav niz argumenata da se ovaj državni odvjetnik želi s njim osobno obračunati, da ima svjedoke pred kojima je rekao da njegov mandat neće imati smisla ako Pašalića ne strpa u zatvor. A taj je gospodin državni odvjetnik, na kojeg ima snažan utjecaj aktualna vlast (smjenjivanje zagrebačke državne odvjetnice nakon razgovora s premijerom Račanom) pokazao (napravio toliko propusta da je to strašno) kako su pogriješili oni koji su ga imenovali, rekao je. U vezi s ovim konkretnim "famosnim" slučajem naveo je da se čitava priča temelji na izjavi gospodina Frane Mitrovića (puno iza 3. siječnja) o njegovoj, navodnoj umiješanosti u privatizaciju "Slobodne Dalmacije" i da ga je, on, zastupnik Pašalić, na nešto nagovarao. A 1993. godine sličnu je izjavu dao gospodin Kapetanović pa ga je zastupnik, kaže, tužio pred Sudom u Splitu i dobio zadovoljstvinu pravomoćnom presudom (svjedok je bio Frane Mitrović) jer je gospodin Kapetanović osuđen za klevetu. A sada za istu stvar gospodin Mitrović daje ovu izjavu kao optuženi i na osnovi samo tog elementa traži se za kazneni progon. I to upućuje na vjerojatnost šikaniranja, rekao je i predložio da se razmisli da li odobravati automatizmom skidanje imuniteta. Za sebe traži skidanje imuniteta jer, kaže, među ostalim, sudski postupak je u njegovom interesu te se nada da ova vlast (koja je učinila daleko više za očuvanje i spašavanje njegovo ugleda od hadezeovske vlasti jer ga progoni već dvije godine "i svaki će normalan reći pa da je bilo nešto već bi ga objesili") i nema tako snažan utjecaj na sudsku vlast kao na državno odvjetništvo.

Stvarni politički progoni

Milan Kovač (HDZ) smatra da su ove teme dobro raspoređene i da za svaku sjednicu Sabora mora doći skidanje imuniteta jednog, dva zastupnika u vrijeme kad su na dnevnom redu vrlo bitne točke ili ako je neki eksces između petorke. Onda

se ide s ovakvim procesima da bi sljedeći dan novine, tv, počinjale s prvim vijestima o kriminalu prošlih deset godina i eto, skidamo imunitete. Ovih dana kad se pripremao proračun, najvažniji dokument (godišnji) jedne države zastupnik je čekao kaže, što će sada biti i objavljeni su dosjei jer je trebalo zabaviti narod (o tome se govorilo na tv u političkim emisijama, informativnim) ovih deset dana dok ne prođe proračun no narod se zabavlja ali i zna u čemu je problem.

Ne može vjerovati, kaže, da će zastupnici nakon ovog što su čuli dignuti ruku za skidanje imuniteta zastupniku Krpini kada se iz ovih dokumenata i dosadašnjih slučajeva vidi da su to stvarno politički progoni zastupnika HDZ-a. Zamislite da smo mi 1990., kad smo došli na vlast radili i imali državnog odvjetnika kao što ga vi imate danas, koliko bi tada zastupnika SKH, SDP ili nekih drugih bilo na redu za skidanje imuniteta, no nije nam palo na pamet da diramo zastupnike koje je narod izabrao (nakon mandata neka idu na sudove), rekao je, među ostalim. Osvrnuo se i na državnog odvjetnika i rekao, da bi, da je principijelan i da nije pod utjecajem vlasti, pokrenuo krivičnu prijavu protiv predsjednika Vlade Račana, potpredsjednika Linića i ministra gospodarstva koji su ne skrivajući se, na Televiziji, određivali kome će se prodati dionice "Večernjeg lista".

Skidanje imuniteta ne dolazi u obzir, kazao je i predložio da se ne odobri pokretanje ponovnih političkih procesa u Hrvatskoj.

Ante Beljo kaže da je preduvjet za funkcioniranje demokracije u jednoj državi i takvo funkcioniranje parlamenta. No ako se ovaj Parlament

Pokretanje skidanja ovih imuniteta nije da ti ljudi dokažu svoju nevinost već da tema bude navodni kriminal radi isključivo političkih učinaka u Hrvatskoj, jer ova petorka i Vlada nije u stanju riješiti niti jedan konkretan problem u državi na zadovoljavajući način.

svede na to da treba služiti jednom državnom tužitelju, odvjetniku za linč pojedinih ljudi iz opozicije, onda javno

treba reći da se ne može govoriti o parlamentarnoj demokraciji nego o jednoj policijskoj državi, rekao je, među ostalim, prigovorivši zastupnicima što nisu dopustili da i hrvatska javnost čuje ovu raspravu i što govore optuženi zastupnici a ne da žuti tisak prenosi što mu se sviđa.

Pokretanje skidanja ovih imuniteta nije da ti ljudi dokažu svoju nevinost već da tema bude navodni kriminal radi isključivo političkih učinaka u Hrvatskoj, jer ova petorka i Vlada nije u stanju riješiti niti jedan konkretan problem u državi na zadovoljavajući način pa ih sve živcira (od izjave biskupa itd.). Naša mlada demokracija mora funkcionirati na dobro svih njenih građana, u Saboru treba voditi borbu argumentima (zastupnik će s ovime upoznati kolege iz parlamenta u svijetu kako bi se obustavila ovakva praksa isključivo parlamentarnog terora) kazao je upozoravajući zastupnike i na njihovu odgovornost za funkcioniranje pravne države.

Suprotno najavama o pravnoj državi

Drago Krpina (HDZ) kaže da se najave nove vlasti o učinkovitijem djelovanju pravne države, kao i mnoga druga obećanja, ostvaruju u potpunoj suprotnosti. Odlučujuću ulogu u takvom postupanju vlasti ima partija, etikete su i dalje ostale sredstvo političkog obračuna, ponešto je promijenjen njihov sadržaj, i o tome (kome će se danas prilijepiti etiketa sudionika u pljački) opet odlučuje Račan, sadašnji predsjednik Vlade a nekadašnji član ondašnjeg komiteta CK SKH, bilo posredno, bilo neposredno preko Radovana Ortynskog. Taj dio partijske vlasti ima jedan veliki rezultat - otkrio je posredno preko Radovana Ortynskog jednu veliku pljačkašku zvjerku Dragu Krpinu.

Analogije s pojavama u nekadašnjem komunističkoj vladavini jednostavno se nameću. Primjerice, nakon sloma Hrvatskog proljeća ondašnji članovi izvršnog komiteta CK SKH govorili su otprilike, "pravo radničke klase na kritiku da, pravo fašista i klerofašista na kritiku ne", a jedan od tih članova i sadašnji predsjednik Vlade RH Ivica Račan na ovogodišnjem svibanjskom nastupu u Maksimiru (Zagreb) uzviknuo je "pravo radnika na kritiku da, pravo sudionika u pljački na

kritiku ne". Ta Račanova izjava zapravo oslikava okvir u kojem se događa cijela ova farsa, kazao je zastupnik. Protekle dvije godine očito je Drago Krpina previše pričao za profinjen Račanov ukus i jedini stvarni cilj pokretača ovog kafkijanskog procesa, a sve te monstrozne laži, kazao je, čitaju i slušaju moja djeca, obitelj, prijatelji i cijela hrvatska javnost, pokušati baciti ljagu na moj obraz kako bi sporili vjerodostojnost mojih političkih istupa.

Ponovio je da je dužnost povjerenika Vlade RH prestao obnašati petnaest mjeseci prije datuma navedenog u ovom zahtjevu te, govoreći šire o državnom odvjetniku Radovanu Ortynskom, rekao da je po njegovu sudu, činjenica da danas ta osoba po političkim potrebama dijela vlasti može neograničeno manipulirati Hrvatskim saborom. Zar je moguće, pita, da većina zastupnika u Hrvatskom saboru, neovisno o stranačkoj pripadnosti bespogovorno pristaje na ovako prljavu manipulaciju jednog Radovana Ortynskog i njegovih nalogodavaca.

Moje su ruke čiste, moj obraz je čist i moja je savjest mirna i protiv mene se nema za što pokrenuti kazneni postupak, kazao je, na kraju, među ostalim, zastupnik naglašavajući da ne traži zaštitu imuniteta ali i pita ujedno zastupnike zar će prihvatiti ovakve prijevare i nečovječne usluge Radovana Ortynskog.

Darko Šantić (HNS) javio se s ispravkom netočnog navoda predgovornika da ga državni odvjetnik tereti za zloupotrebu položaja na kojem u tom trenutku nije bio. Državni odvjetnik obavještava ovaj Dom da postoji osnovana sumnja da je gospodin Drago Krpina počinio kazneno djelo poticaja na izvršenje kaznenog djela zloupotrebe službenog položaja, dakle poticanja druge (službene) osobe u Splitskoj banci, rekao je. S obzirom na to da su zastupnici govorili u klupama predsjednik Sabora i predsjedatelj Zlatko Tomčić je rekao da ne reagira na neke stvari, upravo zbog ove teme, na koje bi inače reagirao, a da je izrečeno puno nepotrebnih stvari no to svakom na savjest.

Drago Krpina ispravljajući navod zastupnika Šantića rekao je da on ili nije pročitao zahtjev državnog odvjetništva ili hini da ne zna što tamo piše pa ako pravnik neće to razumjeti (da on svojstvo povjerenika

tada više nije imao) trebalo bi preispitati onog tko je zastupniku Šantiću dao pravničku diplomu (upit predsjedavajućeg čemu vrijedanje). I Vladimir Šeks u ispravku navoda zastupnika Šantića ponovno je objasnio da državni odvjetnik govori o zastupniku Krpini kao o povjereniku koji je nešto sugerirao a u to više nije bio. Da je imao ovakve prilike Samuel Beckett bio bi još bolji u "Očekivanju Godota", kazao je.

Gledati naprijed i uhvatiti se posla

Dario Vukić (HDZ) smatra da će biti teško objasniti hrvatskoj javnosti da Sabor, koji donosi zakone, Ustav itd. ne može prosuditi, zajedno s odborima i stručnim službama je li nešto opravdano ili nije. Jedna smo od rijetkih država koja se zove demokratskom s trodiobom vlasti a u kojoj ravnatelj policije proziva pravosuđe, treći stup svake demokratske države, da ne radi svoj posao. A situacija može biti samo obratna. Kod nas se događa da oni koji su loše odradili svoj posao ostaju i vjerojatno napreduju a oni koji brane postojeće zakone odlaze (smjena zagrebačke državne odvjetnice Pavliček-Patak).

Svjedoci smo bili najprije promjena a zatim čistki u MUP-u u kojima su tisuće ljudi ostali bez posla ili razriješeni svojih dužnosti bez obzira na rezultate rada, svjedoci smo imenovanja novog državnog odvjetnika i čistki u državnom odvjetništvu, imenovanja novih predsjednika sudova često mimo sudbenih vijeća. Prema tome vidi se, nastavio je zastupnik, da ova vlast velikim naporima želi stvoriti policijsko poslušničku državu u kojoj će policija po političkim razlozima dizati kaznene prijave, odvjetništvo optužnice. Naša je povijest bremenita takvim stvarima i svi bi u Saboru trebali biti osjetljivi na to, a ovdje smo svjedoci pozivanja na mogućnost političkih procesa.

Zastupnik je zatim podsjetio da je i njemu bio skinut zastupnički imunitet, zatim zastupniku **Damiru Zoriću (HSL)** i na svoje tadašnje riječi da je jadna ona država u kojoj netko mora dokazivati nevinost te pitao hoće li državno odvjetništvo, ako govorimo o pravnoj državi, reagirati na protuzakonitu prodaju hotela "Ekscelesior".

Puno bi toga trebalo učiti od pokojnog predsjednika Tuđmana koji je inauguirao politiku pomirbe i rekao idemo gledati naprijed i stvarati hrvatsku državu da bi hrvatski narod i građani živjeli bolje, kazao je, među ostalim, zastupnik i preporučio aktualnoj vlasti da pročita svoj predizborni program i da se uhvati posla i da se ne koristi ovakvim metodama.

Milanka Opačić ispravljajući krivi navod predgovornika rekla je da nije bila riječ da zastupnik Zorić na sudu dokazuje svoju nevinost nego da mu je Sabor skinuo imunitet za omogućavanje provođenja istrage (utvrđeno da nema dovoljno dokaza za pokretanje kaznenog postupka).

Drago Krpina javio se (replika) da dopuni zastupnika Vukića. Cijela ova farsa potekla je od izjave spomenutoga, famoznog Frane Mitrovića, nekadašnjeg direktora Splitske banke protiv kojeg, prema pisanju medija, već godinama, pa i protekle dvije, leže duboko u ladicama brojne kaznene prijave. Isti taj gospodin još uvijek je zaposlenik Ministarstva vanjskih poslova i služi ovome, dok su mnogi časnici vrhunski diplomati profesionalci otjerani po političkoj nepodobnosti i služi ovome, kazao je i pitao je li to dokaz dosljednosti ove vlasti kako čisti državne institucije od nemoralnih ljudi, sklonih kriminalu, korupciji.

Rasprava se nastavila i riječ je zatražio **Ivan Jarnjak (HDZ)**. Zamolio je sve saborske zastupnike da glasuju za skidanje njegov imuniteta, ali, dodao je, "uzimam si za pravo kad bude sve gotovo bum vam rekel kak je bilo".

Ne radi se o razračunavanju s kriminalom

Dr. Ljerka Mintas-Hodak (HDZ) u svom nastupu obratila se prvenstveno, kako je rekla, onim dobronamjernim zastupnicima koji možda nemaju sve podatke o ovim kaznenim prijavama protiv zastupnika HDZ-a i za koje svako malo dolaze zahtjevi za skidanje imuniteta. Naglašava da se ova rasprava ne bi smjela shvatiti kao plakanje i traženje zaštite zastupnika HDZ-a već da se razotkriju činjenice i pokaže u kojoj su mjeri podnesene kaznene prijave nedovoljno potkrijepljene ozbiljnim dokazima i da se doista radi o montiranim političkim procesima.

Možda je to tužna spoznaja, kaže zastupnica ali i vjeruje, da će kod dobronamjernih nakon što su čuli sve okolnosti slučaja zastupnika Krpine i Pašalića (kod zastupnika Jarnjaka je činjenica da neki transkripti, a radi

Ova se rasprava ne bi smjela shvatiti kao plakanje i traženje zaštite zastupnika HDZ-a već da se razotkriju činjenice i pokaže u kojoj su mjeri podnesene kaznene prijave nedovoljno potkrijepljene ozbiljnim dokazima i da se doista radi o montiranim političkim procesima.

se o političkom razgovoru s bivšim Predsjednikom, ne mogu biti u smislu prava ni indicija a kamoli dokaz na sudu) sazrijeti uvjerenje da se ne radi o ozbiljnom razračunavanju s neakvim kriminalom nego o montiranim političkim procesima. Ako se to po savjesti uspije shvatiti onda će se u Saboru i promijeniti krajnji formalni princip da se imunitet skida ako kaznenu prijavu podnosi državno odvjetništvo i da svaka druga rasprava i argumenti da to nije pravilan pristup i da omogućava šikanu pojedinih zastupnika, uglavnom zastupnika HDZ-a, neće naići na odaziv. A to sve dok zastupnici sami ne shvate da, nažalost, ova vlast odnosno državno odvjetništvo pokreće političke procese, rekla je, među ostalim naglašavajući da će glasovati protiv skidanja imuniteta iako zastupnici na koje se to odnosi žele da im se skine jer doista moraju na sudu dokazivati svoju nevinost.

Josip Leko (SDP) je u svojoj replici naglasio da imunitet Ustavom nije apsolutno utvrđen a da dosadašnja praksa nije bila da Sabor odlučuje o meritumu stvari. Rješavalo se uhodanim principom. No, dodao je, on nema razloga a ni argumenata osporavati niti jednu političku ocjenu izrečenu u ovoj raspravi, postoji procedura za postavljanje pitanja povjerenja bilo kojoj instituciji a glasovat će prema uobičajenom načinu. **Dr. Ljerka Mintas-Hodak** je rekla da je taj stav podsjeća na noja koji gura glavu u pijesak (kasnije se ispričala zbog te izjave) a Josip Leko ponovio da ga se neće navesti da sudi o meritumu stvari jer da za to nema

argumenata. A rasprava o praksi u ovom Saboru može se otvoriti i on je za to. Ante Beljo dopunio je zastupnicu Mintas-Hodak (kako nije dobro da se skida imunitet saborskim zastupnicima zbog čuvanja njihova digniteta) i dodao da je to više čuvanje digniteta ovog Sabora i omogućavanje njegovog normalnog funkcioniranja a kaznene prijave ne zastarjevaju i za njih ima vremena kad netko prestane biti zastupnik. Ujedno je pitao kako će Sabor normalno funkcionirati ako se na sjednicama ovakvim raspravama onemogućuju (sada trojica) zastupnici da obavljaju svoje zastupničke dužnosti.

Ponižavajuća situacija za zastupnike

Mr. Željko Glavan (HSL) smatra da Sabor treba odlučiti hoće li imati taj imunitet ili ne. Priznaje da se osjeća neugodno pri ovoj raspravi a može misliti, kaže, kako se osjećaju ova trojica zastupnika s ljudskog stajališta (tako je bilo i s njegovim stranačkim kolegom Damirom Zorićem kad je u novinama osvanuo naslov "Zoriću skinut imunitet radi gospodarskog kriminala").

Bolje je da se deset krivih provuče nekažnjeno nego da jedan nevin bude osuđen, podsjetio je na pravnički izraz rekavši da je ovakva rasprava svaki put, ako ništa drugo, nekakvo moralno suđenje a s jedne i s druge strane se koristi i za politički obračun što se, kaže, njemu osobno ne sviđa jer se radi o ljudima i u krajnjoj liniji o imunitetu.

Protiv je skidanja imuniteta (osim za krvni delikt i seksualno zlostavljanje) jer sve može pričekati godinu, dvije, pa ako i ima imalo sumnje da se ovakvi slučajevi mogu politički zlopotrijebiti, nije spreman dignuti ruku "za", a nažalost, imamo previše pouke iz povijesti. Ako je istina što je rekao zastupnik Šeks, a zastupnici se ne smiju praviti da to nisu čuli, što taj državni odvjetnik još radi na svom mjestu, pitao je zastupnik, protiveći se automatizmu u (ne)skidanju imuniteta i upozoravajući da bi ovakva situacija bila ponižavajuća za svakog zastupnika a pogotovo čovjeka koji živi u demokratskom društvu. Zastupnici u tome nisu privilegirani već su u neravnopravnom položaju u odnosu na ostale građane jer kad se o

njima radi saznaje cjelokupna hrvatska javnost a za običnog građanina kad ga tuže susjedi ne moraju znati, kazao je.

Josip Leko ispravljajući navod predgovornika o automatizmu rekao je da kvalifikacija nije bila primjerena jer čovjek poznaje običaje i praksu. Željko Glavan je uzvratno rekavši da on ne razumije što je procedura i praksa jer nije pravnik (što bi bilo da je pobijedila stranka frizera i da su svi zastupnici frizeri i ne poznaju pravo). Vladimir Šeks je također imao ispravak navoda zastupnika Leke i rekao da nije točno da se ne radi o automatizmu što se vidi iz izvješća Povjerenstva.

Nikica Valentić (HDZ) naglašava da ima moralnu i formalnu obvezu reći nekoliko riječi o ovoj temi. Kao pravnik ukazao je na nedostatak potrebnih elemenata odnosno nepostojanost bilo kakve osnovane sumnje za kazneno djelo u sva tri ova slučaja. Za zastupnika Krpinu bitno je obilježje krivičnog djela poticaj na zlopotrebu djela no bez spomenute dužnosti, a postoji papir da tada nije obnašao tu dužnost, nema tog djela. Bi li možda meni Sabor skinuo imunitet ako postoji zahtjev (pitanje zastupniku Leki), da sam 1949. godinu dana prije mog rođenja učinio kazneno djelo, pitao je zastupnik pokušavajući, kako je rekao, logički i pravnički stvari dovesti do apsurdna. Kod zastupnika Jarnjaka bitan element u njegovom predmetu je zastara a transkript ne može biti ni indicija a kamoli dokaz. Time bi se uvela opasna praksa (nemojte praviti software za nekog drugog) a kod zastupnika Pašalića, ako je 1993. godine isti svjedok u jednom pravomoćnom postupku na istu okolnost jedno tvrdio, sada ne može biti bitan element za dokaz kaznenog djela, i ako je to točno, odvjetništvo je moralo povući taj zahtjev.

Zastupnik se složio da ovo nije sudnica no ovako se može dogoditi da 20,30 zastupnika neće imati imunitet što nije dobro, kazao je, među ostalim. Pita kako se braniti od optužbi koje su apsurdne te naglasio da se treba čuvati takvih optužbi. Podsjetio je i da je bio tri godine ratni direktor INE i 2,5 godine premijer, da je uvijek bio mirne savjesti i da je radio po najboljim pravničkim znanjima i nije se bojao objektivnih istraga no "mi nismo išli revanšistički".

Apsurdnost optužbi

Potom je uslijedila završna riječ klubova zastupnika a govorio je samo **Vladimir Šeks** u ime Kluba zastupnika HDZ-a. Naprije je ilustrirao apsurdnost ovakvih optužbi rekavši da je njega prije šest, sedam godina jedan zastupnik javno optužio i podnio kaznenu prijavu državnom odvjetništvu da je sudjelovao u ubojstvima jednog inozemnog novinara i još jedne osobe a ja sam, kaže, tu dvojicu doveo žive pred tv-kamere. Pitao je da li bi se i onda dalo odobrenje za pokretanje kaznenog postupka u slučaju da je to zatražio državni odvjetnik.

Ovi postupci imaju svoju genezu i korijen u izvaji premijera Ivica Račana u glasilu Talijanske komunističke partije "Manifesto" od 9. svibnja 2001. u kojoj kaže da je HDZ pod istragom. Te su istrage počela, veli zastupnik, dodajući da ima svega nekoliko zastupnika i zastupnica HDZ-a koji nisu bili na ispitivanju i za koje se ne rade javne, tajne, istražne radnje u predkaznenom postupku. Počelo je s Darijom Vukićem, što je bilo apsurd nad apsurdom i što je bilo politički motivirano, zatim, drugi je bio Branimir Glavaš, a tu su i postupci protiv zastupnika HSP-a Ante Đapića i dr. Borisa Kandarea, a sada su zastupnici Krpina, Pašalić, Jarnjak pa tko je sljedeći od HDZ-a, pitao je i naglasio još jednom da su ovi zahtjevi za pokretanje kaznenih postupaka nepotkrijepljeni i apsurdni.

Rasprava je nakon toga bila zaključena.

U nastavku sjednice sljedećeg dana Vladimir Šeks je zatražio petnaestominutnu stanku radi pripreme stajališta Kluba zastupnika HDZ-a o ovoj raspravi i prijedlozima Mandatno-imunitetnog povjerenstva, što je odobreno te je nakon stanke iznio ta stajališta.

Hrvatska demokratska zajednica ne želi se skrivati iza zastupničkog imuniteta svojih zastupnika radi izbjegavanja i utvrđivanja odgovornosti za kažnjiva djela za koja ih se tereti ukoliko su ti zahtjevi potkrijepljeni na zakonitim osnovama a ne duboko politički motivirani da daju nedvojbeno pečat pripreme montiranih političkih procesa. Klub zastupnika HDZ-a drži da je skidanje imuniteta za zastupnike HDZ-a (prvi Dario Vukić) jedan proces kriminalizacije i demonizacije HDZ-a, njenih zastupnika, da je to pretva-

ranje Hrvatske u policijsku državu. Mi ne bježimo od toga, kazao je, da se utvrđuje i ispituje naša odgovornost, ali ne na temelju nezakonitih i montiranih, insceniranih pseudo činjenica koje zapravo predstavljaju uvod u kompletni kazneni progon HDZ-a i njenih zastupnika. Želimo reći pred licem Hrvatskog sabora i cijele hrvatske javnosti (ponovio da se rasprava vodila bez nazočnosti šire javnosti odnosno tv-prijenosa) da ne bježimo od utvrđivanja naše odgovornosti, odgovornosti bilo kojeg zastupnika HDZ-a ali ne ako je namjera i smisao politički progon i utemeljeno na ništetnim, nikakvim dokazima.

Iako su se zastupnici Pašalić, Krpina i Jarnjak izjasnili za skidanje imuniteta i tražili da to podrži Klub zastupnika HDZ-a, ne da bi dokazivali svoju nevinost pred sudom (to spada u neka davna vremena) već da se razotkrije prava narav i priroda ovih montiranih procesa, Klub će ipak glasovati da im se ne skine imunitet jer je u pozadini toga priprema kriminalizacije HDZ-a, kazao je.

Zatražio je ujedno pojedinačno glasovanje.

Zatim je predsjednik Hrvatskog sabora i predsjedatelj Zlatko Tomčić dao je na glasovanje predložene odluke Mandatno -imunitetnog povjerenstva a zastupnici su glasovali poimenično, prema zahtjevu Kluba zastupnika HDZ-a.

Većinom glasova - 69 "za", 37 protiv i 3 suzdržana - Hrvatski je sabor donio Odluku kojom je utvrđeno da ne postoje ustavnopravni razlozi iz članka 75. st. 2. Ustava Republike Hrvatske za primjenu instituta zastupničkog imuniteta, te da se u smislu članka 75. st. 3. Ustava daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Drage Krpine po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Splitu od 5. listopada 2001. zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo iz članka 292. st. 2 a u svezi sa st. 1. alineja 6. Kaznenog zakona.

Većinom glasova - 72 "za", 37 "protiv" i dva "suzdržana" - donesena je Odluka (pozivom na iste članke Ustava) kojom je utvrđeno da ne

postoje ustavnopravni razlozi za primjenu instituta zastupničkog imuniteta te daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika dr. Ivića Pašalića po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Splitu od 5. listopada 2001. zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo iz članka 292. st. 2 a u svezi sa st. 1. alinejom 6. Kaznenog zakona.

Većinom glasova - 66 "za", 38 "protiv" i tri "suzdržana" donesena je Odluka kojom je utvrđeno (pozivom na iste ustavne članke) da ne postoje ustavnopravni razlozi za primjenu zastupničkog imuniteta te se daje odobrenje za pokretanje kaznenog postupka protiv zastupnika Ivana Jarnjaka po zahtjevu Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu od 15. listopada 2001. zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo protiv službene dužnosti i javnih ovlaštenja - zloporabom položaja i ovlaštenja opisanog u članku 215. st. 1. i 2. Kaznenog zakona Republike Hrvatske.

D.K.

ODGOVORI NA ZASTUPNIČKA PITANJA

CESTE

Izvanredno održavanje - privremeno rješenje za Sutinu-Sinj

Joško Kontić (HSL) zatražio je izvješće o dinamici realizacije projekta Sutina-Sinj, na dionici državne ceste D-56, uz upozorenje da je sukladno prijedlogu građenja državnih cesta za razdoblje 2001-2003. planirano projektiranje, priprema i građenje ove dionice te da su priprema i građenje trebali započeti ove, a građenje naredne godine.

U odgovoru Vlade RH stoji da u

Programu za tekuće plansko razdoblje (2001-2004) nisu predviđene aktivnosti vezane za gradnju ove dionice, sa čijim je stanjem Ministarstvo pomorstva, prometa i veza upoznato. Za trajno rješenje bit će, prema stručnim procjenama, potreban veći zahvat. Za to je najprije nužno projektno sagledati sve mogućnosti, a

optimalno rješenje odabrat će se do kraja planskog razdoblja, u okviru C Programa razvojne pripreme za mrežu javnih cesta (istraživanja, studije, projekti za program rekonstrukcije). Nakon toga predložit će se - za sljedeće četverogodišnje razdoblje - prema rješenju koje će struka ocijeniti optimalnim, uvrštenje dionice Sutina-Sinj (sa svim potrebnim aktivnostima oko otkupa zemljišta, pripreme i građenja).

Kao privremeno rješenje, izvest će se radovi izvanrednog održavanja, što će omogućiti poboljšanje uvjeta odvijanja prometa na tom potezu - stoji na kraju odgovora Vlade RH zastupniku Jošku Kontiću.

J. R.

izvješća
HRVATSKOGA
SABORA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
dr. Željko Sabol

OSNIVAČ I IZDAVAČ: Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

REDAKCIJA: Sanja Fleischer, Mirjana Kozar, Marija Krakić (zamjenica glavnog i odgovornog urednika), Đurđa Krmpotić, Marta Micek, Mirena Pehcec, Jasna Rodić, Mario Selnik, Jasenka Šarlija i Vjekoslav Žugaj

GRAFIČKI UREDNIK: Branislav Tanasijin

RAČUNALNA OBRADA: Ivo Rada

TAJNICA REDAKCIJE: Božica Šolić

ADRESA REDAKCIJE: 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6,

tel: 01/4569-722

fax: 01/6303-018

Web: www.sabor.hr

E-mail: sabor@sabor.hr

POŠTARINA: plaćena u pošti 10000 Zagreb

PRETPLATA NA ŽIRO-RAČUN BR: 30102-637-2650,

Hrvatski sabor, 10000 Zagreb, Trg sv. Marka 6

TISAK: Tiskara Ureda za opće poslove Vlade RH i Hrvatskog sabora